

YLEISRADION HALLINTONEUVOSTON
KERTOMUS EDUSKUNNALLE YHTIÖN
TOIMINNASTA VUODESTA 2013

K 11/2014 vp

**YLEISRADION HALLINTONEUVOSTON
KERTOMUS EDUSKUNNALLE YHTIÖN
TOIMINNASTA VUODESTA 2013**

Yleisradion toiminnasta annetun lain 6 §:n mukaisesti yhtiön hallintoneuvosto antaa eduskunnalle kertomuksen Ylen julkisen palvelun toteutumisesta.

Helsingissä huhtikuun 29. päivänä
Yleisradio Oy:n hallintoneuvoston puolesta

Ilkka Kantola
puheenjohtaja

VASTINETTA VERORAHOILLE

Ilkka Kantola, hallintoneuvoston puheenjohtaja

Vastoin epäilyjä Yle ei ole siirtynyt laiskoille kissanpäiville rahoitusjärjestelmän muuttuessa. Uudistuksen myötä luovuttiin televisiovas-taanottimen omistamiseen sidotusta rahoitusjärjestelmästä ja otettiin käyttöön Yle-vero. Aikaisemmassa järjestelmässä TV-lupamaksu oli lakisääteinen. Televisiolupien maksuhalukkuutta pyrittiin ylläpitämään lupatarkastajien toiminnan avulla. Eräiden arvioiden mukaan maksuhalukkuuteen vaikutti myös se, miten hyvin Ylen koettiin ohjelmatarjonnallaan vastaavan yleisön odotuksiin.

Yle-veron myötä kansalaisilta poistui mahdollisuus välttää osallistuminen Ylen rahoittamiseen. Vero peritään palkanmaksun yhteydessä kuten muutkin verot. Jotkut ovat epäilleet, että rahoituksen varmistuminen poistaa Yleltä kannusteen tehdä sellaista ohjelmapolitiikkaa, joka on yleisön kannalta toivottua ja palkitsevaa. Yleisradion sisällä on tiedostettu tämä riski. Yleisradion rahoitusjärjestelmän radikaali uudistaminen on kannustanut Yleisradiota pohtimaan yleisösuhdetta syvällisesti. Uusi rahoitusjärjestelmä on paitsi vapauttava, myös velvoittava.

Hallintoneuvoston vahvistaman strategian lähtökohdaksi on otettu koko suomalaisen yleisön palveleminen. Ohjelmiston tulee muodostaa sellainen kokonaisuus, josta jokainen Yle-veron maksaja kokee saavansa vastinetta rahoilleen. Hallintoneuvoston jäsenet ovat toistuvasti korostaneet alueellisen toiminnan roolia Ylen toimintojen kokonaisuudessa. Ylen tulee varjella toimintansa legitimitettiin eli oikeutusta yleisön silmissä. Yle tiedostaa vastuunsa ja veloitteensa tuottaa arvoa koko sille yleisölle, joka Yle-veron kautta osallistuu Ylen toiminnan rahoittamiseen.

Sähköisen mediakentän monipuolistuessa kilpailu kuuntelija- ja katsojamääristä ja osuuksista on kiihtynyt. Kaupallisen tarjonnan puolella katsoja- ja kuuntelijamäärillä ja -osuuksilla on keskeinen taloudellinen merkitys. Yleisradiolla ei ole välitöntä taloudellista kannustetta tavoitella suuria katsojaosuuksia. Kuuntelija- ja katsojaosuuksien sijasta Yle onkin ryhtynyt puhumaan onnistumisesta kuuntelijoiden ja katsojien tavoittamisessa. Mitä paremmin Yle tavoittaa kuuntelijoita ja katsojia kaikissa ikäryhmissä, sitä paremmin Yle on onnistunut yleisön palvelemissa.

Suomalainen mediayleisö on hyvin heterogeeninen. Väestöryhmien odotukset tarjonnan suhteen eroavat voimakkaasti. Yksittäi-

sen katsojan näkökulmasta Ylen ohjelmistossa on paljon sellaista, joka ei ole kiinnostavaa tai merkityksellistä. Olennaista on kuitenkin, että hän löytää laajasta ohjelmatarjonnasta säännöllisesti jotain itseään kiinnostavaa ja merkityksellistä. Internetpohjaisen jakelutien myötä katsojan mahdollisuudet löytää oman maun ja toiveiden mukaisia ohjelmia ovat oleellisesti parantuneet.

Ylen sivistys, kulttuuri ja demokratiatehtävän kannalta on tärkeätä, että Yleisradio

kykenee säilyttämään asemansa kiinnostavana ja merkityksellisenä mediana. Säilyttäessään kiinnostavuutensa Yleisradio kutsuu ihmisiä myös uusien sisältöjen äärelle. Kotimainen kulttuuri, klassinen elokuvataide, kansainvälisen tason dokumentit ja ajankohtainen yhteiskunnallinen keskustelu löytyvät kaikki saman brändin alta jokaiselle, joka mieli avoimena ottaa koko todellisuuden vastaan. Yle ei ole muutaman tuotteen kioski vaan tori, josta jokainen voi tehdä riemastuttavia löytöjä.

SISÄLLYSLUETTELO

1. YLEN JULKISEN PALVELUN TEHTÄVÄ JA STRATEGIA

7

- 1.1. Yleisradion tehtävä
- 1.2. Yleisradion strategiset linjaukset ja tavoitteet vuonna 2013

2. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSIA

8

- 2.1. Muutoksia Yleisradiota koskeviin säädöksiin
- 2.2. Viestintäpolitiikka ja -sääntely
- 2.3. Kaupalliset mediamarkkinat
- 2.4. Mediakehitys

3. YLEN JULKAISUT JA SISÄLLÖT

14

- 3.1. Ylen julkaisut televisiossa, radiossa ja internetissä
- 3.2. Ylen ohjelma- ja palvelutarjonta sisältökokonaisuuksittain
- 3.3. Saamenkieliset ohjelmat ja palvelut
- 3.4. Yle suomalaisen tv-tarjonnan monipuolisuusvertailussa
- 3.5. Ylen sisältöjen monikulttuurisuus
- 3.6. Riippumattomien kotimaisten tuottajien rooli Ylen tarjonnassa

4. ERITYISPALVELUT

28

- 4.1. Hartausohjelmat
- 4.2. Ohjelmatekstitykset ja tulkkaukset
- 4.3. Ulkomaanpalvelut ja vieraskieliset lähetykset
- 4.4. Turvallisuus, viranomais-tiedottaminen ja varautuminen poikkeusoloihin

5. YLEN YLEISÖ- JA ASIAKASSUHTEET

32

- 5.1. Ylen arvo suomalaisille
- 5.2. Ylen asiakkuussegmentit
- 5.3. Ylen yleisösuhde televisiossa, radiossa ja internetissä
- 5.4. Ylen yleisöpalautteen seuranta ja vuorovaikutteisuus ohjelmatoiminnassa

6. YLEN RAHOITUS JA KUSTANNUSRAKENNE

42

- 6.1. Ylen rahoitus ja tulot
- 6.2. Kustannusrakenteen kehitys ja kulut
- 6.3. Kustannukset sisältökokonaisuuksittain

7. YLEISRADION HALLINTO

50

- 7.1. Pohjoismaista hallintovertailua
- 7.2. Hallintoneuvoston tehtävät ja päätöksiä 2013
- 7.3. Hallituksen tehtävät ja päätöksiä 2013
- 7.4. Hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet

8. HENKILÖSTÖN KEHITYS JA TASA-ARVO

54

9. YLEN YMPÄRISTÖVASTUU

56

10. TULEVAISUUDEN SUUNNITELMIA

57

LIITE

59

Saamelaiskäräjien lausunto 6.3.2014

TEKNISIÄ TERMEJÄ

DAB

- Digital Audio Broadcasting, digitaalinen radio

DVB-T-standardi

- Standardi määrittelee, miten signaali välitetään maanpäällisessä lähetyksessä (1)
- Termissä oleva T-kirjain tulee sanasta "terrestrial", joka tarkoittaa maanpäällistä.

DVB-C-standardi

- Standardi määrittelee, miten signaali välitetään kaapeliverkossa.
- Termissä oleva C-kirjain tulee sanasta "cable", kaapeli.

DV B-T2

- Digital Video Broadcasting - Terrestrial 2, maanpäällisen television lähetyksstandardi teräväpiirtotelevision vastaanottamiseen.

HD-televisio

- High-definition television, teräväpiirto-televisio. Teräväpiirtotelevision kuvan tarkkuus eli resoluutio on noin kaksi kertaa tarkempi sekä pysty- että vaakatasossa perinteisiin televisioihin verrattuna.
- Jotta teräväpiirtotelevision kuvan laatu olisi parempi, myös ohjelman tuotannon ja lähetyksen pitää olla toteutettu teräväpiirtotekniikalla.
- Teräväpiirtolähetyksen vastaanotto edellyttää HDTV-viritintä.

Internet-tv, älytelevisio

- Verkossa välitettävä televisionomainen palvelu, jota katsotaan tyypillisesti tietokoneelta

IPTV-jakelu, laajakaista-tv

- IP = Internet Protocol. Teleoperaattorien laajakaistaverkon tarjoama tv-palvelu, jota katsotaan tyypillisesti tv:stä. Vastaanottoon tarvitaan IPTV-vastaanotin.

Mobiilitelevisio

- Mukana kuljetettava vastaanotin, jolla voi liikkeellä ollessa seurata televisiolähetyksiä.

SD-televisio

- Standard-definition television, vakiintunut television lähetyksen ja vastaanottomuoto.

Second Screen

- Oheisnäyttö (esim. tablet-laite tai älypuhelin), toinen vastaanotin, jota henkilö käyttää samaan aikaan (yleensä) television kanssa.

UltraHD, 4K-laatu

- Uusin, optimaalista ja yksityiskohtaista HD-laatuista televisiokuvaa tarjoava vastaanottotapa.

#-tunniste

- aihetunniste viestien kohdistamiseksi sosiaalisessa mediassa oikeaan kohteeseen. Käytetään erityisesti Twitterissä.

Lähteet: Sanastokeskus: Digi-tv-sanasto, TSK 34, Helsinki 2006 ja Yle.

1. YLEN JULKISEN PALVELUN TEHTÄVÄ JA STRATEGIA

1.1. YLEISRADION TEHTÄVÄ

Lain (22.12.1993/1380) mukaan Yleisradion tehtävänä on tuoda monipuolinen ja kattava televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. Näitä ja muita julkiseen palveluun liittyviä sisältöpalveluja voidaan tarjota kaikissa yleisissä viestintäverkoissa valtakunnallisesti ja alueellisesti.

Julkisen palvelun ohjelmatoiminnan tulee erityisesti:

- ➔ tukea toimivaa kansanvaltaa ja jokaisen osallistumismahdollisuuksia tarjoamalla monipuolisia tietoja, mielipiteitä ja keskusteluja sekä vuorovaikutusmahdollisuuksia;
- ➔ tuottaa, luoda, kehittää ja säilyttää kotimaista kulttuuria, taidetta ja virikkeellistä viihdettä;
- ➔ ottaa ohjelmistossa huomioon sivistys- ja tasa-arvonäkökohdat, tarjota mahdollisuus oppimiseen ja itsensä kehittämiseen, painottaa lapsille ja nuorille suunnattuja ohjelmistoja sekä tarjota hartausohjelmia;
- ➔ kohdella ohjelmatoiminnassa yhtäläisin perustein suomen- ja ruotsinkielistä väestöä, tuottaa palveluja saamen-, romanin- ja viittomakielellä sekä soveltuvin osin myös maan muiden kieliryhmien kielellä;
- ➔ tukea suvaitsevaisuutta ja monikulttuurisuutta sekä huolehtia ohjelmatarjonnasta myös vähemmistö- ja erityisryhmille;
- ➔ edistää kulttuurien vuorovaikutusta ja ylläpitää ulkomaille suunnattua ohjelmatarjontaa;
- ➔ välittää asetuksella tarkemmin säädettäviä viranomaistiedotuksia ja varautua televisio- ja radiotoiminnan hoitamiseen poikkeusoloissa.

.....
Laki Yleisradio Oy:stä, 7§, Julkinen palvelu
.....

1.2. YLEN STRATEGISET LINJAUKSET JA TAVOITTEET VUONNA 2013

Uuden rahoitusmallin ja lakimuutosten yhteydessä Yle päivitti strategiset tavoitteensa ohjaamaan vuoden 2013 toimintaa. Tavoitteet ja linjaukset vastaavat myös toimintaympäristössä ja media-alalla tapahtuvaan kiihtyvään muutokseen. Strategian ytimessä on Ylen rooli koko kansan Ylenä. Ylen missio on johdettu suoraan laissa määritellystä tehtävästä. Ylen missio on vahvistaa suomalaista yhteiskuntaa ja kulttuuria tarjoamalla kaikille tietoa, sivistystä, oivalluksia ja elämyksiä. Ylen toiminta on vahvasti arvopohjaista. Työtä ohjaa kolme arvoa: luotettavuus, riippumattomuus ja ihmisten arvostaminen. Visiossaan Yle haluaa tehdä maailmanluokan julkista palvelua.

Ylen rooli julkisen palvelun mediayhtiönä on edelleen eurooppalaisessa mittakaavassa vahva. Uusi rahoitusmalli antaa toiminnalle vakautta ja pitkäjänteisyyttä. Rahoitusmalli on myös lisännyt julkista keskustelua Ylen roolista ja tehtävästä Suomessa. Kun media-ala on taloudellisissa vaikeuksissa, Ylen odotetaan ottavan vahvan roolin luovan alan edistäjänä.

Tasapaino julkisen ja kaupallisen median välillä on edellytys monimuotoiselle laadukkaalle mediatarjonnalle Suomessa. Median murroksesta huolimatta Ylen suhde suomalaisuuteen on edelleen vahva. Vuoden aikana mielikuva Ylestä on muuttunut myönteisemmäksi myös nuorissa ikäryhmissä.

Strategia painottaa Ylen roolia yhteiskunnallisen arvon tuottajana. Ylellä on tärkeä tehtävä kansalaisyhteiskunnan vahvistajana ja suomalaisen kulttuurin edistäjänä. Ylellä on myös rooli digitaalisen tasa-arvon luomisessa.

Ylen strategiset tavoitteet vuonna 2013 olivat:

1. Yle palvelee kaikkia suomalaisia

- Sisällöllämme on merkitystä päivittäisessä elämässä iästä, sukupuolesta, asuinpaikasta, elämäntilanteesta tai taustasta riippumatta.
- Luomme monipuolista kulttuuria avoimesti ja vuorovaikutuksessa suomalaisten kanssa.
- Sisältömme löytyvät helposti monikanavaisessa maailmassa.

2. Yle tuottaa arvoa yhteiskunnalle

- Suomalaiset arvostavat Yleä ja pitävät sitä tärkeänä yhteiskunnalle.

- Luomme kaikille mahdollisuuden osallistua digitaalisen ajan viestintään ja vuorovaikutukseen.

- Edistämme luovan alan elinvoimaa ja haluamme että kumppanien on helppo toimia yhteistyössä kanssamme.

3. Ylellä on media-alan paras osaaminen

- Meillä on parhaat tekijät ja kumppanit.
- Uudistamme toimintaa rohkeasti.
- Toimimme läpinäkyvästi ja tehokkaasti.

2. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSIA

2.1. MUUTOKSIA YLEISRADIOTA KOSKEVIIN SÄÄDÖKSIIN

Eduskunta hyväksyi 11.12.2013 yleisradioverolain muutoksen, jolla toteutetaan vuonna 2012 säädetyn Yleisradion rahoitusratkaisun mukaisesti kustannusten nousua vastaava indeksikorotus vuodelle 2014.

➔ Yksityishenkilön yleisradioveron vähimmäismäärä nousee aiemmasta 50 eurosta 51 euroon ja enimmäismäärä 140 eurosta 143 euroon. Veron peruste ja veroprosentti 0,68 % säilyvät ennallaan.

➔ Yhteisöjen yleisradioveron määrää ei muutettu.

Verolain muutos liittyy suoraan televisio- ja radiorahastosta annetun lain 3.2 §:ssä säädettyyn kustannusten nousua vastaavaan Yleisradion rahoituksen indeksikorotukseen. Valtioneuvoston 19.12.2013 hyväksymän televisio- ja radiorahaston käyttösuunnitelman mukaan rahastosta maksetaan vuonna 2014 Yleisradion julkisen palvelun kustannusten kattamiseen 507 948 000 euroa. Vuoden 2013 ra-

hoitukseen verrattuna määrärahan korotus on noin 8 miljoonaa euroa eli 1,6 %. Korotuksen perusteena on kustannusten nousua mittaava indeksi, joka muodostuu elinkustannusindeksistä kolmasosan painoarvolla ja ansiotasoindeksistä kahden kolmasosan painoarvolla. Yleisradio tilittää määrärahasta valtiolle arvonlisäveroa 10 %:n verokannan mukaan noin 46 miljoonaa euroa, ja loput noin 462 miljoonaa euroa käytetään Yleisradion julkisen palvelun kustannusten kattamiseen.

Lakien hyväksymistä edelsi monen vuoden valmistelutyö ja laaja julkinen keskustelu. Monien vaikeiden vaiheiden jälkeen syntyi ratkaisu, jonka kaikki eduskunnassa edustettuina olevat puolueet hyväksyivät. Lakien voimaantulon jälkeen on esitetty kriittisiä näkemyksiä koskien kustannustason nousun kompensointiin tarkoitettuja vuosittaisia indeksisidonnaisia korotuksia, jotka lain voimalla rakennettiin kiinteäksi osaksi tätä vakaaksi tarkoitettua rahoitusratkaisua.

2.2. VIESTINTÄPOLITIikka JA -SÄÄNTELY

Liikenne- ja viestintäministeriö valmisteli koko vuoden ajan laajaa viestintälainsäädännön kokonaisuudistusta. Hallituksen esitys uudeksi tietoyhteiskuntakaareksi annettiin 30.1.2014. Lakiehdotuksen keskeiset linjaukset perustuvat eduskunnan joulukuussa 2012 hyväksymään sähköisen median viestintäpoliittiseen ohjelmaan. Kokonaisuudistuksessa ehdotetaan mm. Ylen tv- ja radiokanavia koskevan kaapeli-tv-operaattorien siirtovelvoitteen säilyvän ennallaan (ns. Must Carry -velvollisuus, nyk. VML 134§, uusi tietoyhteiskuntakaari 227 §) Tietoyhteiskuntakaariehdotus sisältää myös ensimmäistä kertaa nimenomaisen säännöksen verkkoneutraliteetista (tietoyhteiskuntakaari 110 §). EU-komission syyskuussa 2013 antama asetusehdotus ns. teleyhteismarkkinasta sisältää myös ehdotuksen verkkoneutraliteettisäätelystä, joka voimaantulleessaan syrjäyttäisi kaikissa jäsenvaltioissa kansallisen lainsäädännön.

Ministeriön asettama maanpäällisen televisio toiminnan DVB-T2-tekniologiasiiirtymää valmisteleva työryhmä julkaisi marraskuussa 2013 väliraporttinsa. Työryhmä päätyi tv-yri-tysten ehdotuksesta esittämään myös maksu-tv-kanavien lähetyksien jatkamista nykyisellä DVB-T-lähetystekniologialla vuoden 2017 jälkeen. Viestintäpoliittisen ohjelman mukaan maksu-tv-lähetykset nykyisellä lähetystekniologialla olisivat päättyneet vuoden 2016 lopussa. Yleisradion ja vapaasti vastaanotettavien kaupallisten tv-kanavien lähetykset jatkunevat nykyisellä lähetystekniikalla vuoteen 2026 asti.

Väliraportin mukaan ministeriö suunnittelee siirtyvänsä tähänastista joustavampaan kaupallisten tv-kanavien ohjelmistotoimilupolitiikkaan. Uusi linjaus mahdollistaisi kaupallisen sopimisen tv-kanavien siirroista maanpäällisen tv-verkon kanavanippujen välillä ja samalla siirtymisestä vanhasta uuteen lähetystekniikkaan. Linjaus lieventäisi myös tähänastista tiukkaa ohjelmistotoimilupien sisältömääräysten soveltamista vuodesta 2017 alkaen. Maksu-tv-lähetyksien jatkaminen nykyisellä tekniikalla ja ohjelmistotoimilupolitiikan joustavoittaminen ovat omiaan parantamaan kaupallisen tv-toiminnan edellytyksiä.

Syksyllä 2012 Suomessa päätetty, nykyisin maanpäällisten tv-lähetyksien käytössä olevan 700 MHz:n taajuusalueen siirto teleyritysten käyttöön oli vuoden 2013 aikana harkinnan kohteena useimmissa Euroopan maissa. Lisätaajuuksien siirtämistä tv-käytöstä langattomien laajakaistaverkkojen käyttöön selvitetään vuoden 2014 aikana myös useissa EU-tason valmisteluelimissä.

EU-komissio järjesti touko-syyskuussa 2013 kuulemisen audiovisuaalisen markkinan tulevasta säätelytarpeista. Komission julkaisema arvioitavana ollut kysymysasiakirja (ns. vihreä kirja) oli nimeltään ”Valmistautuminen täysin konvergoituneeseen audiovisuaaliseen maailmaan”. Mahdollisia lainsäädäntöaloitteita tullaan näkemään vasta seuraavan syksyllä 2014 nimitettävän komission toimikaudella. Yleisradion kannalta keskeinen kysymys koskee verkkoneutraliteetin periaatetta ja julkisen palvelun kanavien vapaan saatavuuden turvaamista.

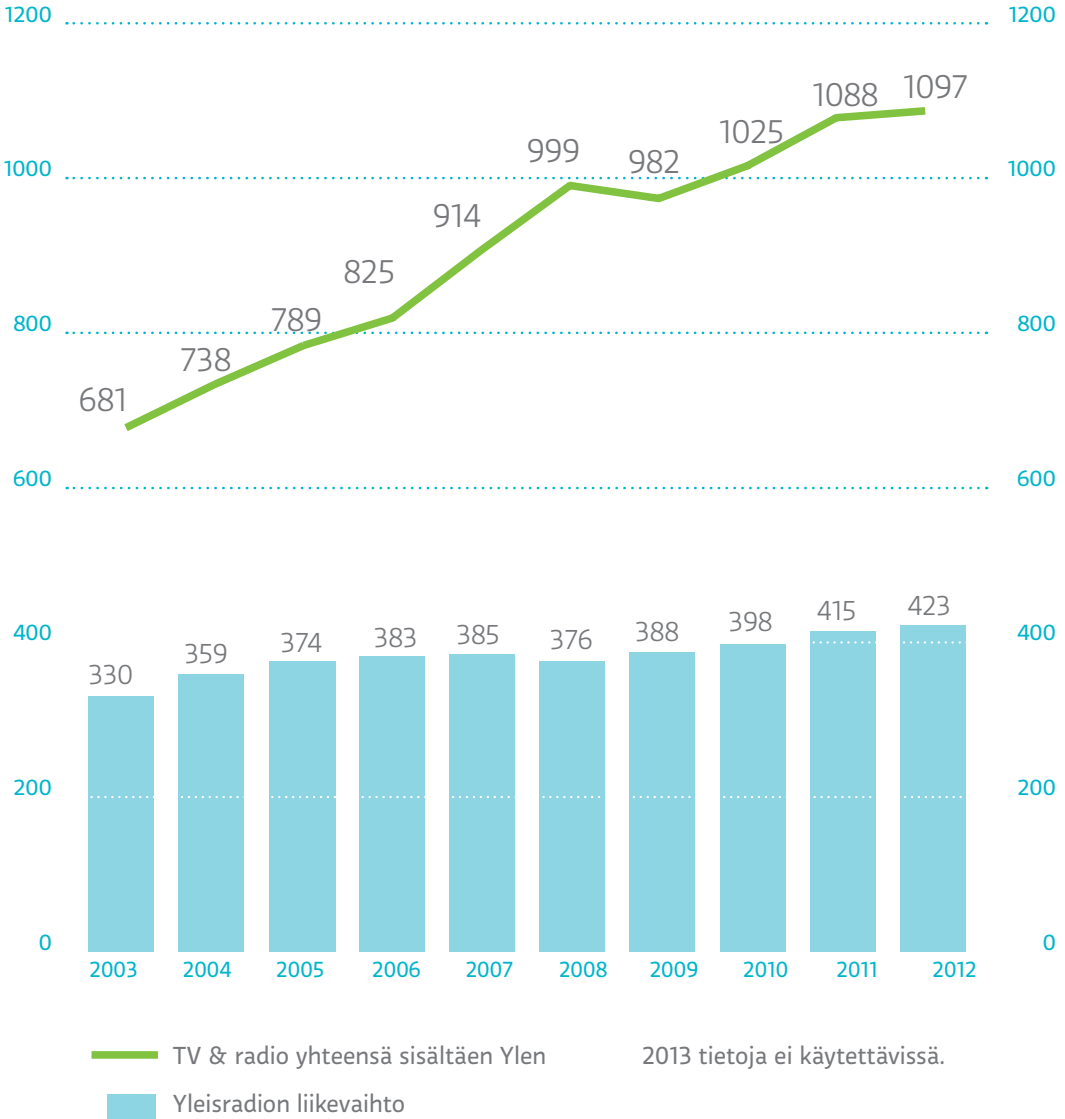
Eduskunta hyväksyi marraskuussa 2013 tekijänoikeuslain muutoksen, jonka avulla Ylen arkistoja voidaan avata yleisölle tähänastista laajemmin. Uudistuksen myötä ennen 1.1.2002 lähetetyn televisio- tai radio-ohjelman välittämistä voidaan sopia sopimuslisenssisäännöksen nojalla keskitetysti oikeudenhaltijoita edustavien järjestöjen kanssa.

2.3. KAUPALLISET MEDIAMARKKINAT

Yleisradion uudet rahoitusjärjestelyt Yle-ve-ron muodossa takaavat julkisen yleisradiotoiminnan kehityksen, mutta kaupallisen television rahoituksen näkymät ovat epävarmempia. Suomalaisen kaupallisen television elinehto on se, kuinka hyvin se pystyy kehittämään mainostaja-asiakkaille näiden odottamia mainostilatuotteita ja palveluja ja tarjoamaan internet-tv -palveluissaan yleisöä kiinnostavia sisältöjä. Sanomalehtien tilanne on vaikea. Sanomalehtien osuus mainostuloista ja levikit laskevat kolmatta vuosikymmentä, eivätkä suomalaisen sanomalehdistön digitaaliset mainos- ja levikkituotot korvaa painetun median tulojen menetystä. Kaupallisten televisioyhtiöiden haasteena on turvata mainostulonsa kovenevassa tv-kilpailussa, kun mainonta ja lähetykset siirtyvät verkkoon.

YLE SÄHKÖISEN MEDIAN MARKKINASSA SUOMESSA V. 2003–2012

milj. €

Tilastokeskus: Joukkoviestintä- ja kulttuuritilastot ja Yleisradio: Yle sähköisen median markkinassa Suomessa

Kaupalliset tv- ja radiokanavat eivät voi kansantalouden kääntyessä nousuun odottaa merkittävää kasvua massamainostuotteilleen, kun mainospanostukset siirtyvät kohdentamiskykyiseen verkkomainontaan. Mainosra-

hoitteisen televisiotoiminnan tilanne on kuitenkin säilynyt suhteellisen vakaana, samalla kun radiotoiminnan kehitys on vähän negatiivisempi. Mainosrahoitteisen television ja radion mainosmyynti väheni vuonna 2013 tois-

ta vuotta peräkkäin (tv-mainonta v. 2012: -1,1 % ja v. 2013: 1,9 %, radiomainonta v. 2012: -3,2 % ja v. 2013: -4,8 %).

Vuonna 2012 kotitalouksista noin 30 % oli tilannut jonkin lineaarisen maksu-tv-kanavan. Vuonna 2013 tilaajia oli vähemmän, noin 25 % kotitalouksista. Tv-yhtiöiden maksu-tv-tulot vähenivät, mutta menetyistä korvasi todennäköisesti merkittävässä määrin urheilusisältöjen myynti tv-yhtiöiden omissa internet-tv-palveluissa (MTV Katsomo, Nelonen Ruutu). Tv-yhtiöt eivät ole julkistaneet tietoja verkkopalveluidensa tilausmääristä. Koko kaupallisen tv-toiminnan liikevaihdon voidaan kuitenkin arvioida pienentyneen vuonna 2013. Lopulliset tiedot julkaistaan vasta myöhemmin vuoden 2014 aikana.

Maksullisesta elokuva- ja tv-draamasisältöjen katselusta ottivat osansa myös kansainväliset ja pohjoismaiset maksulliset verkko-videopalvelut kuten Netflix, HBO, Viaplay ja Filmnet. Näiden maksullisten palvelujen käyttöä on ainakin kokeillut 16 % koko väestöstä ja noin kolmannes alle 35-vuotiaista.

Koko tilastoitu mediainonta väheni toista vuotta peräkkäin (v. 2012: -2,9 %, v. 2013: -8,1 %). Myös mainosvälineiden keskinäiset osuudet muuttuivat edelleen selvästi. Verkkomainonta kasvoi edelleen voimakkaasti, joskin 2000-luvun alkuvuosien vauhti on selvästi tasaantunut (v. 2011: +19,1 %, v. 2012: +10 %, 2013: +6,8 %). Verkkomainonnan osuus koko tilastoidusta mediainonnasta oli vuonna 2013 jo lähes viidesosa (v. 19,7 %, v. 2012: 17,8 %). Todellisuudessa mainostajien panostukset verkkomainontaan ovat kuitenkin suuremmat, sillä tilastoista puuttuvat mm. Googlen mainosmyynti Suomessa ja mainostajaorganisaatioiden sisäiset suuret verkkomainonnan työpanokset. Ongelmana on, että suurin osa sosiaalisessa mediassa tapahtuvasta mainonnasta ei hyödytä suomalaista media-alaa ja sen sisällöntuotantoa.

Painetun median mainostulot vähenivät edellistä vuotta selvästi enemmän (v. 2012: -7,1 %, v. 2013: -15,9 %). Vaikka yksittäiset sanomalehdet, kuten Ilta-Sanomat, raportoivat merkittävästä verkkomainostulojen lisäyksestä, koko-

naisuutena suomalainen lehdistö ei kyennyt kompensoimaan painetun mainonnan vähentymistä verkkomainosten tuloilla. Arvioiden mukaan lehdistön digitaaliset mainos- ja tilaustuotot eivät nähtävissä olevassa tulevaisuudessa kykene korvaamaan painetun lehdistön mainos- ja tilaustulojen menetyksiä.

Kansainvälisesti vertaillen suomalaisella lehdistöllä on edelleen korkea osuus maamme mediainonnan kokonaistuloista. Lehdistön osuus koko mediainonnasta oli esimerkiksi vuonna 2007 68,5 %, vuonna 2012 50,5 % ja nyt vuonna 2013 osuus putosi ensimmäistä kertaa alle puoleen (49,5 %). Osuus alenee edelleen väistämättä, ja muutos kohtaa eri lehtiyhtiöt hyvin eri tavoin. Osa niistä on jo laajentanut voimakkaasti digitaalista liiketoimintaansa ja osalla digitaaliset ansaintakeinot ovat vasta kehitteillä.

Kaupalliset tv-yhtiöt kehittivät mainostilatuotteita myös tv:n oheisnäytöille eli "second screeneille". Oheisnäytöllä tarkoitetaan älypuhelimien tai tabletin pienikokoista näyttöä, jota käytetään tv-ruudun rinnalla tv-ohjelmaan liittyvien sisältöjen selaamisen tv-yhtiön omassa palvelussa tai sosiaalisen median verkkopalveluissa. Oheisnäyttö voi luoda myös yhteisöllisyyttä, kun tv-katselukokemuksen voi jakaa verkkokeskustelussa muiden kanssa. Oheisnäyttöä on käytetty hyväksi Ylenkin ohjelmissa, kuten esimerkiksi monimediaisessa Docventures -ohjelmistossa. Myös kaupalliset radiokanavat kehittävät verkko- ja mobiilipalveluitaan vuorovaikutteisemmiksi. Mainostaja-asiakkaille tarjotaan näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa esimerkiksi yleisökilpailuilla. Kuuntelijat osallistuvat tuotteen mainostamiseen julkaisemalla sosiaalisessa mediassa tuotteen liittyvää sisältöä kampanjan #-tunnisteella. Esimerkiksi internetin yhteisöpalvelu Twitterin keskusteluissa tulee käyttää #-merkkiä, jotta keskustelu kohdistuu oikeaan paikkaan.

Internetin videotarjonta lisääntyi edelleen vuonna 2013, kun muun muassa sanomalehdistö lisäsi uutissisältöjen julkaisua videomuodossa. Kaikille kaupallisesti kiinnostaville kohderyhmille on verkossa tarjolla ammattimaisesti tuotettua videosisältöä sekä mak-

sutta mainosrahoituksella että tilausmaksua vastaan.

Mainonnan kehityksen painopiste on verkossa. Mainonnan ostaja odottaa vaikuttavuutta ja mitattavia tuloksia, joita internetin globaalit toimijat kuten Google (YouTube) ja Facebook pystyvät jo tarjoamaan. Lisäksi mainostajat panostavat omien digitaalisten kanaviensa kehittämiseen. Mainostajien omat panostukset omiin digitaalisiin kanaviin eivät näy lainkaan toimialan markkinaseurannassa, edes ns. ”isossa mainoskakussa”, joka kuvaa markkinointiviestinnän osuuksien kehittymistä suunnittelu- ja tuotantokustannuksiin. Verkkopalvelujen käytöstä kertyvä data on entistä merkittävämpi mainostilamarkkinan (hinnoittelun) valuutta ja globaaleilla toimijoilla on sen hyödyntämisessä merkittävä mittakaavaetu. Mainostilan toiminnallisista ominaisuuksista syntyvää käyttäjätietoa käytetään palvelun käyttökokemuksen yksilöllistämiseen ja mainosrahoitteisissa palveluissa mainonnan kohdentamiseen. Yleisradio käyttää keräämäänsä anonymiä käyttäjätietoa esimerkiksi palvelujensa kävijämäärien tilastollisessa seurannassa ja palvelujen kehittämisessä asiakkaita paremmin palveleviksi. Yle ei yhdistä saatuja tietoja muihin tietoihin ilman asiakkaan nimenomaista suostumusta ja silloinkin vain tarjotakseen asiakkaalle tätä kiinnostavia muita yleisradion sisältöjä.

2.4. MEDIAKEHITYS

Media-alaa muuttaa pysyvä, globaali rakenneuutos. Yhä suurempi osa ihmisten yhteiskunnallista, kulttuurista ja yhteisöllistä toimintaa on siirtymässä verkkoon. Perinteisesti kaikille yhteinen mediajulkisuus on kaventumassa, kun sosiaalisen median eri foorumit kokoavat ympärilleen erilaisia osayleisöjä. Yhteisten kokemusten areenat eivät kokonaan katoa, mutta ne muodostuvat harvemmin ja ehkä lyhytaikaisemmin, suurten kansallisten ja kansainvälisten tapahtumien keston ajaksi.

Uudet mediankäyttäjät ovat lähivuosihaaste myös tasa-arvolle. Enemmistöllä on varaa hankkia laitteet ja yhteydet ja kiinnostusta ja osaamista hakeutua kiinnostavan

tarjonnan pariin, mutta osa jää pois uuden mediakäytön piiristä joko rahan tai kiinnostuksen puutteen vuoksi. Lähes viidenneksellä suomalaisista internetin av-palvelujen käyttöä rajoittaa asuinpaikasta johtuva verkkoyhteyden heikko laatu.

Valtioneuvosto asetti vuonna 2008 tavoitteeksi, että käytännössä kaikki vakinaiset asunnot (kattaa yli 99 % väestöstä) sekä yritysten ja julkishallinnon organisaatioiden vakinaiset toimipaikat ovat vuoden 2015 loppuun mennessä enintään kahden kilometrin etäisyydellä 100 megabitin yhteyden mahdollistavasta valokuitu- tai kaapeliverkosta. Verkon rakennushankkeista kolmanneksen maksaa valtio, kolmanneksen kunta ja kolmanneksen palvelua rakentava operaattori. Kaupallisten operaattorien houkuttelu syrjäseuduille on vaikeaa. Vuoden 2014 alussa esitettyjen arvioiden mukaan tähän tavoitteeseen ei olla täysin pääsemässä. Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman yhtenä kehittämisen kärkenä onhuippunopea laajakaista ja konkreettiseksi kehittämistavoitteeksi on asetettu nopeat langattomat laajakaistayhteydet 99 %:lle suomalaisista vuoteen 2019 mennessä. Toistaiseksi langattomaan teknologiaan liittyviä teknisiä ja turvallisuusongelmia ei ole kuitenkaan vielä luotettavasti ratkaistu.

Suomessa on 2,5 miljoonaa kotitaloutta. Kotitalouksista 59 %:lla on kiinteä laajakaista (tiedot vuodelta 2012). Yli miljoona kotitaloutta asuu kerrostaloalueilla. Heille nopea laajakaista on itsestään selvästi tarjolla olevaa toimintavarmaa kiinteistötekniikkaa. Toiset miljoona kotitaloutta asuu taajama- ja haja-asutusalueilla yhden perheen kiinteistöissä, joissa tarjolla olevien laajakaistapalvelujen kapasiteetti ja laatu vaihtelee suuresti. Arviolta noin 8 %:iin kotitalouksista ei ollut vuonna 2012 saatavilla mitään kiinteää laajakaistaa ja kiinteiden laajakaistayhteyksien saatavuusalueen arvioidaan vielä supistuvan merkittävästi nykyisestä noin 92 %:sta arviolta noin 80 %:iin kotitalouksista.

Langattoman laajakaistan taajuuslupaehtojen mukaan 95 % Manner-Suomen väestöstä (eli 2 375 000 kotitaloutta) on langattoman

laajakaistan piirissä 1.1.2017 mennessä ja 99 % (2 475 000 kotitaloutta) 1.1.2019 mennessä. Langaton laajakaista ei vielä useaan vuoteen mahdollista riittävän nopeaa yhteyttä televisio- palvelujen käyttöön kaikille suomalaisille.

Median kuluttamiseen käytetyistä laitteista nopeimmin kotitalouksissa yleistyvät nyt kosketusnäyttölaitteet kuten taulutietokoneet (tabletit) ja älypuhelimet. Taulutietokone ja älypuhelin eivät kuitenkaan vielä ole koko kansan välineitä kuten tv- ja radiovastaanotin. Nämä uudet päätelaitteet eivät ainakaan lähitulevaisuudessa korvaa perinteistä olohuoneen suurta ruutua, vaan ne täydentävät ja laajentavat katselukokemusta.

Tilastokeskuksen laitekyselyn mukaan kotitalouksissa laitteista yleisimmät ovat matkapuhelin, televisio ja tietokone, jotka jo ovat yli 90 %:lla. Heti niiden jälkeen yleisintä on laajakaistan, taulu-tv:n ja älypuhelimien omistus. Eniten leviämässä oleva väline on taulutietokone, joka on jo lähes joka kolmannessa taloudessa (28 %) ja puolessa lapsiperheistä. Televisiovastaanottimien määrä on kasvanut digitalisoinnin myötä siten, että niitä on Suomen 2,5 miljoonassa taloudessa jo 4,5 miljoonaa eli enemmän kuin koskaan ennen. Tv-sisältöjen (videosisältöjen) käytön kasvun painopiste on jo siirtynyt verkkoon nuorissa tv-yleisöissä.

Televisioyhtiöiden internetpalveluja (Yle Areena, MTV Katsomo tai Nelonen Ruutu) 3 viimeisen kuukauden aikana on katsonut 59 %, tilausvideopalveluja (Netflix yms.) on käyttänyt 16 %, internetin videopalveluja (Youtube yms.) 60 % ja teleoperaattoreiden laajakaistapalveluja (Elisa Viihde yms.) 11 % 16–85-vuotiaasta väestöstä. (Tilastokeskus: Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö 2013).

Internetin videopalveluiden käyttö on voimakkaan polarisoitunutta eri ikäryhmien välillä siten, että uusia palveluja kuten esimerkiksi maksullisia musiikkipalveluja käyttävät selvästi muita enemmän alle 35-vuotiaat. Myös internetin käyttö älypuhelimilla ja tableteilla kasvoi edelleen vuonna 2013 ripeästi.

Liikkuvan kuvan käyttötapojen murroksesta kertoo paljon myös Microsoftin tutkimustulos, jonka mukaan sen Xbox-pelikonsolilla käytetään maailmanlaajuisesti enemmän aikaa videosisällön katseluun kuin pelaamiseen.

Vuosina 2007–2008 Suomessa toteutettiin television digisiirtymä. Seuravana näköpiirissä oleva kehitysvaihe on siirtymä HD-televisioon vuonna 2017, johon mennessä kuluttajien on varauduttava hankkimaan vastaanottimeensa DVB-T2-kelpoisen laitteen. Kulutuselektronikan kehityksen kärki on jo ns. UltraHD eli 4K-laadussa, mutta se ei tule olemaan käytössä Suomen markkinoilla pitkään aikaan.

Monissa Euroopan maissa valmistellaan siirtymää radion digitaaliseen vastaanottoon DAB-verkossa, jossa Yleisradio jo v. 1996–2005 koeluontoisesti testasi uusia radiokanavia. Suomessa kyseinen radiotaajuusalue on nykyään tv-käytössä. Suomessa radio saattaa digitalisoitua mobiiliverkkojen kautta. Suomessa radionkuuntelu ei kuitenkaan vielä näytä siirtyneen verkkoon merkittävässä määrin.

3. YLEN JULKAISUT JA SISÄLLÖT

3.1. YLEN JULKAISUT RADIOSSA, TELEVISIOSSA JA INTERNETISSÄ

Ylen julkaisustrategia perustuu julkaisujen (tv- ja radiokanavien sekä internetpalvelun) johtamisen yhtenäistämiseen; tätä työtä jatkettiin tehostetusti vuonna 2013. Yhtenäisellä julkaisujohtamisella Yle haluaa myös varmistaa asiakkuustavoitteiden toteutumisen: kaikkien suomalaisten 100 % tavoittamisen vuositasolla 90 %:n pitäessä tarjontaa vähintään joltain tai joittain osin kiinnostavana ja 80 %:n käyttäessä ainakin jotakin tai joitakin palveluja päivittäin.

Eri välineiden yhteisessä julkaisu-uunnittelussa panostettiin erityisesti monimediaisten ohjelmien suunnitteluun. Docventures muodostui esimerkiksi onnistumisesta monimediaisessa asiakaskokemuksessa alle 45-vuotiaiden keskuudessa. Tarjontaa lähetettiin Yle TV2:ssa ja Yle Puheessa, Yle Areenassa, Facebookissa, Twitterissä, muualla internetissä ja lehdissä. Eniten katselijoita oli tv-kanavilla ja Yle Areenalla, alle 45-vuotiailla erityisesti myös Facebookissa: eniten yleisöä saaneella Whores' glory -jaksolla oli katsojia tv:ssä 283 000 ja Yle Areenassa 38 000.

Tv- ja radiokanavien profiileja tarkennettiin edelleen asiakkuustavoitteiden mukaisesti. Verkossa kehitettiin Yle Areenan palveluarkkitehtuuria ja panostettiin esitysoikeuksiin Yle Areenassa. Tuloksena tästä Yle Areenan markkina-asema ja brändi vahvistuivat ja palvelu nousi lajissaan Suomen ykköseksi ennen Ylen ja Ylen Elävän Arkiston brändejä Taloustutkimuksen Verkkobrändien arvostus 2013 -tutkimuksessa). Yle-brändien jälkeen seuraaviksi arvostetuimpia olivat Helsingin Sanomat, Ilta-lehti ja MTV3.

Riippumattomilta tuotantoyhtiöiltä eli indie-yhtiöiltä tilattiin enemmän ohjelmia, erityisesti draamaa, komediaa, viihdettä ja asiaviihdet-

tä kaikkiin välineisiin – televisioon, radioon ja verkkoon. Näiden osuus kotimaisista ensilähetyksistä (pl. uutiset ja urheilu) oli lähes seitsemän prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2012. Indie-yhteistyön tavoitteena on tukea luovaa alaa pitkäjänteisesti: tunnistaa ja kehittää ohjelmia, joilla olisi myös kansainvälistä potentiaalia.

Ylen markkinointia uudistettiin yhtenä tavoitteena entistä parempi verkossa tapahtuvan ja erityisesti vuorovaikutukseen perustuvan markkinoinnin osaaminen. Myös Yle Arkisto järjestäytyi uudelleen palvelun parantamiseksi. Kotimainen ja ulkomainen ohjelmahankinta yhdistettiin tavoitteena entistä vahvempi monimediainen ohjelmahankinta.

Yle lähettää ohjelmia ja palveluja kuudella radiokanavalla, neljällä tv-kanavalla sekä internetissä:

Ylen tv-kanavaprofiilit:

- Yle TV1 on uutis- ajankohtais- ja asiaohjelmien kanava.
- Yle TV2 on erityisesti lasten-, nuorten ja perheiden kanava.
- Yle Teema on kulttuurin, historian ja tieteen kanava.
- Yle Fem tarjoaa kattavan ohjelmiston suomenruotsalaisille, profiilissa korostuu myös pohjoismainen tarjonta (lisäksi SVT Worldin ohjelmistoa).

Ylen radiokanavaprofiilit:

- Yle Radio 1 on kulttuurin ja klassisen musiikin kanava.
- YleX on populaarikulttuurin kanava.
- Yle Radio Suomi on uutisten, ajankohtais- ja alueohjelmien kanava.
- Yle Puhe on puhekanava, joka lähettää myös tapahtumaurheilua.
- Yle Radio Vega on ruotsinkielinen uutisten, ajankohtais- ja alueohjelmien kanava.

- Yle X3M on ruotsinkielinen nuortenkanava.

Ylen verkkopalvelujen profiilit:

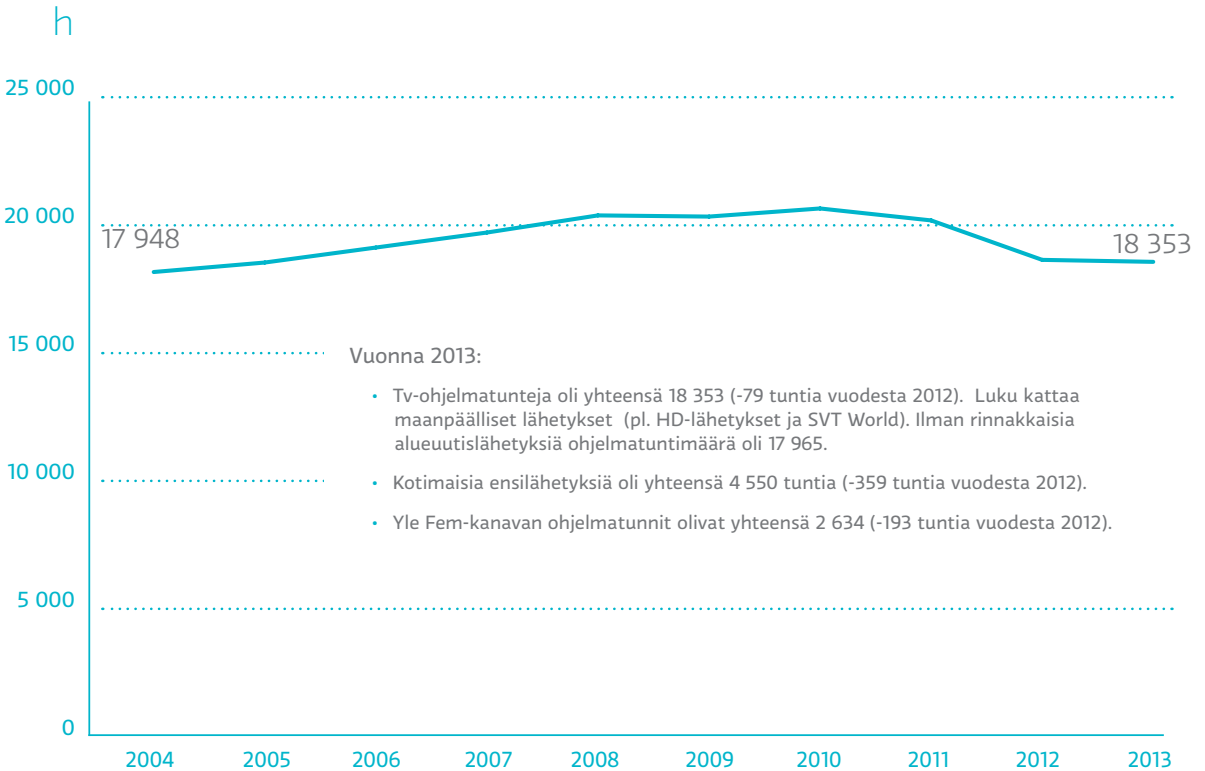
- Yle Areenassa on katsottavissa ja kuunneltavissa tv- ja radiokanavat suorina lähetysinä sekä radio- ja tv-ohjelmien tallenteita joko 7 tai 30 päivää ohjelmien ensilähetysten jälkeen.
- Yle Uutiset, urheilu ja sää
- Yle Lapset tarjoaa monipuolista lasten palvelua.
- Yle Oppiminen kokoaa yhteen kaiken Ylen oppimista koskevan sisällön kuten opettaja.tv:n, ohjelmasarjoja opetuskäyttöön sekä kieliopetusta.

Osana Yle Areenaa **Yle Elävä arkisto** vastaa Yleisradion laajan arkistoaineiston julkaisemisesta internetpalvelussa. Ruotsin kielellä toimii erillinen Yle Arkivet -sivusto. Yle Elävä arkisto – Yle Arkivet toimittaa, taustoittaa ja julkaisee kokonaisia ohjelmia tai näytteitä niistä ohjelmista, joihin Ylellä on internetoikeudet. Vanhimmat videot ovat sadan vuoden takaa. Tarjolla on myös ympäri vuorokauden toimiva Elävän arkiston internetradio, joka lähettää ohjelmia Pekka Tiilikaisen sota-ajan rintamaselostuksista tähän päivään. Kaikki ohjelmat on taustoitettu artikkeliteksteillä, joilla aineisto on kytketty historialliseen kontekstiinsa, aikaan ja paikkaan.

Video- ja audiomateriaalia tausta-artikkeleineen ei ole tässä laajuudessa tarjolla muualla Suomessa. Yleisradion tavoitteena on avata arkistojaan mahdollisimman laajasti. Suurimpina esteinä ovat kuitenkin tekijänoikeuslainsäädäntö ja siihen pohjautuen tehdyt tekijänoikeussopimukset, joissa ei ole otettu aikanaan huomioon internetiä. Esimerkiksi Elävällä arkistolla ei ole oikeuksia esittää kokonaisia draama- ja viihdeohjelmia vaan ainoastaan näytteitä, vaikka ohjelmat olisivat Ylen itsensä tuottamia. Tekijänoikeussopimusten monimutkaisuus ja oikeuksista maksettavat korvaukset estävät arkistojen laajan avaamisen. Myös Gramexin alainen levy musiikki ja siitä maksettavat korvaukset ovat käytännössä toimintaa rajaavia tekijöitä. Yle hakee yhteistyötä eri toimijoiden kesken toiminnan kehittämiseksi.

Ylen tv-lähetysten määrä on kymmenessä vuodessa hieman kasvanut: 17 948 tunnista 18 353 tuntiin. Vuonna 2013 18 353 tunnista oli kotimaisia ensilähetystunteja 4 550 tuntia. Ohjelmatuntien määrä väheni vuodesta 2012 yhteensä 79:lla, kotimaiset ensilähetykset 359:llä. Vuosittainen tuntien vaihtelu on yhteisessä muun muassa urheilutapahtumiin; kun tapahtumia on vähemmän, korvautuu se useammin ulkomaisella kuin kotimaisella tarjonnalla. Yle Fem -kanavalla ohjelmaa oli yhteensä 2 634 tuntia.

YLEN TV-OHJELMATUNTIEN KEHITYS V. 2004–2013 Ohjelmatunnit pl. simulcast-lähetykset, ml. rinnakkaislähetystunnit (alue-tv-uutiset ja saamenkieliset uutiset)

Ylen analogisten radio-ohjelmatuntien määrä on kymmenessä vuodessa pysynyt vakaina aina viime vuosiin asti, jolloin vähennystä on tapahtunut yhteensä 10 000 tuntia. Tähän on syynä alueradioiden ohjelmatuntien väheneminen vuosina 2011 ja 2012. Eniten vähenemiseen on vaikuttanut Yle Radio Suomen alueohjelmiston viikonloppulähetysten muuttuminen valtakunnallisiksi vuonna 2011. Alueet ryhtyivät myös tuottamaan ohjelmaa valtakunnallisiin lähetyksiin, eikä tämä tuntimäärä näy alueluvuissa. Lisäksi ohjelmatuntien määrä väheni vuonna 2012 johtuen suuresta määrästä arkipyhiä, jolloin aluelähetyksiä ei lähetetty lainkaan. Vuonna 2013 arkipyhien määrä oli edelleen suuri. YLEQ lähetettiin tilapäisesti analogisena pääkaupunkiseudulla, kunnes se lopetettiin 17.9.2006, eikä se ole mukana tuntimäärässä.

Vuonna 2013 koko ohjelma-aika oli 93 750 tuntia mukaan lukien digitaalisessa televisioverkossa (DVB-T) lähetetty Ylen Klassinen (6 200 tuntia). Lisäystä vuodesta 2012 on 60 tuntia. Radiolähetysten koko ohjelma-ajassa tapahtui suuria muutoksia, kun digitaaliset DAB-lähetykset päättyivät 31.8.2005.

Ylen valtakunnallisten radiolähetysten määrä vuonna 2013 oli yhteensä 44 760 tuntia, aluelähetysten 32 440 tuntia. Valtakunnallisten ohjelmatuntien määrä väheni 60 tunnilla edellisvuodesta, aluelähetysten 90 tunnilla. Svenska Ylen radio-ohjelmatunteja oli yhteensä 17 840, mikä on 20 tuntia vähemmän kuin edellisvuonna.

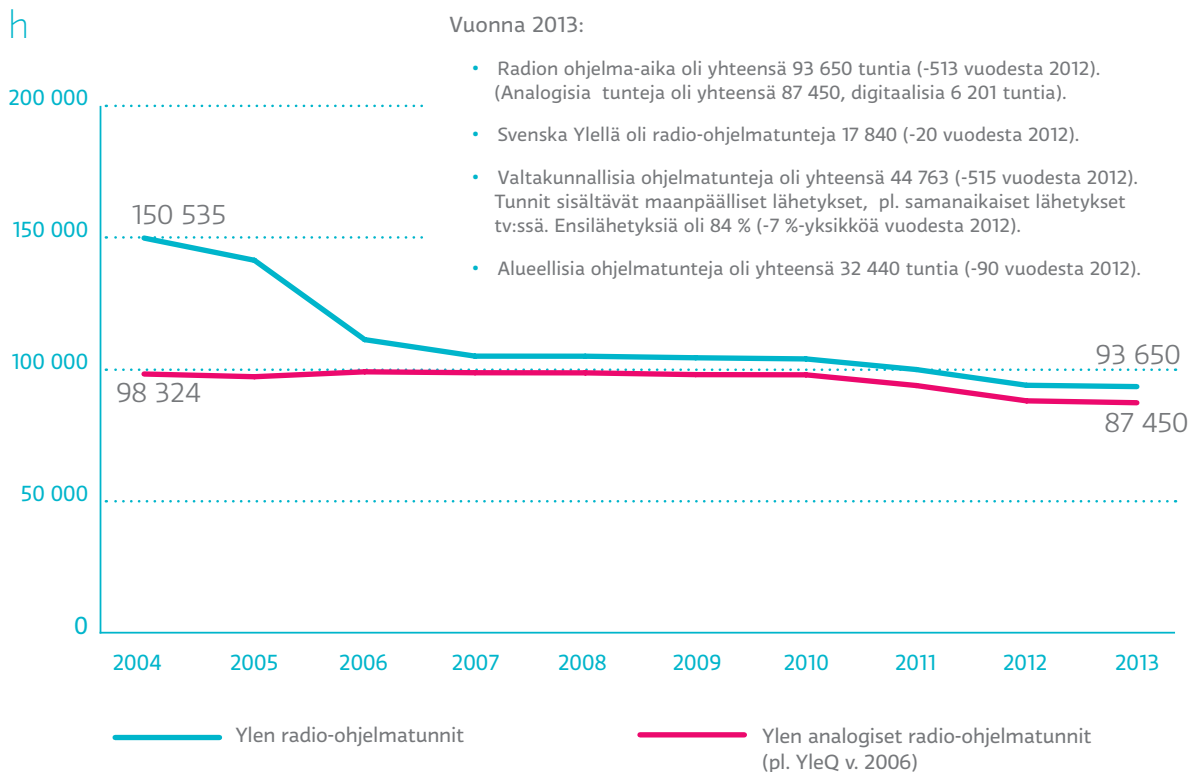
Kaikki kanavat lähettävät ohjelmia ympäri vuorokauden ja monet niistä lainasivat toisensa lähetyksiä. Ohjelma-ajassa ei ole mukana toiselta Ylen kanavalta lainattuja ohjel-

matunteja. Tällaiset tunnit mukaan lukien lähetysaika yhteensä oli 104 770 tuntia (pl. Sámi Radion kanavalainat). Saamenkielisiä ohjelmatunteja oli 1 590 tuntia (+20 vuodes-

ta 2012), Yle Mondo lähetti 8 760 tuntia (-24 tuntia vuodesta 2012) ja Ylen Klassinen 6 200 tuntia (+210 vuodesta 2012).

YLEN RADIO-OHJELMATUNTIEN KEHITYS V. 2004–2013

Ohjelmatunnit pl. kanavalainat sekä ulkomaan- ja simulcast-lähetykset

Huhtikuun lopulla 2013 Yleisradio aloitti ensimmäisenä suomalaisena mediatalona **suorat tv-lähetykset internetissä**. Kanavat tuotiin heti myös Yle Areenan mobiilisovelluksiin. Sovelluksia on vuoden 2013 loppuun mennessä

asennettu jo yli puoleen miljoonaan älypuhelimelle tai tablettiin. Suoria internetlähetyksiä käynnistettiin elokuussa yleisurheilun MM-kilpailujen aikaan sekä itsenäisyyspäivän Linnan juhlassa yli 300 000 kertaa vuorokaudessa.

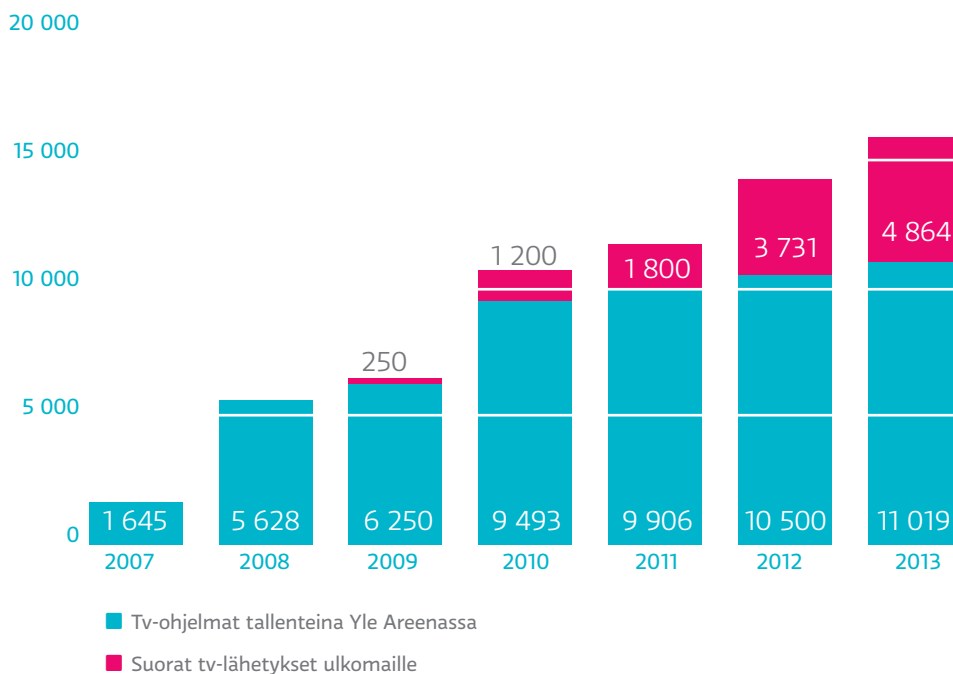
Internetin kautta Yle Areenassa ovat suoratoistona katsottavissa Ylen tv- ja radiokanavien lähetykset. Lisäksi radiokanava Yle Klassinen lähetetään vain internetissä ja digi-tv:ssä.

Tallenteina Yle Areenassa oli tarjolla vuonna 2013 yhteensä 11 019 tuntia tv-ohjelmia. Suo-

ria lähetyksiä ulkomaille lähetettiin yhteensä 4 864 tuntia. Määrä on kasvanut voimakkaasti vuodesta 2008 alkaen, jolloin kokonaismäärä oli vain noin kolmannes nykyisestä tuntimäärästä yhteensä.

YLE AREENAN TV-OHJELMATAALLETEIDEN JA ULKOMAILLE LÄHETETTÄVIEN SUORIEN LÄHETYSTEN TUNTIMÄÄRÄT V. 2007–2013

h

Vuonna 2013 Yle Elävässä arkistossa oli tarjolla 3 143 tuntia tv-ohjelmia ja vanhoja filmejä sekä 1 475 tuntia radio-ohjelmia. Arkistossa on myös 11 200 sen toimituksen kirjoittamaa ohjelmien tausta-artikkelia. Artikkelit on asia-

sanoitettu. Tarjonta on vuodesta 2011 lähes kaksinkertaistunut.

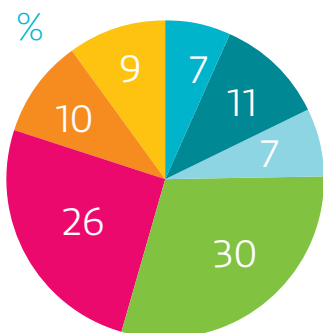
Vuonna 2013 Ylen radio-ohjelmia oli tarjolla tallenteina yhteensä 14 883 tuntia.

3.2. YLEN OHJELMA- JA PALVELUTARJONTA SISÄLTÖKOKONAISUUKSITTAIN

Ylen sisältöjä hallitaan seitsemällä sisältökokonaisuudella, joilla kullakin on erilaiset roolit ja toimintalogiikka. Sisältökokonaisuudet ovat: uutiset, ajankohtaisohjelmat, urheilu, asia, kulttuuri ja viihde, draama sekä lapset ja nuoret.

Vuoden 2013 tv:n ohjelmatusneista suurimmat osuudet ovat asian 28 % (v. 2012 myös 28 %) ja draaman 26 % (v. 2012 27 %) sisältökokonaisuuksilla. Uutiset ja ajankohtaistoiminta muodostavat yhteensä 18 % osuuden (v. 2012 19 %). Lasten ja nuortenohjelmien osuus on 10 % (v. 2012 9 %). Kohderyhmä kattaa lapset ja varhaisnuoret 14 ikävuoteen saakka. Urheilun osuus 7 % (v. 2012 8 %) on vähentynyt vuonna 2013 edellistä vuotta vähäisemmän urheilutapahtumien määrän vuoksi. Kaikkiaan vuodesta 2012 vuoteen 2013 on tv:n sisältökokonaisuuksien jakautumisessa tapahtunut vain vähäisiä muutoksia.

SISÄLTÖKOKONAISUUKSIEN OSUDET TELEVISION OHJELMATUNNEISTA, YHT. 18 353

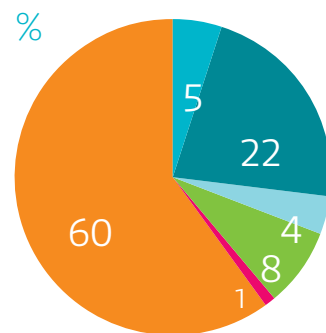

- Uutiset (2012: 7 %)
- Ajankohtaiset (2012: 11 %)
- Urheilu (2012: 8 %)
- Asia (2012: 28 %)
- Draama (2012: 27 %)
- Kulttuuri ja viihde (2012: 10 %)
- Lapset ja nuoret (2012: 9 %)

Radion luvuissa ovat mukana valtakunnalliset lähetykset mukaan lukien Yle X3M. Ne eivät kuitenkaan sisällä rinnakkaisia maakunta- ja aluelähetyksiä, mutta itse "alueikkuna" on mukana.

Vuonna 2013 radion ohjelmatusneista suurimmat osuudet kattoi kulttuuri ja viihde 60 % (v. 2012 58 %); tämä luku on yhteydessä radion musiikkipitoisuuteen, joka on kokonaisuudessaan 47 % ohjelmatusneista. Ajankohtaisohjelmat muodostivat toiseksi suurimman osuuden 22 % (v. 2012 23 %) ja asia kolmanneksi suurimman 8 % (v. 2012 7 %). Urheilun osuus oli 4 % (v. 2012 4 %), radiodraaman 1 % (v. 2012 1 %). Lasten- ja nuortenohjelmien (nuoret 14 ikävuoteen asti) osuus on radion pienin, lastenradion on-demand -sisältöjä tarjotaan myös internetin kautta. Radion sisältökokonaisuuksien jakautumisessa ei ole vuoden aikana tapahtunut merkittäviä muutoksia.

SISÄLTÖKOKONAISUUKSIEN OSUDET RADION OHJELMATUNNEISTA, YHT. 47 160 TUNTIA

- Uutiset (2012: 7 %)
- Ajankohtaiset (2012: 23 %)
- Urheilu (2012: 4 %)
- Asia (2012: 7 %)
- Draama (2012: 1 %)
- Kulttuuri ja viihde (2012: 58 %)
- Lapset ja nuoret (0 %, 2012: 0 %)

Sisältää valtakunnalliset lähetykset, ei saamenkielisiä lähetyksiä, Yle Mondo, Yle Klassista eikä rinnakkaisia maakunta- ja aluelähetyksiä, paitsi "alueikkunan."

3.2.1. UUTiset JA AJANKOHTAISTOIMINTA

Yksikkö koostuu uutisten ja ajankohtaislähetysten lisäksi urheilun sisällöistä ja palveluista.

Yle vahvisti asemaansa Suomen ykkösuutistoimijana. Taloustutkimuksen kyselyssä ”Yle uutisarvostukset” 57 % suomalaisista piti Yleä Suomen johtavana uutistoimijana. Nousua edellisestä tutkimuksesta on neljä prosenttiyksikköä. Ylen uutiset televisiosta olivat tärkein uutislähde 37 %:lle suomalaisista (MTV3 toiseksi tärkein 20 %:lle väestöstä). Yle on edelleen myös Suomen luotettavin uutisorganisaatio 85 %:lle väestöstä, toisena STT 74 %:lle, kolmantena MTV3 70 %:lle väestöstä.

Ylen kaikkien uutis- ja urheilulähetysten ilme uudistettiin keväällä. Uuteen audiovisuaaliseen ilmeeseen siirtyivät Ylen kaikki uutiset kaikissa välineissä ja kaikilla kielillä. Uudistus mahdollisti myös suomen- ja ruotsinkielisten uutisten muuton yhteisiin studioihin, mikä tuotti säästöjä päivittäisissä tuotantokustannuksissa. Säästöjä toi lisäksi uusi studio- ja lähetysautomaatio. Automaatio ja toimintamallin muutos säästi 10 henkilötyövuotta ja suomen- ja ruotsinkielisen tuotannon siirtäminen samalle lattialle auttoi luopumaan yhden studio-ohjaamon käytöstä, joka oli uusinnan tarpeessa. Ohjaamon uusiminen olisi maksanut 3–5 miljoonaa euroa.

Yle aloitti venäjänkieliset tv-uutiset (Novosti Yle) toukokuussa ja omat saamenkieliset uutiset (Yle Oddasat) joulukuussa. Vuonna 2013 tehtiin myös päätös lisätä kirjeenvaihtajia ja uudistaa ulkomaantoimintaa. Uudistus toteutetaan vuonna 2014.

Alueuutisia alettiin lähettää Yle TV1:ssä osana kello 18:n uutislähetystä, mikä lisäsi alueellisten tv-uutisten tavoitavuutta merkittävästi. Syksyllä 2013 julkistettiin suunnitelma alueuutisten siirtämisestä Ylen pääuutiskanavalle Yle TV1:lle syksyllä 2014.

Urheilun suur tapahtumia olivat yleisurheilun MM-kilpailut Moskovassa, Hiihdon MM-kilpailut Val di Fiemmessä, Ampumahiihdon MM-kilpailut Tsekissä sekä alppihiihdon, lentopallon ja taitoluistelun arvokilpailut. Yle vastasi myös tv-signaalin tuottamisesta kansainväliseen levitykseen esimerkiksi nuorten

yleisurheilun EM-kilpailuista Tampereelta sekä pohjoismaisten hiihtolajien maailmancupin kilpailuista Salpausselältä ja Rukalta. Yle panosti uusiin tapoihin tuottaa kevyillä tuotantovälineillä suoria kuvayhteyksiä tapahtumapaikoilta.

Ylen uutis- ja urheilupalveluiden kävijämäärät verkossa kasvoivat merkittävästi. Kävijöitä oli noin 40 % enemmän päivittäin. Yle on kuitenkin tärkein uutislähde verkossa vain 12 %:lle suomalaisista, iltapäivälehtien nousussa tärkeimmiksi verkossa. Verkkomedian käytöstä Suomessa journalismin osuus on tällä hetkellä noin 50 %. Yle pitää tärkeänä, että Ylen uutispalvelu säilyy siinä laadukkaana ilmaisena vaihtoehtona, jotta kansalaisilla on yleinen ja yhtäläinen mahdollisuus uutisten seuraamiseen, kun samaan aikaan kaikki tilattavat sanomalehdet pohtivat maksumuuria.

3.2.2 LUOVAT SISÄLLÖT

Luovat sisällöt -yksikön neljä sisältökokonaisuutta ovat Yle Asia, Yle Draama, Yle Kulttuuri ja viihde sekä Yle Lapset ja nuoret. Luovat sisällöt -yksikkö vastaa sisältökokonaisuuksien kehittämisestä ja omasta sisällöntuotannostaan.

Vuoden 2013 keskeisimpiä strategisia painopisteitä olivat lapsiperheiden ja nuorten tavoittaminen muuttuvan mediankäytön maailmassa ja suomalaisia yhdistävien, merkittävien yhteiskunnallisten tapahtumien luominen sekä suomalaisen kulttuurin monipuolinen tuottaminen ja tarjoaminen.

Luovat sisällöt kehittää toimintaansa pitkäjänteisesti sekä tuotekehityksen ja osaamisen kehittämisen kautta että strategisilla kehitysprojekteilla. Henkilöstön koulutuksessa tärkeimmiksi nousivat tuottajaosaaminen, draaman käsikirjoittaminen ja radiokerronta.

Yle Asiassa keskityttiin etenkin verkkosisältöjen kehittämiseen ja lisäämiseen. Kumppanuoksien luomiseksi muun muassa oppimisen ja tutkivan journalismin alueilla tehtiin yliopistoyhteistyötä. Radiokerrontaa kehitettiin tuomalla ns. radioreality-muoto radioon, ensimmäinen sarja oli *Vaasankatu hyökkää*.

Nuorten syrjäytymistä ehkäisevässä suurprojektissa *Nuorille Nyt!* kerättiin yli 15 000

lupausta työ-, oppisopimus- ja harjoittelupaikoista. Ylen oppimiseen liittyvä sisältö siirrettiin tammikuussa *Yle Oppiminen* -verkkopalveluun. Palvelusta saatiin hyvää palautetta ja sitä kehitetään edelleen vuoden 2014 aikana.

Valtiopäivien 150-vuotisjuhluvuoden kunniaksi toteutettiin laaja kokonaisuus verkkoon, radioon ja televisioon. Vuoden päätti jouluaaton suora läsnäolo-ohjelma, lämminhenkinen *Kuusijuhla*.

Yle Draamalle kulunut vuosi oli menestyksellinen: kotimainen draama toi ruutuihin vahvoja, yleisölle tuttuja henkilöihahmoja ja yhteiskuvauksia. Ohjelmat olivat aidosti ihmisten arjessa mukana ja niiden aiheet olivat läheisiä.

Monipuolisen ohjelmiston suosikkeja televisiossa olivat tutut, perinteiset sarjat *Taivaan tulet* ja *Pirunpelto*. Jatkuvuonoinen *Uusi päivä* tavoitti nuoria yleisöjä erityisesti Yle Areenalla, jossa se on katsotuimpien ohjelmien joukossa. Tv:ssä sen katsojamäärä uusintoineen (ilman Yle Areenaa) ylsi 400 000:een, mutta alle 30-vuotiaita nuoria katsojista oli vain alle 20 %.

Radioteatteri käynnisti hankkeen, jossa sekä eturivin kirjailijoita ja ohjaajia että nousevia kirjailija- ja ohjaajakykyjä kutsutaan tekemään radiodraamaa. Radioteatteri tarjosi kuulijoille muun muassa Riikka Pulkkinen kirjan pohjalta tehdyn, palkitun kuunnelman *Wunderbar!*

Draama laajensi tarjontaansa teatteriesitysten taltiointeihin. Taltiosovitus Neljäs tie -näytelmästä tehtiin yhteistyössä Kansallisteatterin kanssa. Draamaohjelmiston kansainvälinen yhteistyö on aloitettu suunnitelmien mukaisesti.

Yle Kulttuuri ja viihde toi musiikkia esiin aiempaa monipuolisemmin. Esillä oli laaja kirjo eri musiikkigenrejä klassisesta, jazzista ja kansanmusiikista aina populaarimusiikin uusiin ilmiöihin. Taltiointeja tehtiin esimerkiksi festivaaleilla, M1-studiossa ja Musiikkitalossa. Vuoden aikana tuotettiin useita onnistuneita kulttuuritapahtumia. Uuden musiikin kilpailun myötä Yle toi esiin uutta suomalaista musiikkia ja esiintyjä.

Iskelmä-Suomen tv-dokumenttisarja lähestyi iskelmää kymmenen eri teeman kautta ja radiosarja henkilökuvista jatkui koko vuo-

den ajan. Stand up -kilpailu *Naurun tasapaino* sai innostuneen vastaanoton ja oli merkittävä avaus stand upin alalla televisiossa. Suomen seitsemäs Nenäpäivä-hyväntekeväisyyskampanja yhdisti suomalaisia iästä ja asuinpaikasta riippumatta. Keräyksen järjesti Ylen Hyvä -säätiö, ja sen tuotto oli lähetyksen loppuun mennessä kampanjan historian suurin: 3,16 miljoonaa euroa.

Yle Lapset ja nuoret pystyi vastaamaan hyvin lasten ja (varhais)nuorten mediankäytön muutoksiin. Pikku Kakkonen toi vuorovaikutteisia leikkejä ja pedagogisia pelejä sisältävän sovelluksen kosketusnäytöille. Sovellus julkaisiin loppuvuonna 2012, ja se kasvatti suosiotaan vuoden 2013 ajan.

Pikku Kakkosen konserttikiertue oli iso lastenkulttuuritapahtuma ja sai hyvän vastaanoton vieraillessaan viidellä eri paikkakunnalla. Kaikki konsertit nähtiin joulukuussa kymmenosaisessa *Musarullaa!* -ohjelmassa.

Yle Puhe -kanavalla lähetettiin viikoittain *Tarinoita lapsille*, joka käsitti 15 minuuttia luentaa ja kuunnelmia. Yle Radio Suomessa lähetettiin lastenmusiikkia jouluna, pääsiäisenä, helatorstaina ja juhannuksena. Yle Areenassa tarjottiin radion on-demand-sisältöjä.

Ylen lastenohjelmat on Suomessa keskeinen lastenkulttuurin toimija ja tarjoaa lapsiperheille kotimaisen ja arvoiltaan vahvan vaihtoehdon kaupalliselle tarjonnalle.

12–14-vuotiaita varhaisnuoria onnistuttiin tavoittamaan #lovemilla-draaman avulla. Sen julkaisussa huomioitiin kohderyhmän mediankäyttö ja tapa jakaa sisältöä verkossa ja se olikin Yle Areenan toiseksi suosituin sarja heti Uuden päivän jälkeen.

Radion sinfoniaorkesterin ylikapellimestarina aloitti elokuussa 2013 Hannu Lintu. Uuden ylikapellimestarin kausi alkoi menestyksekkäästi: sekä kriitikoiden että yleisön vastaanotto oli innostunutta. Syyskaudella aloitettiin RSO:n konserttien suorat televisioinnit Musiikkitalosta, esimerkiksi kaikki ylikapellimestarin johtamat konsertit nähtiin Yle Teemalla.

Taiteellisia kohokohtia olivat muun muassa upein solistivoimin esitetty Verdin Requiem ja 1900-luvun kulttiteos, Luciano Berion Sinfo-

nia. RSO teki toukokuussa 2013 ensimmäinen ulkomaankiertueensa Hannu Linnun johdolla Italiaan ja Espanjaan. Vierailevina kapellimestareina olivat muun muassa Kurt Masur, Vasily Petrenko ja Sakari Oramo.

Vuonna 2013 kuultiin seitsemän Ylen tilaamaa kantaesitystä. RSO:n levytys Esa-Pekka Salosen viulukonsertosta säveltäjän johdolla valittiin joulukuussa 2013 Grammy-edokkaaksi Yhdysvalloissa.

3.2.3 SVENSKA YLE

Svenska Yle on Ylen ruotsinkielinen sisältö radioissa, televisiossa ja verkossa sekä ensisijaisesti suomenruotsalaisille että vaihtoehtona erityisesti niille suomenkielisille, jotka ovat kiinnostuneita kulttuurista tai journalistiikasta ruotsin kielellä tai Yle Fem -kanavan tarjoamasta näkymästä Pohjoismaihin.

Svenska Ylen kanavat tavoittavat viikoittain kolme neljäsosaa ruotsinkielisestä väestöstä. Melkein puolelle suomalaisista Yle Nyheter on tärkein päivittäinen ruotsinkielinen uutislähde. Uutistoiminnassa korostettiin omaa, syventävää uutisagenda, mikä toi mediakentälle suurta lisäarvoa. Tutkiva journalismi sai entistä näkyvämmän aseman, ja erityisesti projektit, joissa yleisö otetaan mukaan ohjelmantekoon, herättivät mielenkiintoa.

Ylen uutis- ja urheiluohjelmat saivat keväällä uuden yhtenäisen audiovisuaalisen ilmeen. Uusi uutisilme on selkeä ja se myös osoittaa, että Ylen kaikella uutistoiminnalla on yhteinen arvopohja – kielestä riippumatta.

Yle Fem tarjosi kielirajat ylittävää pohjoismaista draamaa. Hankintaohjelmista suosittuja olivat *Solsidan – onnea onkimassa* ja *Borgen – Vallan linnake*. Kotimaista draamatuotantoa edustivat mm. Claes Olssonin ja Klaus Härön elokuvat sekä draamakomedia Tommy'n super-sohva, joka lähetettiin joulukalenterina. Svenska Ylen osaksi rahoittama elokuva *Oppipoika* valittiin Suomen Oscar-ehdokkaaksi.

Yle Fem -kanavalla lähetetään edelleen myös SVT Worldin sisältöjä. Syyskuusta lähtien ne ovat näkyneet koko maassa.

Yle Radio X3M:lla on edelleen vahva suhde nuoreen yleisöön. Myös verkossa julkais-

tavia, erityisesti mobiililaitteille tarkoitettuja X3M-tv:n sisältöjä jaetaan laajasti. Nuorimmat katsojat näyttäisivät siirtyneen radion ja tv:n äärestä mobiililaitteiden käyttäjiksi, mikä merkitsee Svenska Ylelle suurempia panostuksia Yle Areenaan ja sisältöihin, joita voidaan käyttää kosketusnäytöiltä. Yle Radio Vegan kanavaprofiilia uudistettiin. Aikuisyleisön tavoittamiseksi toimitus tuo aamulähetyksiin aiempaa enemmän ajankohtaisia ja alueellisia aiheita.

Svenska Yle haluaa tavoittaa paremmin kaikki ruotsinkielisistä sisällöistä kiinnostuneet suomalaiset tv:ssä, radioissa ja verkossa. Vuonna 2013 parannettiin julkaisuvälineiden keskinäistä koordinaatiota. Eritoten verkossa (svenska.yle.fi) yleisömäärät kasvoivat huomattavasti – datajournalismin, paikallisten uutisten ja yhteiskunnallista keskustelua herättävien aiheiden ansiosta.

Ylen sisällä kielirajat ylittävää yhteistyötä on lisätty, ja muun muassa monia ohjelmia Ylen suomenkielisillä tv-kanavilla tekstitetään ruotiksi. Svenska Yle on lisännyt erityisesti dokumenttien, lastenohjelmien ja draaman ostoja kotimaisilta tuotantoyhtiöiltä.

3.3. SAAMENKIELISET OHJELMAT JA PALVELUT

Ylen saamenkielinen toimitus Inarissa toteuttaa saamenkielisen julkisen palvelun tehtävää. Yle Sápmi on yksi uutis- ja ajankohtaistoiminnan alueradioista, mutta se kurkottaa virallisen saamelaisalueen ulkopuolelle ja palvelee ympäri Suomea asuvaa saamelaisyhteisöä.

Toimitus tuottaa arkipäivisin saamenkielisiä uutis-, ajankohtais-, kulttuuri-, viihde-, hengellisiä sekä lasten- ja nuortensisältöjä kolmella saamen kielellä radioon, tv:hen ja verkkosivuille. Yle Sápmilla on oma radiokanava Yle Sámi Radio, nelikielinen internetpalvelu ja tv:ssä sekä lastenohjelma että kaksi tv-uutislähetystä. Kaikki sisällöt löytyvät myös Yle Areenasta.

Yle Sápmin työn lähtökohtana ovat Ylen arvot ja strategia. Lisäksi Yle Sápmia ohjaavat yhteispohjoismaiset saamen uutisarvot (luotettavuus, rohkeus, yleisön palveleminen ja saamelaisuus) sekä uutisvisio, jonka mukaan *Yle Oddasat* on tärkein lähde sille, mitä Saa-

menmaassa ja muilla alkuperäiskansojen alueille tapahtuu. Yle Sápmin motto on: olemme saamelaisen ääni – *Sámi jietna*, eli:

- monipuolisten, laadukkaiden, ajankohtaisten ja merkityksellisten sisältöjen tarjoaja kaikille saamelaisille sopivissa välineissä
- luotettava, rohkea, nopea ja riippumaton keskustelunavaaja saamelaisnäkökulmasta
- saamen kielten, kulttuurin ja identiteetin vahvistaja
- Saamenmaan paras osaaja media-alalla ja halutuin työpaikka.

Yle Sápmi luo arvoa yhteiskuntaan kertomalla saamelaisyhteisön ilmiöistä. Huolimatta saamenkielisestä lähtökohdastaan, pyrkii toimitus käsittelemään valitsemiaan aiheita monipuolisesti eri näkökulmista ja tuomaan keskusteluun useita ääniä, useilla kielillä.

Joulukuussa 2013 saamelaiskäräjien alainen Saamen kielineuvosto palkitsi Yle Sápmin Saamen kieliteosta ja kolttsaamelaisten kulttuuriryhdistys Saa'mi Nu'e'tt nimesi Yle Sápmin vuoden koltaksi.

Vuonna 2013 Yle Sápmi uudisti voimakkaasti ohjelmistoaan ja laajensi tarjontaansa eri välineissä eri kielillä.

- **Nuorille suunnattuun tarjontaan panostettiin vahvasti:** Nuorten aikuisten suora radio-ohjelma Sohkaršohkka (Sokerishokki) alkoi maaliskuussa 2013. Yle Sápmin pohjoissaamen ja inarinsaamen juontajat ja avustajat tekevät koltansaamenkielisiä osuuksia. Sohkaršohkka käsittelee nuoria kiinnostavia aiheita laajasti ja tekee viihdyttäviä sisältöjä, mutta tarttuu myös yhteiskunnallisiin kysymyksiin tuoreesti. Juontajat ovat uudistaneet saamenkielistä radiokerrontaa, käyttäneet yleisösuhteen rakentamisessa hyväkseen sosiaalista mediaa sekä saaneet positiivista palautetta energisestään ja positiivisesta ohjelmastaan.
- **Saamenkielistä uutistarjontaa vahvistettiin koko maassa:** Ylen omat saamenkieliset tv-uutiset, Yle Oddasat, alkoivat joulukuussa 2013. Oddasat jatkui entiseen tapaan. Inariin rakennetussa uudessa tv-studiossa tuotettu viisiminuuttinen tv-uutislähetys näkyy Yle TV1:ssä koko maassa arkipäivisin klo 15.10. Valtakun-

nallinen lähetys palvelee erityisesti saamelaisaluetta, Yle Sámi Radion kuuluvuusalueen ulkopuolella asuvia saamelaisia ja myös muita saamelaisasioista kiinnostuneita, sillä lähetys tekstitetään suomeksi. Yle Oddasat täydentää Yle Sápmin uutistarjontaa, johon kuuluvat radiouutiset aamulla ja iltapäivällä, verkkopalvelu sekä arki-iltaisina nähtävät pohjoismaiset Oddasat-tv-uutiset. Omankielinen, Yle-ilmeen mukainen tv-uutislähetys Ylen pääuutiskanavalla nostaa saamen kielen asemaa. Pääradioja tv-uutislähetyksissä on vähintään viikoittain uutisia kaikilla kolmella saamen kielellä.

- **Pohjoismaisille saamenkielisille tv-uutisille uusi lähetysaika:** Valtakunnallinen, suomeksi ja ruotsiksi tekstitetty Oddasat-lähetys siirtyi syksyllä 2013 Yle Fem -kanavalle lähetettäväksi viimeistään klo 22.00–23.00 välisenä aikana. Oddasatin Pohjois-Suomen lähetysaika klo 19.10 Yle Fem -kanavalla pysyi ennallaan.
- **Yleisö tavoitettiin entistä laajemmin internetissä:** Yle Sápmin internetsivujen viikoittainen lukijamäärä kolminkertaistui vuonna 2013. Keskimäärin internetsivuja luettiin 5 700 selaimelta viikossa, kun joulukuussa 2012 vertailuluku oli hieman yli 1 900. Radiokanavan kuuntelijalukuja ei ole käytettävissä. Uutiset julkaistaan aina ensin saamen kielillä ja joitain internetuutisia käännetään myös suomeksi. Suomenkielisessä uutisoinnissa kiinnitetään huomiota uutisoinnin monipuolisuuteen ja tasapuolisuuteen pitkällä aikavälillä, sillä suomenkielisiä uutisia ei ole mahdollista tuottaa kuin keskimäärin yksi päivässä.
- **Yle Sámi Radion rooli kielenelvytysvälineenä vahvistui entisestään:** Inarinsaame ja koltansaame otettiin käyttöön Yle Sámi Radion suorien aamu- ja iltapäivälähetysten juontokielenä vuoden 2013 lopussa. Tavoitteena on myös parantaa eri saamenkielisten ryhmien keskinäistä ymmärrystä. Esimerkiksi koltansaamen käyttö iltapäivälähetysten juontokielenä toimii arkipäivän kielikylpynä kaikille kuulijoille.
- **Internetissä aloitettiin uutispalvelu vähemmistösaamenkielillä:** Yle Sápmi aloitti kesäkuussa inarin- ja koltansaamenkielisen uutistuotannon internetissä. Tavoitteena on tukea kielenelvytystä ja parantaa kielten näkyvyyttä.

Viikoittaisen inarin- ja koltansaamenkielisen lehdistön puuttuessa Yle Sápmín inarin- ja koltansaamenkielinen radio- ja internettutuotanto paikkaa tätä vajetta. Tämänhetkisillä resursseilla ei kuitenkaan ole mahdollista tuottaa kuin keskimäärin yksi internet-uutinen viikossa kummallakin kielellä.

• **Unna Junnán toimintaa kehitettiin:** Unna Junná tuotti vuonna 2013 ennätyselliset 30 osaa lastenohjelmaa kolmella saamen kielellä ja hyödynsi ensimmäistä kertaa tv-studiota. Edellisenä vuonna Unna Junnán osia tuotettiin yhteensä 19. Vuosi 2013 jäänee poikkeusvuodeksi, sillä käytössä oli normaalivuotta enemmän ennen julkaisematonta materiaalia. Unna Junná tehosti toimintaansa myös niin, että se nauhoitti alkuvuodesta juontoja tv-studiossa, joka rakennettiin Saamelaiskulttuurikeskus Sajokseen, Inariin. Keväällä toimitus pääsi jälleen kuvaamaan Unna Junnáalle leimallisia, luonnossa tuotettuja juonto-osia yhdessä lasten kanssa. Toimitus toteutti useita työpajoja lasten kanssa ympäri Suomea sekä syksyllä 2013 lasten filmileirin yhteistyössä Metsähalli-

tuksen kanssa. Leirillä syntyneitä materiaaleja on nähty lasten filmifestivaalin lisäksi Unna Junná -ohjelmissa.

• **Merkittävää saamenkielistä musiikkituotantoa:** Vuonna 2013 tuotettiin etenkin inarinsaamenkielistä populaarimusiikkia ja lastenmusiikkia kolmella saamen kielellä. Oma kantanauhantuotanto saamenkielisten artistien kanssa on merkittävää, sillä resursseja saamenkielisten levyjen tekemiseen on niukasti. Yle Sápmín tuottamat musiikkikappaleet tulevat nopeasti ihmisten kuultavaksi radiossa ja niitä näytettiin myös Unna Junnássa musiikkivideoina. Vuonna 2013 Yle Sápmi äänitti noin 25 uutta musiikkikappaletta useiden saamelaisten artistien kanssa kolmella saamen kielellä.

YLE SÁPMÍN OHJELMATUNNIT V. 2011–2013

Yle Sápmín ohjelma-aika radiossa ja tv:ssä lisääntyi edellisestä vuodesta ja vähemmistösaamenkielten osuus radion ohjelmatusneista nousi.

YLE SÁMI RADION OHJELMATUNNIT V. 2011–2013 *)

	2013 TUNNIT	%	2012 TUNNIT	%	2011 TUNNIT	%
Pohjoissaame	1 158	73	1 217	77	1 236	78
Inarinsaame	291	18	231	15	230	14
Koltansaame	143	9	126	8	126	8
Yhteensä	1 592	100	1 574	100	1 591	100

*) Eri kielten osuuksia ei voida mitata tarkkaan, sillä joissain ohjelmissa puhutaan kaikkia saamen kieliä.

YLE SÄPMIN TUOTTAMAT TV-OHJELMATUNNIT V. 2011–2013

				Tunnit 2013	Tunnit 2012	Tunnit 2011
Ođđasat	Pohjoismaiset saamenkieliset tv-uutiset (15 min)	Arkipäivisin Yle Fem -kanavalla	Klo 19.10 Pohjois-Suomessa, Klo 22.00–23.00 välisenä aikana koko maassa tekstitettynä suomeksi ja ruotsiksi	134 tuntia	134 tuntia	131 tuntia
Yle Ođđasat	Ylen omat saamenkieliset tv-uutiset (5 min)	Arkipäivisin Yle TV1:llä	Klo 15.10 koko maassa tekstitettynä suomeksi	1,5 tuntia (2.12.2013 lähtien)	–	–
Unna Junná	Saamenkielinen lasten tv-ohjelma (15 min)	30 jaksoa Yle Fem -kanavalla	Klo 07.45 ja 08.15 koko maassa tekstitettynä suomeksi ja ruotsiksi	14,5 tuntia	9,6 tuntia	9,5 tuntia
yhteensä				150 tuntia	143,6 tuntia	140,5 tuntia

Vuonna 2014 Yle Sámi Radion kielenelvytysrooli vahvistuu entisestään, kun kumpaakin vähemmistösaamenkieltä käytetään juontokielenä yhä enemmän. Tv-lähetysaika nousee Yle Ođđasatin myötä.

Muuten Yle Sápmin painopistealueita tulevat olemaan radiokerronnan uudistaminen, oman tv-uutislähetystoiminnan vakinaistaminen kolmella saamen kielellä ja uusien suoratekniikoiden käyttöönotto. Nämä mahdollistavat suorien radio- ja tv-osuuksien lähettämisen mobiiliteknologiaa hyväksikäyttäen.

Vuoden 2014 aikana pyritään myös käynnistämään laaja Yle Sámi Radion arkiston digitoimisprojekti. Arkisto sisältää mittaamattoman arvokasta kulttuurista materiaalia 1970-luvulta lähtien kolmella Suomessa puhutulla saamen kielellä. Materiaalia voitaisiin käyttää monipuolisesti muun muassa kielenelvytys-, opetus- ja tutkimuskäytössä ja se voitaisiin julkaista Ylen Elävässä Arkistossa.

3.4. YLE SUOMALAISEN TV-TARJONNAN MONIPUOLISUUSVERTAILUSSA

Liikenne- ja viestintäministeriö tilaa vuosittain selvityksen suomalaisen tv-tarjonnan monipuolisuudesta. Tuorein raportti vuodelta 2012 sisältää yleiskuvauksen tv-kanavista ja muutoksista. Vuoden 2013 raportti julkaistaan kesäkuussa 2014.

Monipuolisuutta tarkastellaan selvityksessä ohjelmatyypin monipuolisuutena, jota arvioidaan 13-kohtaisen perusluokituksen avulla. Selvityksen mukaan – hiukan yksinkertaistaen – monipuolisuus toteutuu parhaiten silloin, kun kanavan ohjelmisto jakautuu mahdollisimman tasaisesti kaikkiin tutkittuun 13 ohjelmaluokkaan. Kanavakohtainen monipuolisuuden tarkastelu ei monikanavamaailmassa kuitenkaan aina ole mielekästä. Ylen tavoitteena ei ole tarjota suomalaisille neljää monipuolista kanavaa, vaan mahdollisimman monipuolinen neljän kanavan kokonaisuus.

Vuoden 2012 selvityksessä olivat mukana kaikki valtakunnalliset, ns. vapaasti katsottavat

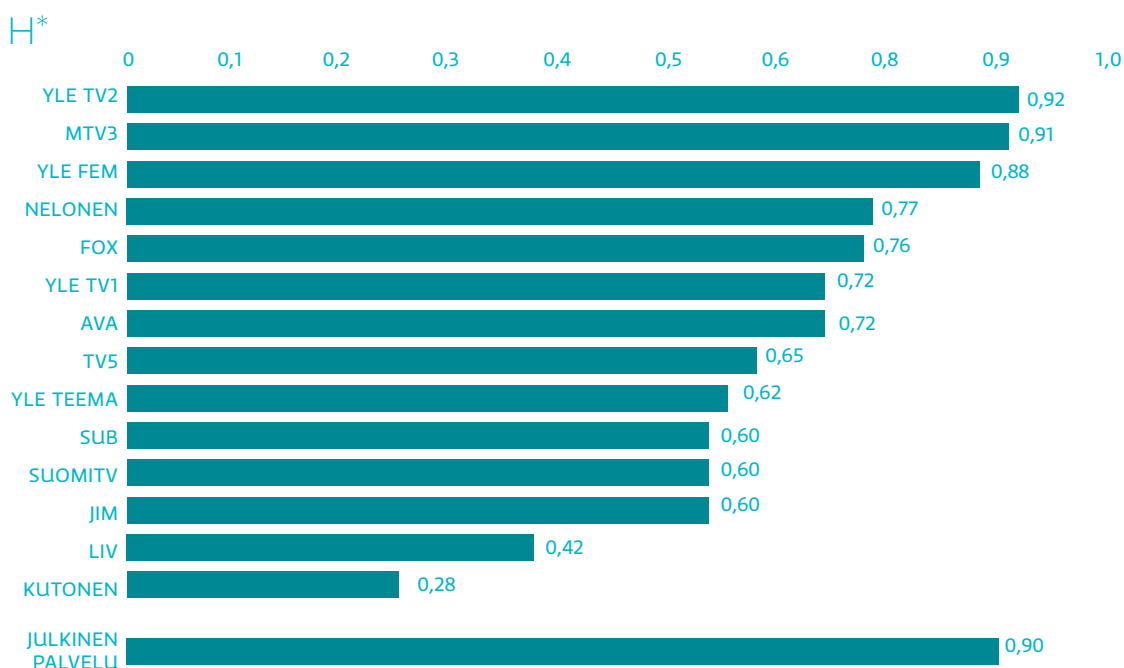
kanavat. Näiden 13 kanavan ohjelmatarjonta oli keskimäärin 1 354 tuntia (v. 2011 1 199) viikossa eli 193 ohjelmatuntia (v. 2011 171) vuorokaudessa. Viikkotasolla yhteenlaskettu ohjelmatarjonta kasvoi 135 tunnilla johtuen muutoksista kanavakentässä. Vuoden 2012 aikana AVA siirtyi valtakunnalliseksi kanavaksi ja FOX korvasi SuomiTV:n. Sekä Ylen kanavilla että kaupallisilla tarjonta supistui edellisvuoteen verrattuna. Ohjelmaluokkien muutos, jossa tosi-tv-ohjelmia tarkasteltiin ensimmäistä kertaa omana ohjelmaluokkana, toi selviä muutoksia myös kanavien kokonaistarjontaan: Suurin yksittäinen ohjelmatyyppe valtakunnallisessa tarjonnassa olikin nyt asiaohjelmien sijaan tositelevisio 21 %:n osuudella, toisena oli ulkomainen fiktio (19 %). Viihde kattoi 14 %, asia 12 %, elämäntapaohjelmat 9 % kuten myös elokuvat. Lastenohjelmien osuus oli 4 %.

Kanavista monipuolisin oli Yle TV2, mutta myös MTV3 ja Yle Fem olivat hyvin monipuoli-

sia. Viime vuosina muiden kanavien monipuolisuus on joko säilynyt ennallaan tai laskenut hitaasti. Kokonaisuutena Ylen julkinen palvelu on monipuolisuudessaan samalla tasolla kuin kaikkein monipuolisimmat kanavat: Yle TV2, MTV3 sekä Yle Fem.

Ylen julkisen palvelun neljän kanavan kokonaisuus tarjoaa hyvin kattavan ohjelmakirjon. Kanavien ohjelmatarjonta eroaa selvästi kaupallisista kanavista Ylen painottaessa faktopohjaiseen tarjontaan kaupallisia enemmän. Vuonna 2012 uutisten, ajankohtais-, asia- ja kulttuuriohjelmien osuus kokonaistarjonnasta oli lähes puolet. Viihdepainotteisen tarjonnasta (fiktio, elokuvat, viihde ja tositelevisio) osuus kattaa vajaan kolmanneksen koko tarjonnasta. Elämäntapaohjelmat sekä urheilu sijoittuvat näiden välimaastoon, samoin lastenohjelmat. Viihdepainotteisin Ylen kanavista oli Yle TV2. Ylen tv-tarjonnassa kotimaisuusaste nousi 52 %:iin vuonna 2012.

TV-OHJELMISTOJEN MONIPUOLISUUS ERI KANAVILLA V. 2012

* Tuloksena oleva indeksi (Shannonin H) on systemaattisen entropian indeksi, joka kuvaa eri ohjelmatyyppe esiintymistä ohjelmistossa.

3.5. MONIKULTTUURISUUS

Laki Yleisradio Oy:stä antaa Ylelle tehtäviä, jotka liittyvät tasa-arvon, suvaitsevaisuuden ja monikulttuurisuuden sekä kulttuurien välisen vuorovaikutuksen edistämiseen. Vuodesta 2011 Ylessä siirryttiin erillisestä vähemmistö- ja erityisryhmien palvelustrategiasta palvelujen kytkemiseen entistä tiiviimmin osaksi koko muuta ohjelmistosuunnittelua. Monikulttuurisuuden edistämiseksi Ylen tavoitteena on, että vähemmistö- ja erityisryhmien edustajat ovat esillä Ylen sisällöissä entistä enemmän myös osallistujina, asiantuntijoina ja tekijöinä samalla, kun monikulttuurisuuteen liittyviä teemoja ja erilaisia näkökulmia tuodaan esille.

Vuonna 2013 kanavien tasa-arvo- ja moninaisuussisällöistä monikulttuurisuus ja maahanmuuttajat ovat olleet esillä näkyvästi erityisesti asiaohjelmistoissa. Radiossa lähetetään romaninkielellä Romano mirits eli Romanihelmiä-ohjelma (sunnuntaisin klo 17.45), joka sisältää ajankohtaista asiaa romaneista ja myös romaninkieliset uutiset.

Vuonna 2012 asiaohjelmista alkanutta, vammaisten nuorten elämästä kertovaa Toisenlaiset frendit -tv-sarjaa jatkettiin myös vuonna 2013. Lastenohjelmissa monikulttuurisuus on määritelty erityiseksi ohjelmanteossa huomioitavaksi näkökulmaksi. Radion Yle Puheessa on lähestytty suomalaista yhteiskuntaa ja ilmiöitä maahanmuuttajien näkökulmasta sarjassa Uussuomalaiset sekä maahanmuuttajataustaisten omaa nimeään kantavin puheenvuoroin.

Eri kieli-, kulttuuri- ja myös etnisiin ryhmiin kuuluvien ihmisten kokemuksia Ylen palvelutarjonnasta ja sen kehittämistarpeista kuullaan vuosittain. Samoin myös aistivammaisten ja toimintaesteisten näkökulmia on huomioitu. Keskustelua on käyty eri ryhmien kanssa tapaamisissa ja seminaareissa.

Yle on myös edistänyt median roolin pohdintaa suhteessa tasa-arvo-, monikulttuurisuus- ja maahanmuuttajateemoihin eurooppalaisessa keskustelussa. Tätä työtä on tehty Euroopan yleisradioliiton ja eurooppalaisten tasa-arvo- ja moninaisuusverkostojen kautta.

3.6. RIIPPUMATTOMIEN KOTIMAISTEN TUOTTAJIEN ROOLI YLEN TARJONNASSA

Kotimaisen ohjelmatuotannon hankinnat itsenäisiltä kotimaisilta tuottajilta ovat tärkeä osa Ylen julkista palvelua. Hallintoneuvosto on määritellyt vuonna 2013 hankintojen euro-määräisen tason vahvistaessaan Ylen toiminnan ja talouden suuntaviivat. Tavoitteena on, että julkisen palvelun hankinnat luovat elinvoimaa ja jatkuvuutta yhtiön ulkopuoliselle luovalle alalle.

Kotimainen ohjelmahankinta perustuu yhtiön johdon asettamille sisällöllisille tavoitteille, joissa määritellään mm. oman ohjelmatuotannon ja hankinnat suhde, sisällölliset ja arvotavoitteet sisältöalueille ja asiakkuuksille. Lisäksi hankintoja ohjaavat vahvistetut kanavakohtaiset tavoitteet ja brändit.

Ylen ja riippumattomien tuottajien yhteistyön tavoitteena on kehittää suomalaista audiovisuaalista sisällöntuotantoa korkeatasoiseen, omaperäiseen ja nykyistä suurempaa kansainvälistä myyntipotentialia omaavaan suuntaan. Audiovisuaalinen ala on työvoimavaltaista, joten sen työllistävä vaikutus on merkittävä. Yle yhdistää eri toimijoita siten, että alan tuotekehitystä saadaan nykyistä pitkäjänteisemmäksi. Vuorovaikutuksen ja yhteisten hankkeiden kautta Yle myös edesauttaa oman ammatillisen osaamisen laajenemista Ylen ulkopuolelle.

Televisionkanaviensa ja Yle Arenan kautta Yle tuo kotimaiset elokuvat kaikkien suomalaisten nähtäville, ja televisioesitysten kautta elokuvat tavoittavat moninkertaisesti sen katsojamäärän minkä ne saavat muiden jakelukanavien kautta.

Yle on Suomen elokuvasäätiön jälkeen merkittävin suomalaisen elokuvan rahoittaja, ja kotimaisen elokuvan suurin jakelukanava. Lähes puolet kotimaisista pitkistä elokuvista valmistuu osaltaan Ylen ennakkorahoituksen turvin (yhteensä 12 elokuvaa). Dokumenttielokuvan ja lyhytelokuvan alueella Yle on käytännössä ainoa rahoitukseen osallistuva tv-yhtiö. Ylen televisio-oikeuksien ennako-ostot vastaavat yleensä 10–30 prosentin osuutta elokuvan kokonaisrahoituksesta. Ylen

kokonaispanostus kotimaiseen elokuvaan las-
ki väliaikaisesti vuosina 2010–12, mutta panos-
tusta on vuonna 2013 lähdetty jälleen kasvat-
tamaan, ja tarkoitus on nostaa se asteittain
entiselle tasolleen vuoteen 2015 mennessä.

Vuonna 2013 Yle käytti riippumattomien
kotimaisten tuottajien ohjelmahankintoihin
yhteensä 25,6 miljoonaa euroa. Kasvua vuo-
desta 2012 oli 7,4 miljoonaa euroa. Kokonai-

suutena tämä merkitsee 30,0 % vuoden koti-
maisista ensilähetyksistä, joita oli yhteensä
2716 tuntia (pl. uutiset ja urheilu). Osuus
kasvoi vuodesta 2012 6,8 % -yksiköllä. Muita
vähemmän riippumattomien tuottajien ohjel-
mia lähetti Yle TV1, muita enemmän Yle Fem,
jonka osuutta lisäsi merkittävästi ruotsinkieli-
nen aamu-tv.

RIIPPUMATTOMIEN KOTIMAISTEN TUOTTAJIEN OSUUS KOTIMAISISTA

ENSILÄHETYKSISTÄ V. 2008–2013, % *

	YLE TV1	YLE TV2	YLE TEEMA	YLE FEM **	YLE YHTEENSÄ
2008	19,3	26,0	18,6	20,9	21,1
2009	15,5	27,9	25,4	17,9	19,2
2010	16,8	28,7	25,5	50,7	27,6
2011	14,0	24,4	28,8	59,8	27,1
2012	11,6	19,8	40,9	56,0	24,1
2013	12,9	34,3	37,8	61,5	30,9

* poisluettuna uutiset ja urheilu, v. 2013 tunteja yhteensä 2 716

** Yle Fem-kanavan korkea osuus 2010–2013 johtuu "Min Morgon"
aamu-tv-ohjelmasta, joka lähetetään arkisin klo 6.45–8.30.

4. ERITYISPALVELUT

4.1. HARTAUSSOHJELMAT

Hartausohjelmien sisällöstä Yleisradiossa vas-
taa Kirkon tiedotuskeskus ja tuotannosta Yle
Asia. Ylimpänä toimielimenä on Hartausoh-
jelmien valvontaelin, joka hyväksyy lähetys-
suunnitelmat ja huolehtii siitä, että eri kirk-
kokunnat saavat omia hartauslähetys-
suunnitelmiensa Ylen ohjelmistoon. Ylen lisäksi siinä ovat edustet-

tuina Kirkon tiedotuskeskus, Kyrkans central
för det svenska arbetet ja eri kristilliset kirk-
kokunnat Suomessa. Ruotsinkielisten hartaus-
ohjelmien sisällöstä vastaa Kyrkans central för
det svenska arbetet yhteistyössä Kristliga ra-
dioutskottetin kanssa. Toimitustyön tekee
Kyrkans central för det svenska arbetet.

Yle Radio 1:ssä vuonna 2013 lähetettyjen kristillisten kirkkokuntien jumalanpalvelusten lukumäärä oli yhteensä 125 (v. 2012 125). Niistä oli

- ➔ luterilaisia 64 (v. 2012 66)
- ➔ ortodoksia 31 (v. 2012 31)
- ➔ vapaiden kirkkokuntien hartauksia 25 (v. 2012 28)
- ➔ uskonnollisia kesäjumalanpalveluksia 5 (v. 2012 5).

Päivittäisiä aamu- ja iltahartauksia radioitiin 602 (v. 2012 624) ja niiden uusintoja 304 (v. 2012 312).

Yle TV1:ssä lähetettiin vuonna 2013 kristillisten kirkkokuntien jumalanpalveluksia yhteensä 32 (v. 2012 32), joista 11 oli suorina lähetyksiä ja loput nauhoituksia eri puolilta Suomea. Niistä oli

- ➔ luterilaisia 23 (v. 2012 23)
- ➔ ortodoksia 3 (v. 2012 3)
- ➔ katolisia 1 (v. 2012 1)
- ➔ vapaiden kirkkokuntien hartauksia 5 (v. 2012 5).

Evankelis-luterilaisista hartauksista kahdeksan oli uudenlaisia Nojatuolikirkko-ohjelmia, jotka nauhoitettiin Oulunkylän kirkossa. Niiden kohdeyleisö oli perinteisiä hartauksia nuorempi.

Hartausohjelma Pisaraa lähetettiin lauantai-aamupäivisin.

Yle Radio Vegassa lähetettiin luterilaisia jumalanpalveluksia 64 (v.2012 63)

Lähes päivittäin radioitiin aamu- ja iltahartaudet (Andrum – Aftonandakt/Familjeandakt), joita lähetettiin yhteensä 565 (v. 2012 577). Lisäksi lähetettiin niiden uusintoja.

Lauantai-iltaisin kanava lähetti hengellisen sanoman ”Ett ord inför helgen”.

Yle Fem lähetti luterilaisia jumalanpalveluksia 11 (v. 2012 12) ja niiden uusintoja 9 (v. 2012 12).

Hengellistä Himlaliv-ohjelmaa lähetettiin 15 kertaa ja 39 uusintakertaa (v. 2012 9 ja 30 uusintaa).

Yhteensä hartausohjelmia lähetettiin suomenkielisessä radiossa 340 tuntia ml. uusinnat, televisiossa 64 tuntia ml. uusinnat, ruot-

sinkielisessä radiossa 160 tuntia ml. uusinnat ja ruotsinkielisessä televisiossa 47 tuntia ml. uusinnat. Yle Fem -kanavalla lähetettiin lisäksi Pohjoisvision hengellisen ja elämäntutkimuksen ohjelmavaihdon sisältöä yhteensä 40 tuntia. Muutoksia vuodesta 2012 on hyvin vähän.

Radion aamuhartaudet tavoittivat vuonna 2013 keskimäärin 133 000 (v. 2012 160 000) ja sunnuntain jumalanpalvelukset noin 190 000 kuulijaa (v. 2012 180 000). Tv-hartauksilla on yleisöä keskimäärin 128 000. Radion ruotsinkielisillä jumalanpalveluksilla oli keskimäärin 27 000 ja hartauksilla 20 000 kuulijaa; tv:n jumalanpalveluksilla oli yleisöä keskimäärin 6 000 ja hartauksilla keskimäärin 18 000 henkilöä.

4.2. OHJELMATEKSTITYKSET JA TULKKAUKSET

Ylen erityispalvelut edistävät Ylen palvelujen esteettömyyttä ja palvelevat erityiskohderyhmien lisäksi myös kaikkia Ylen palvelujen käyttäjiä. Tekninen kehitys viime vuosina on mahdollistanut uudenlaisten palvelujen käyttöönoton.

- Ylen suomenkielisten tv-kanavien lähes kaikissa ulkomaisissa ohjelmissa on **käännöstekstit suomeksi**. Poikkeuksena ovat sellaiset suorien tapahtumien lähetykset, joihin ei ole saatavissa materiaalia ennakoon. Yle Fem -kanavan kaikki omatuotantoiset ohjelmat tekstitetään suomeksi (lukuun ottamatta uutisia, muita suorina lähetyksiä ja lapsille suunnattuja ohjelmia). Tämä käsittää yhteensä noin 400 tuntia ensilähetyksiä vuodessa. Yle Fem -kanavan vieraskieliset ohjelmat tekstitetään tai selostetaan kaikki ruotsiksi ja kaikki paitsi pienille lapsille suunnatut ohjelmat myös suomeksi. Pienille lapsille ohjelmat versioidaan (esim. dubbaamalla) ruotsiksi.

Ruotsinkielisiä käännöstekstityksiä suomenkielisillä kanavilla lisättiin huomattavasti syksyllä 2013. Tekstitettyjä ohjelmia olivat mm. Inhimillinen tekijä, Kuningaskuluttaja sekä Kotikatson draamaelokuvat.

- Yleä on veloitettu lisäämään kuulorajoitteille tarkoitettujen **ohjelmatekstitysten** määrää asteittain sataan prosenttiin vuoteen 2016

mennessä. Vuonna 2012 tekstitysten määrä nousi 56 %:iin, kun otetaan huomioon myös Yle Areenan ohjelmatekstitykset, vaadittu taso saavutettiin. Vuonna 2013 Yle kasvatti ohjelmatekstitysten määrää mm. lisäämällä suomenkielisten uutisten, ruotsinkielisten ohjelmien sekä Yle Areenassa julkaistavien ohjelmien tekstityksiä. Koko ohjelmistoon kohdistuvan tekstitysvaatimuksen ollessa 70 %, oli kokonaisprosentti, kun myös Yle Areenassa julkaistavat ohjelmat huomioitiin 86 %.

Ohjelmatekstitykset palvelevat kuulorajoitteisia katsojia, joita arvioidaan olevan Suomessa noin 700 000. Lisäksi esimerkiksi maahanmuuttajille sekä kieltä opiskeleville Suomessa asuville ulkomaalaisille on apua tekstityksistä. Näin on asian laita myös selkokielisten uutisten kohdalla, jotka lähetetään päivittäin klo 21.30 Yle Radio Suomessa ja Yle Mondossa useaan kertaan päivässä. Selkouutislähetyksissä sekä Ylen verkkosivuilla julkaistavassa selkokieliolosuhteissa käsiteltävät aiheet pyritään rajaamaan selkeästi ja niissä kerrotaan vain olennainen.

- **Äänitekstityksessä** ruudulla näkyvä teksti kuuluu synteettisenä puheena. Katsoja saa palvelun käyttöönsä valitsemalla laitteesta ensisijaiseksi äänikieleksi hollannin. Äänitekstityksiä on vuodesta 2010 saakka tarjottu kaikkiin ulkomaankielisiin, suomeksi tai ruotsiksi tekstitettyihin ohjelmiin. Poikkeuksena lähinnä Yle Uutisten käännöstekstitykset, jotka eivät vielä vuonna 2013 teknisesti mahdollistaneet äänitekstitystä. Myöskään nykyisessä Yle Areena-palvelussa julkaistaviin ohjelmiin ei ole vielä voitu tarjota äänitekstitystä. Vuonna 2013 äänipalvelu tuli liittää kaikkiin julkisen palvelun käännöstekstitettyihin ohjelmiin, mutta Ylessä ei vielä vuonna 2013 päästy aivan tavoitteeseen järjestelmän toimitusvaikeuksien vuoksi.

- **Kuvailutulkauksessa** näköaistin välittämää tietoa kuvataan sanallisesti. Ylen tavoitteena on toteuttaa yksi kuvailutulkattu draamaohjelma vuosittain.

- Televisiossa lähetetään **viittomakieliset uutiset** (arkisin klo 16:55 Yle TV1) ja ne välitetään myös internetissä ja mobiilisti, kuten myös englanninkieliset ja vuodesta 2013 alka-

en myös venäjänkieliset uutislähetykset. Viittomakielellä välitetään lisäksi suorat eduskunnan kyselytunnit, vaaliohjelmia sekä urheiluselostuksia.

4.3. ULKOMAANPALVELUT JA VIERASKIE- LISET LÄHETYKSET

Ylen televisio-ohjelmista oli ulkomaisia 47 % (v. 2012 48 %) vuonna 2013. Ulkomaisten ohjelmien alkuperämaiden joukossa olivat vuonna 2013 (suluissa v. 2012) monipuolisesti edustettuina eri maailmanosat. Ylen ohjelmistosta 14 % (17 %) oli Iso-Britanniasta, 9 % (7 %) Yhdysvalloista, 11 % (11 %) muista Pohjoismaista, 10 % (12 %) muualta Euroopasta ja 3 % (5 %) muualta maailmasta.

Ulkomailla katsottavan kotimaisen ohjelmiston pääpalvelu on Ylen linjauksen mukaisesti verkkopalvelu Yle Areena. Yle Areenan kautta Ylen radiosisällöt ja -palvelut ovat tarjolla ympäri maailman. Tv:n osalta voi seurata kotimaisten kanavien suorita lähetystyksiä, yksittäisiä tv-ohjelmia sekä myös niitä tallennettuja tv-ohjelmia, joiden tekijänoikeussopimukset sallivat ulkomaisen katselun.

Ylen tarjontaa välittävän TV Finland -satelliittikanavan jakelu ulkomaille päättyi kesäkuun lopussa 2013. mutta maanpäällinen jakelu Ruotsissa jatkuu. Nackan, Västerås ja Uppsalan lähettimien kautta lähetettävä signaali on vapaasti katsottavissa näkyvyysalueella. Ruotsissa eri palveluntarjoajilla ja operaattoreilla on mahdollisuus ottaa TV Finland omaan tarjontaansa. Vuonna 2013 kanavalta poistui kokonaan MTV3:n tarjonta.

Kanavan toiminnassa tapahtui toinen merkittävä muutos tammikuussa 2014. Yle otti käyttöön TV Finlandissa uuden, vain taltio-ohjelmien lähettämistä tukevan lähetysjärjestelmän. Muutoksen vaikutuksena suorana lähetettävät ohjelmat ovat kahta päivittäistä uutislähetystä lukuun ottamatta poistuneet kanavan ohjelmistosta.

Teksti-TV:tä voi katsoa ulkomailla internetin kautta sekä useilla mobiililaitteilla. Ylen radiokanavilla on myös tarjolla Facebook- ja Twitter-palveluja. Yle Radio 1:n erityispalveluna lähetetään myös latinankieliset uutiset.

Ylen kaikki radiokanavat Yle Mondo lukuun ottamatta ovat olleet kuultavissa internetissä maailmanlaajuisesti. Ylellä on internetissä myös ulkosuomalaisia palveleva oma palvelunsa, jossa ulkosuomalaisia palvelevaa erityisohjelmistoa voi kuunnella suomeksi ja ruotsiksi. Palvelusta saa myös ohjeistusta tarjonnan teknisistä vaateista.

4.4. TURVALLISUUS, VIRANOMAISTIEDOTTAMINEN JA VARAUTUMINEN POIKKEUSOLOIHIN

Ylen viiden suuren yksikön valmiussuunnitelmat päivitettiin vuosittaisessa tarkistuskierroksessa vuoden 2013 aikana. Vuoden 2011 valmiusharjoituksen perusteella määritellyt kehityskohteet suunnitelmassa, toiminnassa ja tilojen käytössä saatettiin valmiiksi kuluneen vuoden valmiusharjoitukseen mennessä. Valmiusharjoitus toimeenpantiin syyskuussa 2013 yhteistyössä puolustusvoimien ja liikenne- ja viestintäministeriön Tieto-harjoituksen kanssa. Harjoitukseen osallistui noin 130 Ylen ja eri palvelutoimittajien edustajaa. Harjoitusten kokemusten perusteella laadittiin harjoituskertomus ja sen osana yksityiskohtainen toimenpideluettelo harjoituksessa todettujen kehittämistarpeiden toteuttamiseksi. Yhteistoimintasopimukset tärkeiden yhteistyökumppaneiden kanssa laadittiin ja päivitettiin.

Yhtiön toimintavarmuutta häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa oli suunniteltu parantettavan saattamalla päätökseen siirrettävien radion lähetysyksiköiden hankinnat. Vuonna 2012 aloitettiin Ylelle tärkeä it-infran varmentamishanke. Sen tavoitteena oli turvata Ylen mediasisällöt ja varmistaa tuotanto- ja lähetysjärjestelmien toiminta vakavissa häiriötilanteissa. Hanke oli suunniteltu toteutettavaksi vaiheittain vuosina 2012–2015. Vuodelle 2013 suunnitellut vaiheet eivät toteutuneet ja hankkeen jatko suunnitellaan uudelleen. Myöhentämiseen vaikutti osaltaan Ylen päätös kesällä 2013 rahoittaa jatkossa varautumiseen liittyvät hankkeet omin varoin turvautumatta huoltovarmuusrahaston tukeen. Valmiustoimikunnalle esiteltiin joulukuun kokouksessa suunnitelma tv-valmiusstudion uusimisesta vuosina 2014–2015.

Yhtiön jatkuvuudenhallinnan tilaa arvioitiin vuonna 2012 ensi kertaa Huoltovarmuuskeskuksen kehittämän kypsyysanalyysin avulla. Sen mukaan yhtiön tilanne osoittautui hyväksi. Yhtiön valmiustoimikunta tarkasteli syksyllä 2013 arvioinnin tuloksia uudelleen voidakseen omalta osaltaan kohdentaa toimenpiteitä analyysissä todettujen joidenkin kehitystarpeiden osalta.

Yle liittyi vuoden alkupuolella Viestintäviraston huoltovarmuuskriittisille toimijoille tarkoitettuun havainnointi- ja raportointijärjestelmään (HAVARO). Tämän palvelun avulla Yle on kyennyt paremmin varautumaan tietoturva-uhkien torjuntaan paremman tilannekuvan avulla.

Yle suunnitteli ja toteutti menettelytavat 1.6. voimaanastuneen vaaratiedotelain mukaisten tiedotteiden julkaisemiseksi suomen, ruotsin, pohjois-, inarin- ja kolttasaamen kielillä. Viranomaisien kesä-heinäkuussa antamien lukuisien vaaratiedotteiden johdosta Yle yhdessä Digita Networks Oy:n kanssa suunnitteli alueellisten vaaratiedotteiden teknisen toteutuksen yhteistyössä sisäministeriön kanssa. Suunnitelma esiteltiin sisäministeriön järjestämässä vaaratiedoteseminaarissa 11.10. Raportointikauden aikana suunnitelmaa ei kuitenkaan ryhdytty toteuttamaan toimeksiannon puuttuessa.

Vaaratiedotteiden välityksen nopeuttamiseksi jatkettiin esiselvitystyötä tiedotteiden välityksen automatisoimiseksi hätäkeskuksista Yleen ja edelleen eri tarvitsijoille Pasilan toimipisteissä. Tavoitteena on saada järjestelmä valmiiksi vuoden 2014 aikana, jotta se voidaan ottaa käyttöön hätäkeskusten ERICA-järjestelmän asteittaisen käyttöönoton myötä.

Yle välitti 1.1.–31.5.2013 kaksi hätätiedotetta (v. 2012: 2) ja 19 muuta viranomais-tiedotusta (v. 2012: 34). Näistä kolme (v 2012: 6) liittyi teleliikenteen häiriöihin eli soittaminen hätäkeskukseen oli estynyt.

1.6.–31.12. välisenä aikana Yle välitti vaaratiedotteet 17 tapahtumasta. Useita vaaratiedotteita toistettiin viranomaisen edellyttämällä tavalla. Ääriesimerkinä mainittakoon Vihtavuoren onnettomuus, josta viranomai-

nen edellytti vaaratiedotteen lähetettävän radiossa ja televisiossa 30 minuutin välein aamusta lähtien ja iltapäivällä harvensi välin kahteen tuntiin.

Hätätiedotteiden välitysjärjestelmän viimeisessä kokeilussa helmikuun 11. päivänä 2013 Digitan seurannan mukaan kaupallisista radioista 94 % (v. 2012: 94 %) välitti kokeiluilmoi-

tuksen. Onnistumisprosentti laskettiin 180 seurannassa mukana olleen radiotaajuuden perusteella. Kaikkiaan radiotaajuuksia kokeilussa oli mukana yli 400. Televisiossa kokeilu onnistui häiriöttä. Ylen valmiudet viranomais-tiedotteiden välitykseen ovat kokonaisuutena hyvät.

5. YLEN YLEISÖ- JA ASIAKKUUSSUHDE

5.1 YLEN ARVO SUOMALAISILLE

Arvon ja arvostuksen merkitys Ylelle on kasvanut vuoden 2013 alusta voimaan tulleen uuden rahoitusmallin ja mediakentän muutosten myötä. Yle palvelee kaikkia suomalaisia ja pyrkii toiminnallaan tuottamaan arvoa yhteiskunnalle. Arvon tuottaminen yhteiskunnalle on mahdollista, kun suomalaiset arvostavat Yleä ja pitävä sitä tärkeänä yhteiskunnalle. Ylen arvoa suomalaisille mitataan vuosittaisessa tutkimuksessa tarkoituksena selvittää, minkälaista arvoa Yle tuottaa suomalaisille ja minkälaisia toiveita suomalaisilla on Ylen toiminnan suhteen sekä yhteiskunnallisena toimijana että henkilökohtaisten mediapalvelujen tuottajana.

Tutkimuksen mukaan luottamus Yleen on kasvanut kaikissa väestön ikäryhmissä: v. 2013 Yleen luottaa erittäin paljon viidennes suomalaisista (21 %, v. 2011 13 %), melko paljon 65 % (v. 2011 57 %). Yleisesti Yleä kohtaan tunnettu luottamus on vahvaa myös suhteessa muihin suomalaisiin instituutioihin, kun mittauksen kohteena ovat 25 julkisen sektorin laitosta, poliittisen järjestelmän instituutiota ja muuta yhteiskunnallisesti merkittävää tahoja. Yle on nyt viidenneksi luotetuin yhteiskunnan toimijoiden listalla (2 vuotta sitten seitsemäntenä) ja on nyt yhtä luotettava kuin puolustusvoimat ja Punainen Risti. Eniten Suomessa luotetaan edelleen poliisiin, koululaitokseen, tasavallan presidenttiin ja yliopistoon.

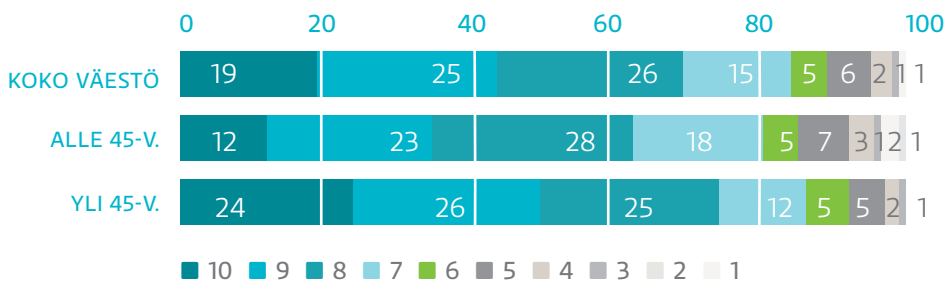
Yleä pidetään suuremmassa arvossa yhteiskunnalliselta tärkeydeltään kuin henkilökohtaiselta merkitykseltään. Käsitelyssä Ylestä on ikäryhmittäisiä eroja, mutta ne ovat selvästi suurempia omassa mediankäytössä kuin yhteiskunnallisen tärkeyden tasolla. Yhteensä 73 %:a suomalaisista suhtautuu myönteisesti Yleen sekä yhteiskunnallisesta että omasta näkökulmastaan. Alle 45-vuotiaista myönteisiä on 64 %, yli 45-vuotiaista 80 %.

Yhteiskunnallisessa tärkeydessä Ylelle antaa arvosanan 6–10 (asteikolla 1–10) kaiken kaikkiaan 90 % koko väestöstä, alle 45-vuotiaista vastaavan arvosanan antaa hieman harvempi eli 86 %. Henkilökohtaisessa merkityksessä Ylelle antaa arvosanan 6–10 (asteikolla 1–10) 85 % koko väestöstä, alle 45-vuotiaista vastaavan arvosanan antaa 77 %, yli 45-vuotiaista 92 %. Henkilökohtaisen merkityksellisuuden tulos vastaa hyvin ikäryhmien todellista mediankäyttöä, yli 45-vuotiaiden suuri Yle-tarjonnan käyttö vaikuttaa Ylen koettuun merkitykseen.

Tärkeimpinä pidettyihin Ylen julkisen palvelun tehtäviin (mm. turvalliset lastenohjelmat, kotimainen tarjonta ja erityisryhmien palvelut) kohdistuu kaikkein eniten odotuksia. Kaikki odotukset eivät täyty, mutta tärkeimmiksi koetuissa julkisen palvelun tehtävissään Yle on onnistunut parhaiten.

YLEISRADION TÄRKEYS SUOMALAISESSA YHTEISKUNNASSA V. 2013 (% väestöstä ikäryhmittäin)

%

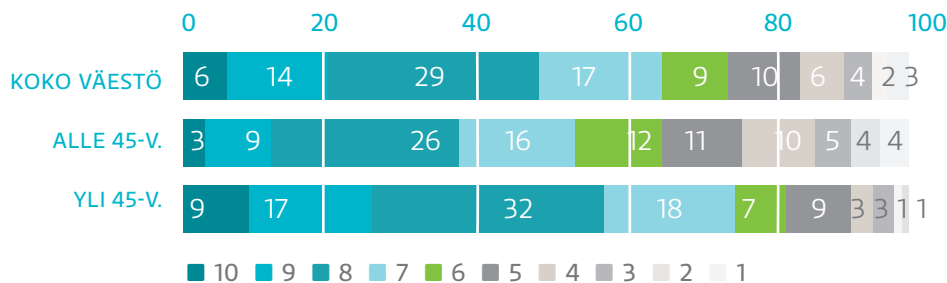
10 = erittäin tärkeä

1 = ei lainkaan tärkeä

Ylen arvo suomalaisille 2013 -tutkimus: TNS Gallup Oy – Yle Strategia

YLEISRADION MERKITYKSELLISYYS OMASSA MEDIANKÄYTÖSSÄ V. 2013 (% väestöstä ikäryhmittäin)

%

10 = erittäin merkityksellinen

1 = erittäin merkityksetön

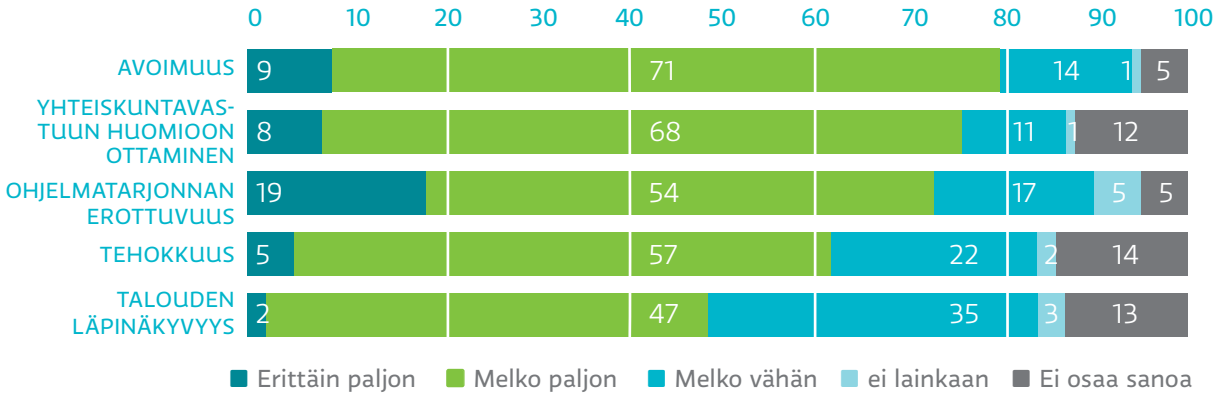
Ylen arvo suomalaisille 2013 -tutkimus: TNS Gallup Oy – Yle Strategia

Yleä pidetään yleisesti hyvin vastuullisena yhteiskunnallisena toimijana. Alle 45-vuotiaiden mielestä Yle on jopa hieman vastuullisempi kuin sitä vanhempien mielestä. Vastuullisuuden mittareista Yle onnistuu parhaiten avoimuudessa, jonka 80 % katsoo toteutuvan vähintään melko hyvin. Yhteiskuntavastuun (ympäristöasiat, työntekijöistä huolehtiminen, eettiset toimintaperiaatteet ym.), huomioon ottamisessa 76 % väestöstä katsoo sen

toteutuvan vähintään melko hyvin. Ylen tarjonta erottuu muista medioista "erittäin hyvin" joka viidennen suomalainen (19 %) mielestä, 73 %:lle Yle erottuu joko erittäin tai melko hyvin. Yle-verorahat käytetään tehokkaasti 62 %:n suomalaisen mielestä. Mittareista heikoimmin toteutuu Ylen läpinäkyvä taloudestaan tiedottaminen, jota noin puolet (49 %) väestöstä pitää vähintään melko hyvänä, mutta vain 2 % erittäin hyvänä.

YLEN VASTUULLISUUS ERI OSA-ALUEILLA (% väestöstä) V. 2013

%

Ylen arvo suomalaisille 2013 -tutkimus: TNS Gallup Oy – Yle Strategia

Ylen arvo suomalaisille -tutkimus osoittaa, että Ylen arvo yhteiskunnallisena toimijana on erityisen suuri suomalaisille ja, että se on myös viime vuodesta kasvanut. Myös nuorten Ylen arvostus on suurta, vaikka se ei samassa määrin heijastu heidän mediankäytöstään. Tämän vuoksi Yle tarvitsee erityisesti nuorten ikäryhmien mediakäyttötarpeita vastaavia ohjelmia ja palveluja. Suomalaisen arvostuksia tutkittaessa havaittiin myös, että entistä helpommin löydettävää tietoa kaivataan Yleisradiosta yrityksenä: miten yhtiö toimii, kuka päättää asioista, minkälaisia tulevaisuudensuunnitelmia yhtiöllä on jne. Suomalaiset haluavat myös osallistua ohjelma- ja palveluvalintoihin ja vahvistaa tasa-arvon toteutumista niissä. Suuri luottamus yhtiöön kuten myös Ylen talouden vakiinnuttaminen verorahoituksella on paitsi arvostuksen tulos, myös velvoite tulevaisuuden Ylelle entistä suuremmasta läpinäkyvyydestä toiminnassaan.

Uuden Yle-veron tuntemusta suomalaisilta kysyttäessä 79 % tiesi Yle-veron. Tietämys on selvästi kasvanut vuoden aikana, koska heti veroratkaisun jälkeen v. 2012 veron tunsivat vain 71 % väestöstä. Tyytyväisyyttä veroratkaisuun

kysyttäessä 71 % oli siihen vähintään melko tyytyväisiä kuten myös jo vuonna 2012. Melko tai erittäin tyytymättömiä väestöstä on neljännes (24 %). 30–59-vuotiaat ovat yhtä tyytyväisiä kuin väestö keskimäärin, sen sijaan alle 30-vuotiaat ovat selvästi muita tyytymättömämpiä, samalla kun yli 60-vuotiaat ovat muita tyytyväisempiä. Tulosta selittää jo suhtautuminen tv-maksuun, jonka maksajia oli selvästi vähemmän nuorimmissa ikäryhmissä, jotka nyt ovat tulleet maksun piiriin, mikäli verotettavat tulot ylittävät vähimmäistason. Vanhimmissa ikäluokista taas löytyivät jo suurimmat tv-maksun maksajamäärät, ja heistä yksin asuvilla ja pienituloisimmilla maksu pieni ja osalta poistui kokonaan Yle-veron myötä. Vastinetta Yle-verolle koki saavansa vähintään melko hyvin 75 % väestöstä. Tulos on täysin samaa tasoa kuin kokemus tv-maksulle saadusta vastineesta oli aiemmin.

5.2. YLEN ASIAKKUSSEGMENTIT

Asiakkuudet otettiin yleisöjen rinnalle Ylessä vuodesta 2006 alkaen, koska henkilökohtaisiin tarpeisiin valittujen palvelujen määrä alkoi kasvaa joukkoviestintäpalvelujen rinnalla. Yleisö-

jen valintamahdollisuudet kasvoivat myös uusilla vastaanottimilla. Asiakkaan ja yleisön ero voidaan kuvata seuraavasti:

- **Median ja yleisön** suhde on luonteeltaan yksilöllinen, mutta yleisöjen valintoja tarkastellaan kohderyhmätasolla (esim. lapset, Lapin asukkaat tai ruotsinkieliset). Sisältöjä voi kommentoida vain jälkikäteen, samoin kuin seurata yleisötavoitteiden onnistumista ja tyytyväisyyttä sisältöihin.
- **Median ja asiakkaan** suhde taas on henkilökohtainen, tavoitteena on ihmisten kuunteleminen ja välitön vuorovaikutus. Annettu palaute on ennakoivaa, mikä mahdollistaa suoran yhteyden esimerkiksi tuotekehitykseen.

Asiakkuussuhteilla voidaan vahvistaa suomalaisten Yle-suhdetta ja sitoutumista Ylen palveluihin. Ylen asiakkuus on palveluasiakkuutta, jossa maksun sijaan korostuu asiakkaan kokemus Ylen asiantuntemuksesta, luotettavuudesta, jatkuvuudesta ja sitoutumisesta. Asiakkuusajattelu myös sitoo sisältöjen ja pal-

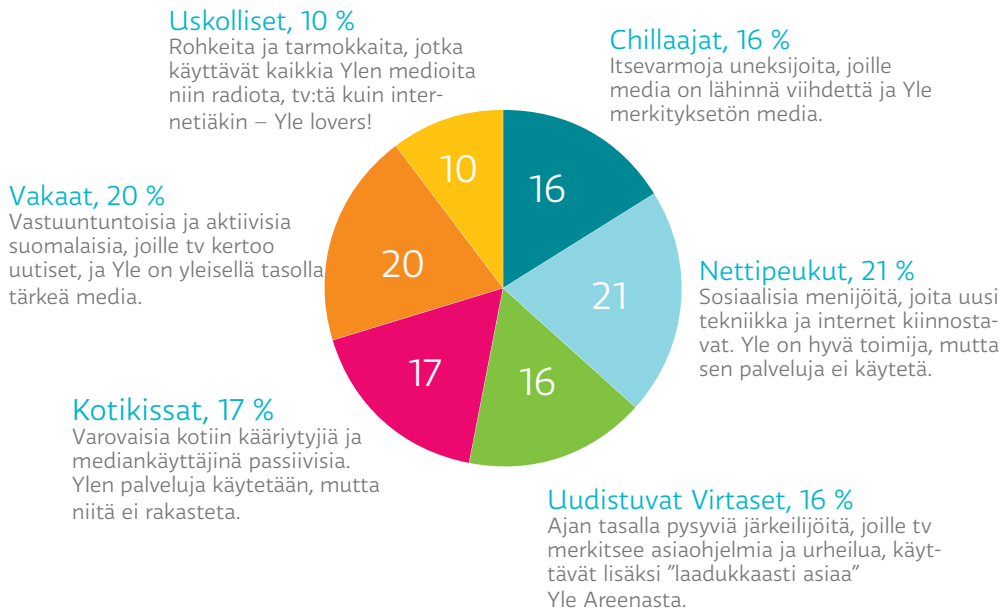
velujen tekijät tiukemmin kohdeyleisöjensä arkielämään ja mediankäyttöön ja luo sitä kautta pohjan kehitystyölle.

Asiakkuuden ymmärtämisessä on keskeistä tunnistaa Ylen erityismerkitys eri yleisöille, myös suhteessa kaupallisiin toimijoihin. Näitä yleisöryhmiä ovat Ylen asiakkuussegmentit, jotka luovat yhteisen Yle-tasoisien kielen asiakkuuksille ja antavat keskitetyn näkymän Ylen kokonaisasiakkuuteen. Ne ovat myös tapa lähestyä ohjelmistokehitystä ja markkinointia, apuväline pitkän aikavälin suunnitteluun ja kertovat strategisten päätösten vaikutuksista asiakaskuntaan.

Segmentit edustavat siis yleisöryhmiä, eivätkä ole palautettavissa helposti yksilötasolle, joten katsoja tai kuuntelija voi löytää omia mediankäyttöpiirteitään useista eri segmenteistä.

Vuonna 2013 määriteltiin uudet Ylen asiakkuussegmentit: Chillajaat, Nettipeukat, Uudistuvat Virtaset, Kotikissat, Vakaat ja Uskolliset. Segmenttien jakauma väestössä on tasainen,

YLEN ASIAKKUUSSEGMENTIT 2013 (% väestöstä)

suurimmat segmenteistä ovat Nettipeukat ja Vakaat, jotka muodostavat yhdessä 40 % kaikista. Uskollisten ryhmä on pienin, se edustaa vain joka kymmenettä suomalaista. Vaikeimmin tavoitettava segmentti ovat Chillaajat, joita Yle ei tavoita juuri lainkaan. Ylen strateginen tavoite nuorten entistä paremmasta tavoittavuudesta kohdistuu Nettipeukkujen ja myös Chillaajien ryhmään, joissa on eniten alle 45-vuotiaita.

Segmenttien sisällä tapahtuvia muutoksia seurataan vuosittain. Seurataan sitä, miten Ylen palvelujen käyttö niissä muuttuu, miten Yle-mielikuva kehittyy ja ylipäätään mitataan muutoksia Yle-suhteissa. Joka 3. vuosi tutkitaan myös segmenttien välisiä siirtymiä.

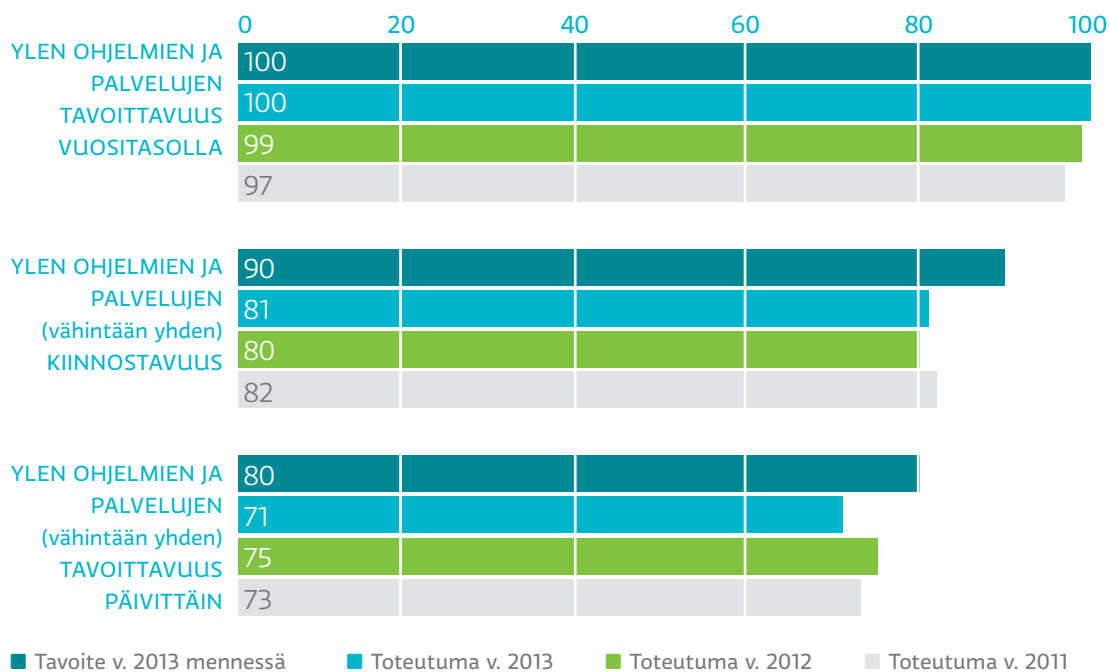
5.3. YLEN YLEISÖSUHDE TELEVISIOSSA, RADIOSSA JA INTERNETISSÄ

Vuonna 2011 asetettiin yhtiötason tavoitteiksi, että vuonna 2013 kaikella Ylen tarjonnalla yhteensä tavoitettaisiin vuositasolla kaikki suomalaiset, päivätasolla 80 % suomalaisista ja että Ylen ohjelmat ja palvelut kiinnostaisivat 90 % kaikista suomalaisista. Vuonna 2012 aloitettiin kehittämisprojekteja erityisesti nuorten, siihen asti heikoimmin tavoitetun yleisöryhmän entistä paremmaksi tavoittamiseksi.

Vuonna 2013 Ylen ohjelmien ja palvelujen vuositason tavoite kaikkien suomalaisten (100 %) tavoittamisesta toteutui, mutta muut tavoitteet eivät. Esimerkiksi päivätavoittavuus nousi vuonna 2012, mutta laski entistä alemmalle tasolle vuonna 2013. Kiinnostavuudessa taso pysyi entisellään, eikä toivottua nousua tapahtunut.

YLEN STRATEGISET ASIAKKUUSTAVOITTEET V. 2013 JA NIIDEN TOTEUTUMINEN V. 2013, 2012 JA 2011 (% 15+ väestöstä)

%

KMK-tutkimus 2013: TNS Gallup – Yle Julkaisut

TELEVISIO

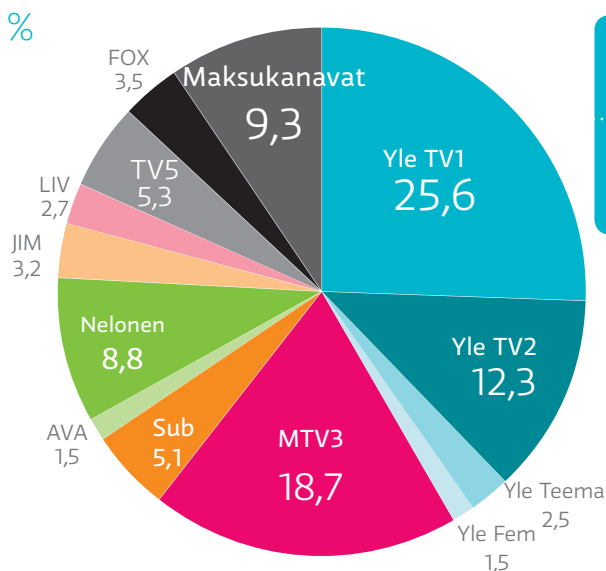
Televisiolla tavoitetaan suurin osa Ylen yleisöistä. Televisiokanavien merkitys on entisestään kasvanut, kun Ylen kanavien suoraa televisiölähetyksiä ja tv-ohjelmia voi seurata myös internetin kautta. Tätä ei kuitenkaan vielä mitata Tv-mittaritutkimuksessa. Televisio tavoittaa lähes kolme neljäsosaa (72 %) yli 4-vuotiaasta väestöstä päivittäin eli noin 3,7 miljoonaa suomalaista. Ylen kanavat tavoittavat päivittäin 57 % (v. 2012 59 %) suomalaisista, MTV3 tavoittaa 47 % (v. 2012 49 %) ja Nelonen 33 % (v. 2012 35 %). Viikon aikana Ylen kanavat tavoittavat 85 % (v. 2012 86 %) väestöstä, ja kaiken kaikkiaan televisio tavoittaa viikon aikana 92 % suomalaisista kuten aiempinakin vuosina.

Yli 4-vuotiaiden päivittäinen katseluaika vuonna 2013 oli 2 tuntia 54 minuuttia eli saman verran kuin edellisvuonna. Katseluaikaan sisältyy myös viikon aikana tallennetut ja katsellut ohjelmat. Ajassa siirretyn katselun osuus koko väestössä on suhteellisen vähäinen (7 %), eniten siirretään viihteen ja draaman ohjelmia, vähiten uutisia. Ylen kanavien osuus katselusta oli vuonna 2013 41,9 % (v. 2012 42,2 %). Yle TV1 on markkinajohtaja ja

sen osuus nousi 25,5 %:iin (v. 2012 24,3 %), Yle TV2:n osuus laski 13,7 %:stä 12,3 %:iin. MTV3:n osuus laski 19,8 %:sta 18,7 %:iin. Yle Teema ja Yle Fem -kanavien osuudet pysyivät ennallaan. Neljän suurimman kanavan yhteinen markkinaosuus on heikkenemässä kohderyhmäkanavien määrän kasvaessa: v. 2013 osuus oli yhteensä 65,5 % (v. 2012 66,8 %). Vuonna 2013 Ylen osuus yli 65-vuotiaiden tv:n katselusta oli 59 %, kaikissa muissa ikäryhmissä kaupallisten tv-kanavien osuus ylitti Ylen kokonaiskatseluajan.

Vuoden katsotuimpien ohjelmien lista ei juuri muuttunut aiemmista vuosista, vaan tasavallan presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotto (1,95 miljoonaa katsojaa) ja suuret urheilupahtumat ovat edelleen listalla keskeisimmällä sijalla. Ylen alueellisten tv-uutisten arkilähetysten (klo 18.22 Yle TV1 ja klo 19.00 Yle TV2) keskikatsojamäärä vaihtelee alueittain, katsojien kokonaismäärä ylsi yli 500 000:een. Vuonna 2013 suhteellisesti eniten alueellisilla tv-uutisten ensilähetyksillä oli katsojia Keski-Suomessa (12 %) ja Pohjois-Suomessa (11 %). Määrällisesti suurin katsojamäärä oli Uudellamaalla, missä arki-illan alueuutisia seuraa päivittäin 135 000 katsojaa.

TV-KANAVIEN KATSELUOSUUEDET PÄIVITTÄISESTÄ KATSELUAJASTA V. 2013 (% 4+ VÄESTÖSTÄ)

Yle yhteensä 41,9 % (2012 42,2 %)

Katseluaika yht. 2 t 54 min/päivä
(2012 2 t 55 min)

TV-mittaritutkimus:
Finnpanel Oy – Yle Julkaisut

➔ TV-mittaritutkimuksessa (perustuu 1 100 talouden otokseen, mukana n. 2 300 henkilöä, toteuttajana Finnpanel Oy) television tavoittavuudella tarkoitetaan niiden katselijoiden suhteellista määrää tutkimuksessa väestössä, jotka katsovat tv:tä vähintään yhden minuutin päivän aikana.

Tv:n katseluaika lasketaan katseluun käytetystä ajasta koko tutkittavaan väestöön suhteutettuna. Katselussa otetaan huomioon sekä kaikkien talouden jäsenten että vieraiden live-katselu perinteisestä tv-vastaanottimesta sekä myös viikon aikana tallennettujen ja katseltujen ohjelmien katselu, mutta ei internetin kautta tapahtuvaa katselua.

Suomen **ruotsinkielisen väestön** tv:n katselu eroaa koko väestön katselusta, koska Ruotsin tv-kanavilla on hyvä näkyvyys Pohjanmaan rannikkoalueella ja niitä voi vastaanottaa kaapeliteitse maksu-tv:ssä missä tahansa. Ruotsinkielisiä katsojia Yle palvelee Yle Fem -kanavalla, joka lähettää myös SVT Worldin ohjelmistoa prime-timen ulkopuolelle päivisin ja myöhäisiltoisin. Syksystä 2013 alkaen tämä SVT World-lähetys on ollut nähtävissä koko Suomessa.

Televisio tavoitti ruotsinkielisistä yli 10-vuotiaista vuonna 2013 päivittäin 69 %, Ylen kanavat 53 % kuten myös vuonna 2012. Parhaiten eri kanavista tavoittaa Yle TV1 39 %, MTV3 33 %, Yle Fem 33 % ja Yle TV2 27 %. Ruotsin kanavista SVT:n kanavat tavoittivat yhteensä 19 % ja TV4 Sverige 17 %. Kotimaisten kanavien tavoittavuuksissa on laskua, Ruotsin kanavissa nousua. Vuonna 2013 ruotsinkieliset katselivat televisiota päivittäin 2 tuntia 29 minuuttia eli 25 minuuttia koko väestöä vähemmän. Ylen kanavien yhteenlaskettu osuus laski 40 %:iin (v. 2012 42 %) katseluun käytetystä ajasta.

RADIO

Radiota kuuntelevat lähes kaikki suomalaiset eli 94 % yli 9-vuotiaasta väestöstä viikoittain (v. 2012 95 %). Keskimääräisenä päivänä radio tavoittaa 76 % väestöstä (v. 2012 77 %). Ylen tavoittavuus on vähentynyt jonkin verran: vuonna 2013 Ylen radiokanavat tavoittivat suomalaisista viikoittain yhteensä 61 % (v. 2012 63 %) ja päivittäin 41 % (v. 2012 44 %). Viikon aikana Yle Radio Suomi tavoitti 39 % väestöstä

(v. 2012 41 %). Sen päivittäinen tavoittavuus oli 26 % (v. 2012 28 %).

Vuonna 2013 radion päivittäinen kuuntelu-aika oli keskimäärin 3 tuntia 3 minuuttia eli 4 minuuttia edellisvuotta vähemmän. Ylen osuus radion kuuntelusta oli 51 % (v. 2012 53 %) Yle Radio Suomen ollessa markkinajohtaja 33 %:n osuudella kaikesta kuuntelusta (v. 2012 35 %). Yle Radio 1:n osuus säilyi 8 %:ssa, myös YleX:n osuus 5 %:ssa; kanavan pääkohderyhmän, alle 15–34-vuotiaiden kuunteluosuus oli 16 %. Yle Puheen osuus oli 2 %. Selvästi muita pidempään radiota ja myös Ylen kanavia kuuntelevat päivittäin yli 55-vuotiaat.

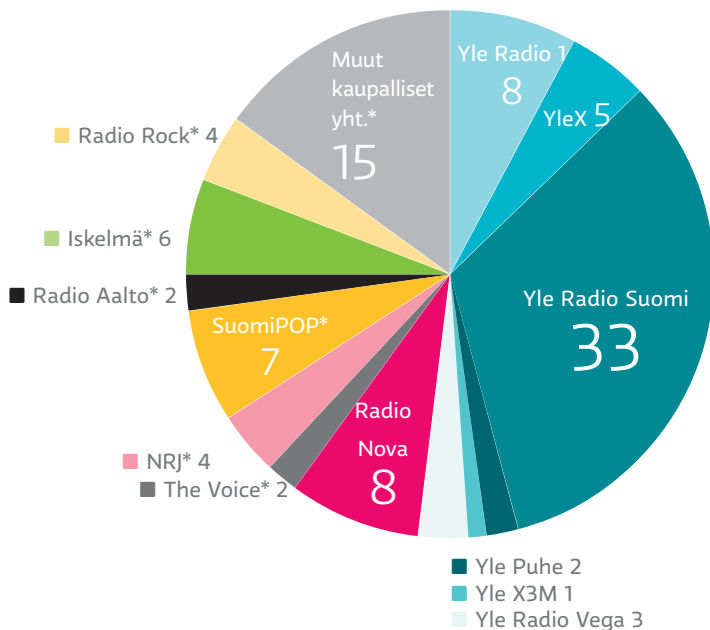
Ruotsinkielisessä väestössä ruotsinkielisen radion merkitys juuri kielen vuoksi on suuri. Vuonna 2013 radio tavoitti ruotsinkieliset ja sitä kuunneltiin kuten koko väestössä. Viikoittainen tavoittavuus on säilynyt 94 %:ssa, päivittäin tavoitetaan 77 %. Yle Radio Vegaa ja Yle Radio Extremiä kuuntelee yhteensä viikoittain 75 %:a (v.2012 73 %). Radio Nova on kaupallisista radioista kuunnelluin (viikossa 20 %), kun kaupalliset radiot tavoittavat yhteensä 51 % ruotsinkielisistä. Sveriges Radio tavoittaa 7 %.

Päivittäinen kuuntelu-aika oli 3 tuntia 7 minuuttia, siis 7 minuuttia edellisvuotta enemmän (v 2012 3 t). Yle Radio Vega on markkinajohtaja, sen osuus on 48 %:a (v.2012 51 %) kuunteluajasta. Yle Radio Vegan kuuntelu on sitä yleisempää, mitä vanhemmasta ikäryhmästä on kysymys, Yle Extremen kohdalla päinvastoin. Alle 35-vuotiaista keskimäärin noin kolmannes kuuntelee Yle Extremiä.

Alueradioissa Yle Radio Suomi lähettää sekä valtakunnallista että alueellista ohjelmaa 20 maakunta-alueella, lisäksi Yle Radio Vegan taa-juuksilla lähetetään ruotsinkielistä paikallista ohjelmaa viidellä alueella. Kuten aiempinakin vuosina, myös vuonna 2013 Yle Radio Suomen alueellinen ohjelmisto tavoittaa kuuntelijansa parhaiten Lapissa, missä 63 % (v. 2012 66 %) asukkaista kuuntelee Yle Radio Suomea viikoittain. Toista ääripäätä edustaa eteläinen Suomi, pääkaupunkiseudulla Ylen aikainen tavoittaa viikoittain 34 % eli kolmanneksen (v. 2012 33 %) yli 9-vuotiaasta väestöstä. Määrällisesti tämä tarkoittaa kuitenkin peräti 394 000 kuulijaa, kun Lapissa kuulijoita on viikossa yhteensä 68 000.

RADIOKANAVIEN OSUUDET PÄIVITÄISESTÄ KUUNTELUAJASTA V. 2013 (9+ väestö)

%

* kuuluvuusalue vain osa Suomea
KRT: Finnpanel Oy – Yle julkaisut

Yle yhteensä 51 % (2012 53 %)

Katseluaika yht. 3h 3 min/vrk
(2012 yht. 3 t 7 min/vrk)

➔ Kansallisessa Radiotutkimuksessa (KRT, otoksena yhteensä yli 18 000 henkilöä maakunnittain, toteuttajana Finnpanel Oy) tavoitavuudella tarkoitetaan tutkitussa väestössä niiden kuuntelijoiden suhteellista määrää, jotka kuuntelevat radiota vähintään puolet yhdestä 15-minuuttisjaksosta tarkasteltavana ajanjaksona.

Radion kuunteluaika lasketaan niiden 15-minuuttisjaksojen määrästä, jolla vastanneet ovat merkinneet kuunnelleensa radiota. Radiodataa kerätään 365 päivänä vuodessa.

INTERNET

Internet tavoittaa jo 92 % 16–74-vuotiaista suomalaisista (viimeksi kuluneiden 3 kuukau-

den aikana). Tämä kattaa kaikenlaiset internetin palvelut pankkiasioinnista sähköpostiin ja tiedonhauista televisiokanavien katseluun. Euroopan maista vain muissa Pohjoismaissa, Alankomaissa ja Luxemburgissa internetin käyttö on Suomea yleisempää. Kun melkein kaikki alle 55-vuotiaat jo käyttävät internetiä, jatkuu käytön yleistyminen erityisesti vanhemmissa ikäryhmissä: 75–85-vuotiaistakin jo 27 % on internetin käyttäjiä. Internetiä käytetään Suomessa myös entistä useammin: päivittäisiä käyttäjiä on 80 %.

Internetin **käytön mittaukseen** ei Suomessa vielä ole auktorisoitua mittaria kuten radion ja television kohdalla: se on asia, joka on koskenut aikanaan kaikkia uusia medioita Suo-

messä. Tilastokeskus (Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö) seuraa koko internetin (kaikkien palvelujen) käyttäjämääriä vuosittain, mutta ei palveluihin käytettyä aikaa. Palvelujen käytön mittauksessa mittaväline saattaa olla myös yksittäinen PC:n selain eikä paneelin puuttuessa väestö (comScore MMx), joten yksilökäyttäjien sijaan tuloksissa mitataan "selainkävijöitä". Vuonna 2014 tullaan kehittämään verkon videopalvelujen käytön mittausta Tv-mittaritutkimuksen yhteyteen, mutta myös Ylen omien internetpalvelujen onnistumisen mittausta siten, että saadaan entistä paremmin selville, miten eri väestöryhmissä käytetään Ylen palveluja.

Ikäryhmittäin internetin eri palvelujen käyttö on voimakkaasti polarisoitunut: esimerkiksi televisioyhtiöiden internetpalveluja käyttää 75 % 16–44-vuotiaista suomalaisista, YouTu-

bea tai Vimeota käyttää yli 90 % alle 35-vuotiaista, mutta 55–64-vuotiaista noin kolmannes ja 65–74-vuotiaista enää vain joka viides. (ComScoren MyMetrix-palvelu 11/2013.)

Suomalaisten käyttämien verkkopalvelujen kuukausittaisessa ja osin päivittäisessäkin tavoitavuudessa kansalliset mediatilat kuten Sanoma ja Alma Media kilpailevat rinta rinnan kansainvälisten Googlen ja Facebookin kanssa, mutta jäävät jälkeen erityisesti suhteessa niiden parissa käytetyssä ajassa. Kymmenen tavoittavimman mediatalon listalle Suomesa yltävät edellä mainittujen lisäksi Yle, Microsoft, Otavamedia, Aller, MTV3 Internet sekä Wikimedia-sivustot. Yksittäisistä julkaisijoista iltapäivälehtien merkitys on keskeinen. Kävijämäärien suhteen kolmantena suosituimmuuslistalla on yle.fi -palvelu.

SUOMALAISTEN SUOSITUIMMAT INTERNETPALVELUT KOKO INTERNETISSÄ (2013/joulukuu)

SIJOITUS	JULKAISIJA	ERI KÄVIJÖITÄ/KK (tuhansia)	ERI KÄVIJÖITÄ/PVÄ (tuhansia)	KÄYTTÖMINUUTIT YHTEENSÄ (miljoonia)
	Koko internet	3 568	2 155	5 095
1	Google.fi	3 366	1 276	347
2	Iltalehti.fi	3 080	1 187	217
3	Yle.fi	3 044	443	105
4	Iltasanomat.fi	2 993	954	141
5	Facebook.com	2 735	855	972
6	YouTube.com	2 384	562	438
7	Google.com	2 236	384	81
8	Suomi24.fi	1 915	213	48
9	MTV3.fi	1 752	335	28
10	HS.fi	1 724	288	23

comScore MMx

Koko Yle.fi:n käyttömäärä oli vuoden 2013 jälkipuoliskolla 3,4 miljoonaa eri selainta viikossa (vuonna 2012 2,47 miljoonaa, kasvua 37 %). Svenska.yle.fi:ssä kävijämäärä oli syksyllä 2013 keskimäärin lähes 180 000 eri selainta viikossa (2012: 131 000, kasvua 38 %). Koko vuoden 2013 aikana Ylen verkko- ja mobiilipalveluihin tehtiin yhteensä yli 440 miljoonaa käyntiä. Sivulatauksia kertyi n. 1,9 miljardia, ja Yle Areenassa tehtiin yli 200 miljoonaa käynnistystä joko video- tai audiotallenteisiin tai suoriin radio- ja tv-lähetysiin.

Suosituin palvelu yle.fi:ssä on uutiset (1,95 miljoonaa selainta viikossa). Myös Yle Areenan ohjelmakokonaisuus tavoittaa 1,6 miljoonaa selainta viikossa. Lasten sisällöt on kolmanneksi suosituin kokonaisuus, joka tavoitti keskimäärin yli 250 000 selainta viikossa. Kokonaisuutena Yleisradion internetpalveluiden käyttö mobiililaitteilla kasvoi edelleen erittäin voimakkaasti vuoden 2013 aikana. Vuoden lopulla jo kolmannes kaikista käynneistä tuli älypuhelimista ja taulutietokoneista, kun vuot- ta aiemmin vastaava osuus oli n. 16 %.

YLE.FI -PALVELUJEN KÄYTTÖ (syksy 2013, viikot 35–52)

KESKIMÄÄRÄISET ERI SELAIMET/VIIKKO

	2013	2012
1 Yle Uutiset (urheilu, sää)	1 947 000	1 425 000
2 Yle Areena -kokonaisuus	1 603 000	1 129 000
3 Ylen sisällöt lapsille	252 000	160 000
4 Svenska Yle	180 000	131 000
5 Yle Oppiminen	45 000	36 000

comScore Dax

Osana Yle Areenaa toimivan Yle Elävän arkiston arkistoaineiston palvelussa vierailee yli 100 000 eri selainta viikossa. Suosituimpia sisältöjä ovat draama- ja musiikkitarjonta, mutta myös viihde, historialliset dokumentit, suuret uutistapahtumat ja lastenohjelmat ovat arkiston kesto-suosikkeja.

5.4. YLEN YLEISÖPALAUTTEEN SEURANTA JA VUOROVAIKUTTEI- SUUS OHJELMATOIMINNASSA

Suomalaisilla on mahdollisuus ottaa yhteyttä ja antaa suoraa palautetta Yleisradiolle. Osa palautteesta saadaan keskitettyyn palveluun puhelimitse, sähköpostitse tai internetin kautta. Osa kaikesta palautteesta kohdistuu suo-

raan kanavien johdolle, toimituksiin ja myös ohjelmantekijöille; tätä palautetta ei tilastoida. Tekninen palaute vastaanotetaan teknisessä yksikössä, Ylen lähetyskeskuksessa.

Vuonna 2013 Yleen saapui yhteensä 41 300 tilastoitua ohjelmalautetta, joista 37 800 sähköpostitse, 2 600 puhelimitse, 800 puhepostitse ja 100 kirjeitse. Ruotsiksi palautetta saatiin yli 10 000, joista 1 000 puhelimitse.

Kirjatuista palautteista valtaosa, 95 % käsiteli ohjelmia, 3 % kanavia ja 2 % yleisiä asioita. Lähes 66 % kirjatuista palautteista koski televisiota, 30 % radiota ja runsaat 3 % sekä internetiä että Yleisradiota yhtiönä. Koko palautteesta vielä suurempi osa koski internetiä, koska kirjattujen palautteiden lisäksi Areena.infon

otti yhteyttä yli 10 000 ja mobiilipalveluihin yli 2 600 palautteenantajaa.

Palautemäärä on sidoksissa vaihtuviin tilanteisiin: kun jotain erityisen koskettavaa tai vaikuttavaa asiaa tai ohjelmaa lähetetään, palaute eri välineissä kasvaa moninkertaiseksi. Eniten palautetta v. 2013 saivat Suomi on ruotsalainen -ohjelmasarja, Yle Uutisten ilmeuudistus, Eurovision laulukilpailun finaalilähetys, Suomen radion kesäinen ohjelmaosuus Radio Suomessa, A-Studioin Talk-lähetys aiheenaan Talvivaaran kaivos sekä Itsenäisyyspäivän vastaanoton televisiointi. Uusinta- ja ohjelmatoiveiden osuus palautteissa on suuri, noin 40 % kaikesta palautteesta.

Palaute on kehittymässä entistä vuorovaikutteisemmaksi. Tästä on esimerkkinä vuoden 2013 aikana Ylen radiokanavilla käyttöön otettu mahdollisuus kommentoida ohjelmia ja palveluja myös kanavien internet-sivuilla lähetyksikkunassa, eli ns. shotboxissa. Ylen televisiossa Ajankohtaisen kakkosen lokakuinen Islam-ilta oli esimerkki siitä, miten ohjelmaa tehdään joukkoistamalla. Toimitus kysyi ihmisiltä internetissä, keitä lähetykseen pitä-

si kutsua vieraisiksi, järjesti avoimen toimituskokouksen ohjelman suunnittelemiseksi ja rinnakkaislähetysten verkossa live-chateineen ohjelman ajaksi. Docventures tavoitti suomalaisia Ylen kanavien lisäksi myös esim. Facebookissa ja Twitterissä ja loi ilmiöitä ja puheenaiheita kuten ”Lihaton lokakuu” ja ”Liity heti kirkkoon”.

Vuorovaikutteisen toiminnan lisääntyminen v. 2013 aikana perustuu muun muassa katsojan useamman tv-näytön, ison ruudun oheisnäytön (second screen) käyttämiseen tv:n katselutilanteessa. Tavoitteena on usein katsojan tai kuuntelijan tv- ja radiosuhteen syventäminen tekemällä katselusta tai kuuntelusta entistä elämyksellisempi sekä antamalla yleisöille mahdollisuuden tuoda esiin oma mielipiteensä ja tulla kuulluksi. Tästä näkökulmasta mahdollisuus vuorovaikutteisuuteen laajenee tärkeäksi osaksi sananvapautta. Lisäksi kun ohjelmantekijät ovat läsnä siellä, missä suomalaisetkin, mahdollistuu dialogi tekijöiden ja kansalaisten kesken.

6. YLEN RAHOITUS JA KUSTANNUSRAKENNE

6.1. YLEN RAHOITUS JA TULOT

Ylen vuoden 2013 liikevaihto oli 465,9 miljoonaa euroa, jossa oli lisäystä edelliseen vuoteen 6,2 % eli 27,2 miljoonaa euroa. Liikevaihtoon sisältyvät tuot Yle-verosta, ohjelmatuotot sekä palveluiden myyntituotot.

Valtiokonttori siirsi Yle-veroa 500 miljoonaa euroa televisio- ja radorahastoon, josta Yle haki suorituksia maksuvalmiustarpeensa mukaisissa erissä. Saamastaan määrärahasta Yle tilitti valtiolle arvonlisäveroa 10 %:n verokannan mukaan, yhteensä 45,5 miljoonaa euroa. Yle-veron nettotuotoksi muodostui siis 454,5 miljoonaa euroa.

Muut liikevaihtoon kuuluvat tuotot olivat 11,3 miljoonaa euroa. Vähennystä vuodesta oli 4,6 miljoonaa euroa. Vähennystä oli sekä ohjelmatuotoissa että palveluiden myynnissä. Näihin tuottoihin sisältyvät myös Veikkaukselle myydyt tuotanto- ja tilapalvelut. Sopimus Veikkauksen kanssa päättyi lokakuussa 2013, mikä pienensi palvelutuottoja ennakoidusta. Täysimääräisesti palvelun poisjäänti vaikuttaa vuoden 2014 tuottoihin.

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 3,2 miljoonaa euroa. Vähennystä edellisestä vuodesta oli 14,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2012 muihin tuottoihin oli kirjattu Tampereen Tohlopin

rakennusten ja tekniikan myyntivoitto 14,0 miljoonaa euroa. Vastaavia myyntihankkeita ei tehty vuonna 2013.

Ylen tuotot olivat yhteensä 469,1 miljoonaa euroa. Yle-veron osuus kokonaistuotoista vuonna 2013 oli 96,9 %. Vuonna 2012 tv-maksujen osuus kokonaistuotoista oli 92,7 %.

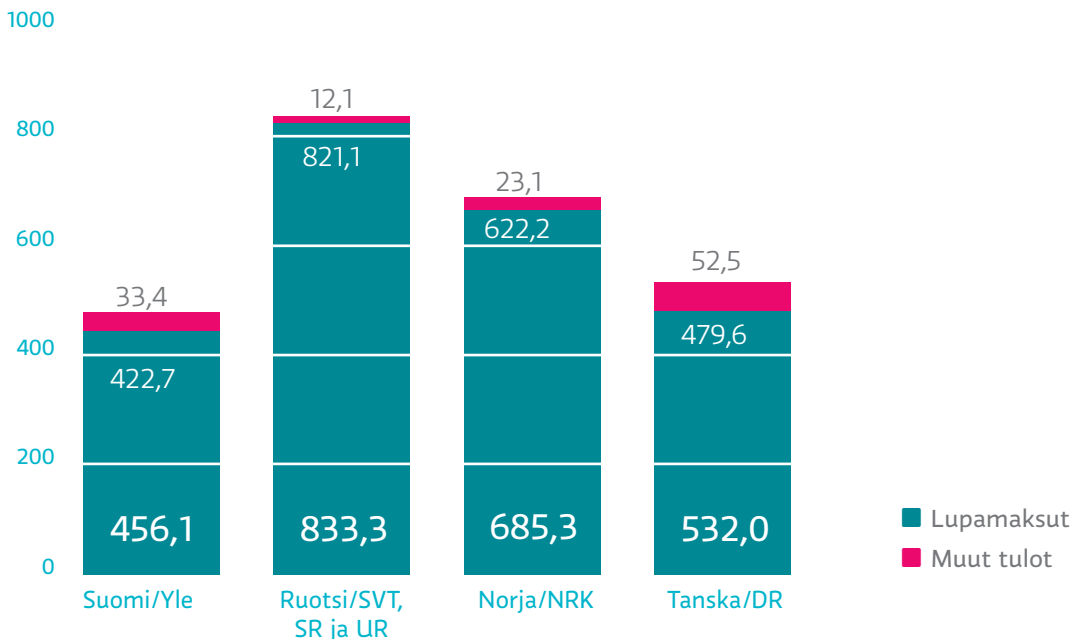
Kun Ylen julkinen rahoitus vuonna 2013 Yle-veron myötä kasvoi tavallista enemmän, se perustui tavoitteeseen saattaa Ylen tuotot tasapainoon menojen kanssa. Silti vuotta 2012 koskeva vertailu kertoo, että pohjoismaista Ruotsin julkisen palvelun yhtiöiden SVT, SR ja UR yhteenlasketut tulot ja, että myös Norjan NRK:n ja Tanskan DR:n tulot olivat selvästi Ylen tuloja korkeammat. Ylen tuottojen kasvu vuonna 2013 ei olennaisesti muuta Ylen asemaa tässä vertailussa.

Yleisesti voidaan sanoa, että julkisen palvelun yleisradioyhtiöiden julkinen rahoitus pohjoismaissa on kasvussa. Millään mainituista

yhtiöistä ei ole mainostuloja, mutta Yleisradiota lukuun ottamatta muiden maiden yhtiöillä on sponsorituloja. Ruotsissa eduskunta päätti marraskuussa 2013, että yhtiöt SVT, SR ja UR saavat toimilupakaudella 2014–2019 2 %:n vuosikorotukset määrärahoihinsa kustannustason nousun kompensoimiseksi edellyttäen, ettei tv-maksun maksajien määrä olennaisesti vähene. Vuonna 2014 tv-lupamaksua ei Ruotsissa katsottu tarpeelliseksi korottaa. Ruotsissa tv-maksua ei ole korotettu vuoden 2009 jälkeen, koska lupamaksuvaroja on kertynyt riittävästi muutenkin. Tanskassa medialupamaksua korotetaan poliittisen mediasopimuksen nojalla kuluttajahintaindeksin mukaan. Norjassa tv-lupamaksuja korotetaan joka vuosi eduskunnan päätöksellä. Suomessa tv-maksutuloja ei vuosina 2007–2012 kertynyt riittävästi vuosittaisista tv-maksukorotuksista huolimatta, koska tv-maksun maksajien määrä väheni radikaalisti.

JULKISEN PALVELUN YLEISRADIOYHTIÖIDEN TULOT POHJOISMAISSA V. 2012

M€

Väestö 1.1.2012:

Suomi 5,4 milj., Ruotsi 9,6 milj., Norja 5,1 milj., Tanska 5,6 milj.

Yhtiöiden vuosikertomukset ja EBU

Yleisradion rahoitusuudistusta rakennettaessa tärkeinä elementteinä oli järjestää vakaa ja riittävä rahoitus, joka takaisi yhtiön riippumattomuuden. Puhdas veroratkaisu olisi vienyt Yleisradion osaksi vuosittaisia budjettineuvotteluja. Ratkaisu oli uudentyypinen; siinä määrärahasta säädettiin laissa valtion televisio- ja radiorahastosta siten, että rahastoon siirrettävä summa määriteltiin ja siihen tulevat vuosittaiset korotukset sidottiin elinkustannus- ja ansiotasoindeksien kehitykseen.

Ratkaisu toi kuitenkin mukanaan joitakin indeksikorotuksiin liittyviä epävarmuustekijöitä. Ensinnäkin itse indeksikorotusta on jo uudistuksen ensimmäisenä vuotena kyseenalaistettu kansanedustajien piirissä siitä huolimatta, että ratkaisun takana olivat kaikki eduskunnassa edustettuina olevat poliittiset puolueet. Toiseksi korotuksen laskentatavassa siirryttiin käyttämään indeksinusteita toisin kuin aiemmin tv-maksukorotuksia laskettaessa, jolloin käytettiin toteutuneita indeksimuutoksia viiveellä. Valtiovarainministeriön vuoden 2013 lopulla muuttaessa vuoden 2014 korotusprosenttia uusien ennusteiden vuoksi alaspäin, Yleisradio joutui muuttamaan jo hyväksytyä omaa budjettiaan. Joulukuussa Yleisradion hallintoneuvosto antoi Ylen hallitukselle tehtäväksi selvittää, mikä vaikutus Yleisradion toimintaan olisi sillä, että indeksikorotus jäädytettäisiin vuonna 2015. Ylen hallituksen selvitys annettiin maaliskuussa 2014 hallintoneuvostolle, joka totesi rahoituksesta päättämisen kuuluvan eduskunnalle. 21.3.2014 eduskunta päätti jäädyttää Yle-indeksin vuodeksi 2015.

Yleisradiolle etsittiin alun perin rahoitusratkaisua parlamentaarisen työryhmän voimin. Työryhmä esitti vuonna 2009 yksimielisen ehdotuksensa laiteriippumattomasta julkisen palvelun mediamaksusta Yleisradion rahoituslähteeksi. Uudistusta lähdettiin valmistelemaan työryhmän esitysten mukaisesti, mutta työ keskeytettiin osin, koska pakollista ja kaikille samaa maksua pidettiin epäoikeudenmukaisena.

Kun syksyllä 2011 asunto- ja viestintäministeri Krista Kiurun johdolla uudelleen lähdettiin rakentamaan rahoitusratkaisua Yleisradiolle, yhtenä lähtökohtana oli ottaa huomioon tasapuolisuusnäkökohdat ja vähäosaisten maksukyky. Tämä vaade johti verotusmallin valintaan. Tuloksena syntyi järjestelmä, jossa kaikkein vähäosaisimmat on vapautettu maksun maksamisesta ja muiden kohdalla maksun suuruus on suorassa suhteessa henkilöiden tuloihin, kunnes saavutetaan maksukatto. Näin syntynyt henkilökohtaisen maksun järjestelmä laski valtaosalle maksua verrattuna kotitalouskohtaiseen tv-maksuun ja samalla maksun piiriin saatiin ryhmät, jotka aiemmin olivat jättäneet maksun maksamatta.

Myös yritysten maksua uudistettiin siten, että se sidottiin yritysten verotettavaan tuloon.

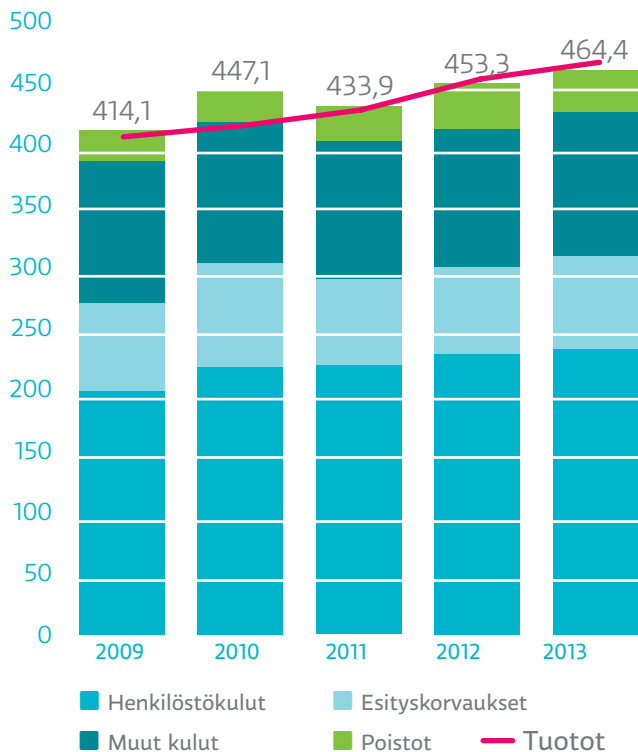
6.2. KUSTANNUSRAKENTEEN KEHITYS JA KULUT

Yhtiön tilikauden kulut ja poistot olivat yhteensä 464,4 miljoonaa euroa. Nousua edellisvuoteen oli 11,2 miljoonaa euroa. Kulujen kehitystä seurattiin edelleen tarkasti. Painopiste oli toimissa, jotka tähtäsivät strategisten tavoitteiden toteutumiseen.

Vuoden 2012 toisella puoliskolla yhtiössä järjestettiin yhteinen säästökampanja – ”nollatalkoot”. Tv-maksukanta alkoi laskea odotettua enemmän ja yhtiön tulostavoite näytti vaarantuvan. Joitakin, erityisesti tietoteknisiä hankkeita siirrettiin vuoteen 2013. Nollatalkoista aiheutunut kulupaine purettiin vuonna 2013. Kokonaiskulut pysyivät kuitenkin suunnitellulla tasolla.

TUOTOT SEKÄ KULUT JA POISTOT

milj. €

Henkilöstökulut nousivat kokonaisuudessaan 4,5 miljoonaa euroa ja olivat 234,8 miljoonaa euroa. Palkat ja palkkiot nousivat yhteensä 7,2 miljoonaa euroa ja olivat yhteensä 187,5 miljoonaa euroa. Eläkekulut olivat 36,8 miljoonaa euroa, mikä oli 3,4 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2012. Vähennys johtui pääosin siitä, että Yle maksoi vuonna 2012 keskimääräistä tasoa suuremman kannatusmaksun Yleisradion eläkesäätiölle haluten turvata säätiön vakavaraisuuden. Vuoden 2013 kannatusmaksu on pitkän aikavälin keskitasoa.

Kotimaisia ohjelmahankintoja ja esityskorvauksia lisättiin lupauksen ja suunnitelmien mukaisesti. Yle käytti ohjelmahankintoihin yhteensä 25,6 miljoonaa euroa, 7,4 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2012. Vuoteen 2013 sisältyi edellisvuotta vähemmän urheilua, sillä suuria urheilutapahtumia on enemmän parillisina vuosina. Musiikin esitys- ja tekijäno-

keuskorvauksia maksettiin 1,7 miljoonaa euroa enemmän kuin vuotta aiemmin. Esityskorvaukset olivat yhteensä 76,3 miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan muut kulut olivat yhteensä 118,8 miljoonaa euroa, mikä oli 5,2 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän.

Liiketoiminnan muista kuluista suurin osuus, 39,2 miljoonaa, oli ulkopuolisia töitä ja palveluja. Summa on 1,8 miljoonaa edellistä vuotta enemmän. Suurin yksittäinen erä olivat tietotekniset palvelut. Ict-infran puolella kilpailutettiin konesali- ja infrapalvelut. Toimittajamuutoksesta johtuvat kertaluonteiset kulut olivat noin 0,8 miljoonaa euroa. Summa sisältää sekä vanhan että uuden palvelutoimittajan kuluja.

Tietoteknisissä palveluhankinnoissa näkyy myös se, että verkko- ja mobiilipalvelujen jatkuva kehittäminen on yksi Ylen painopisteistä. Siihen panostetaan myös lähivuosina.

Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin olivat 29,5 miljoonaa euroa. Investointeja otettiin käyttöön 34,3 miljoonan euron arvosta. Strategisiin hankkeisiin käytettiin 8,8 miljoonaa euroa, mikä on 30 % kaikista investoinneista. Ohjelmien keruun, siirron, käsittelyn ja medianhallinnan sekä lähetyksen ja julkaisun investoinnit olivat 11,1 miljoonaa euroa (38 %). Loput investoinnit tehtiin toimitiloihin, ict-infraan ja yhteisiin järjestelmiin.

Suurimpia yksittäisiä investointikohteita olivat Tampereen Mediapoliksessa sijaitsevien Ylen studio- ja muiden tilojen korjaus- ja muutostyöt sekä Pasilan studioiden uusinta, yhteensä 5,4 miljoonaa euroa vuonna 2013. Molemmat hankkeet ovat monivuotisia. Mediapolis valmistuu vuonna 2014, Pasilan studiouudistus suunnitelman mukaan vuonna 2015. Langattomien mikrofoniin kalustoa jouduttiin uusimaan taajuusmuutosten vuoksi, mistä aiheutui noin 0,9 miljoonan investoin-

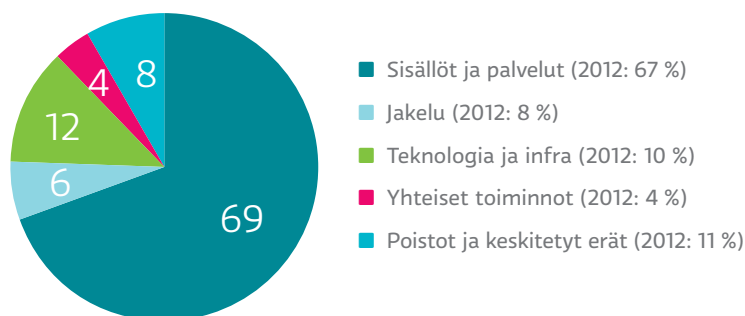
ti. Jatkuvaluonteisia investointeja olivat toimitilojen peruskorjaukset, 1,5 miljoonaa euroa, ja työasemahankinnat, 2,0 miljoonaa euroa.

Kustannusrakennelaskelman mukaan vuonna 2013 kulukohteet jakaantuivat seuraavasti:

- sisältö- ja palvelukokonaisuudet, 318,6 milj. € eli 69 % (v. 2012 305 milj. € eli 67 %).
- teknologia ja infra, 57,7 milj. € eli 12 % (45,8 milj. € eli 10 %)
- jakelu 29,9 milj. € eli 6 % (34 milj. € eli 8 %) ja yhteiset toiminnot (HR, lakiasiat, strategia, turvallisuus ja viestintä) 19,1 milj. € eli 4 % (18,4 milj. € eli 4 %).
- poistot ja keskitetyt erät 39,0 milj. € eli 8 % (50,1 milj. € eli 11 %). Tässä tarkastelussa niihin luetaan lähinnä yhtiön sisäiseen laskentaan kuluvat omaisuudesta tehtävät poistot sekä tietyt yhtiötasoisiksi luetut erät, joita ei ole kohdistettu eri yksiköille, osa-alueille tai vastaaville.

YLEN KUSTANNUSRAKENNE Yht. 464,4 milj. euroa (muutos +11,5 milj. euroa)

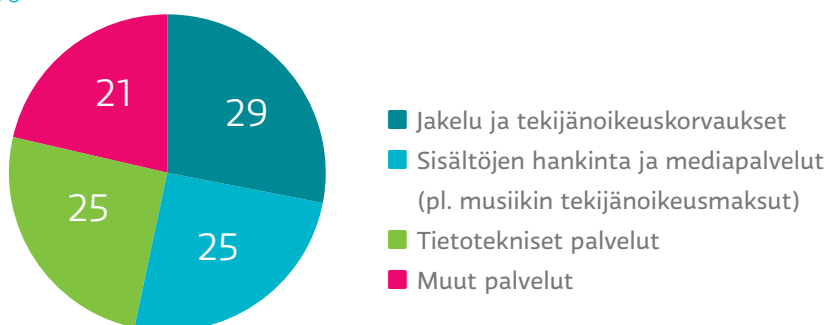
%

YLEN ULKOPUOLISTEN HANKINTOJEN OSUDET ALUEITTAIN V. 2013

(toimittajaraja 0,25 milj. €, yht. 197 milj. €)

%

Kaikkiaan vuoden 2013 **ulkopuoliset hankintojen kustannukset** olivat 54 % Ylen kokonaiskustannuksista. 100 suurimman toimittajan (laskuttajan) kokonaisarvo oli n. 192 miljoonaa euroa (76 %). Kaaviossa osuudet on laskettu yli 250 000 euron ylittävien hankintojen osalta. Yhteensä 37 toimijaa laskutti yli miljoonaa euroa (yht. 158 miljoonaa euroa). Yle ei tee kaikkea itse, vaan täydentää omaa osaamistaan aktiivisesti kumppanuuksia kehittämällä. Erityisesti Yle pyrkii lisäämään kumppanuuksia sisällöntuotannon ja mediapalvelujen osalta.

6.3. KUSTANNUKSET SISÄLTÖKOKONAISUUKSIKSI

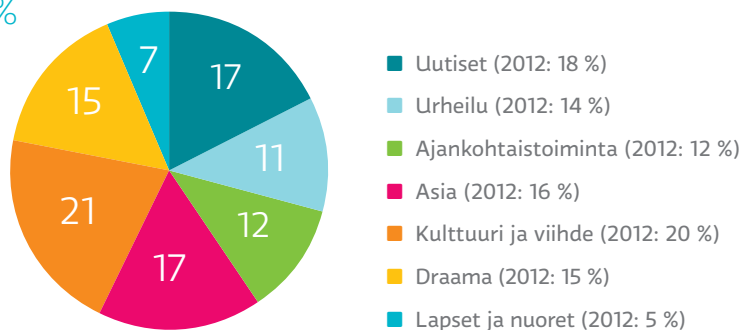
Sisältökokonaisuuksien kustannukset kaikista sisältö- ja palvelukustannuksista (320 milj. €)

vuodelta 2013 osoittavat, että kulttuurin ja viihteen osuus on suurin ja kattaa viidenneksen (20 %) kaikista sisältö- ja palvelukustannuksista. Uutiset (17 %) ja asia (16 %) kattavat yhdessä yli kolmanneksen, draama 15 %, urheilu ja ajankohtaistoiminta kumpikin 11 % lasten ja (varhais)nuorten osuuden ollessa pienin (6 %).

Vuoden 2012 osuudet kustannuksista olivat lähes samat: kulttuuri ja viihde 20 %, uutiset 18, asia 16 %, draama 15 %, urheilu 14 %, ajankohtaiset 12 %, lapset 5 % ja muu 8 %. Urheilun osuus oli vuonna 2013 edellistä vuotta pienempi, koska urheilubudjetti vaihtelee vuosittain riippuen suurten urheilutapahtumien tarjonnasta (esim. olympiakisat).

SISÄLLÖT JA PALVELUT YHT. 318,6 MILJ. EUROA

%

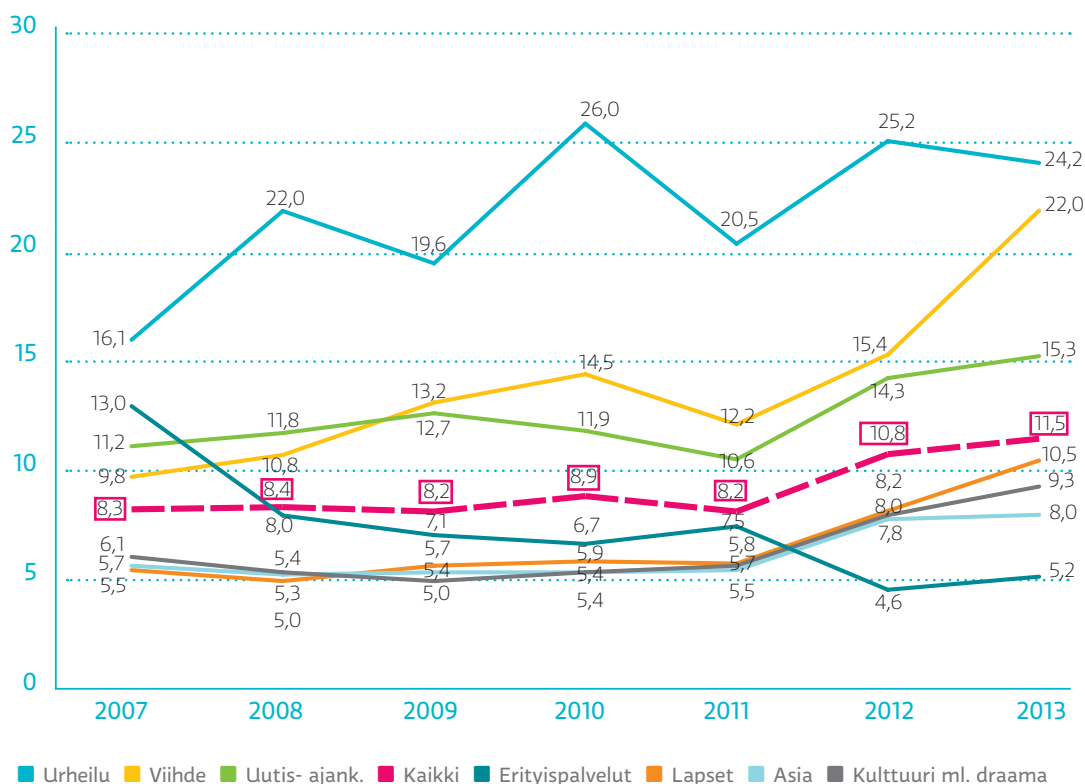
Ohjelmien **hintakehitys** esitetään ohjelma-ajan ja ohjelmakustannusten suhteena. Tulosten tulkinnassa on otettava huomioon, että yksittäisen ohjelman hinta vaihtelee paljon ohjelmatyyppin mukaan ja ohjelmatyyppinkin sisällä erilaiset lajivalinnat vaikuttavat hintaan. Muutokset tuntihinnoissa voivat heijastaa myös tehtyjä ohjelmarakenteeseen liittyviä valintoja, jotka liittyvät tarjonnan laatuun, monipuolisuuteen, ohjelmalajeihin ja tuotantotapoihin. Vaihtelut näissä saattavat olla perusteltuja monesta muustakin legitimmistä syistä, kuten maailman tapahtumat, urheilutapahtumat sekä kehittäminen ja uudistaminen. Tällaiset vaihtelut saattavat näkyä myös tarkasteltaessa asiaa kokonaissummien kautta.

Tuntihintojen laskelmissa tuntihinnat esitetään kokonaismäärästä laskettuina. Lisäksi vuoden 2012 kustannuksista alkaen on laskettu mukaan myös sellaisia kustannuksia, joita ei aiemmin otettu mukaan laskelmassa. Näitä ovat esimerkiksi yksikköjohtojen kustannukset, välineiden tuotantoalustakulut ja muita kehityshankkeita ja aiemmin ulkopuolelle jätetyt hallinnon kulut. Osin tästä johtuen tuntihinnat ovat nousseet vuonna 2012. Televisiossa kustannusnousua on tullut myös poikkeuksellisen kalliista urheiluvuosista vuosina 2010 ja 2012.

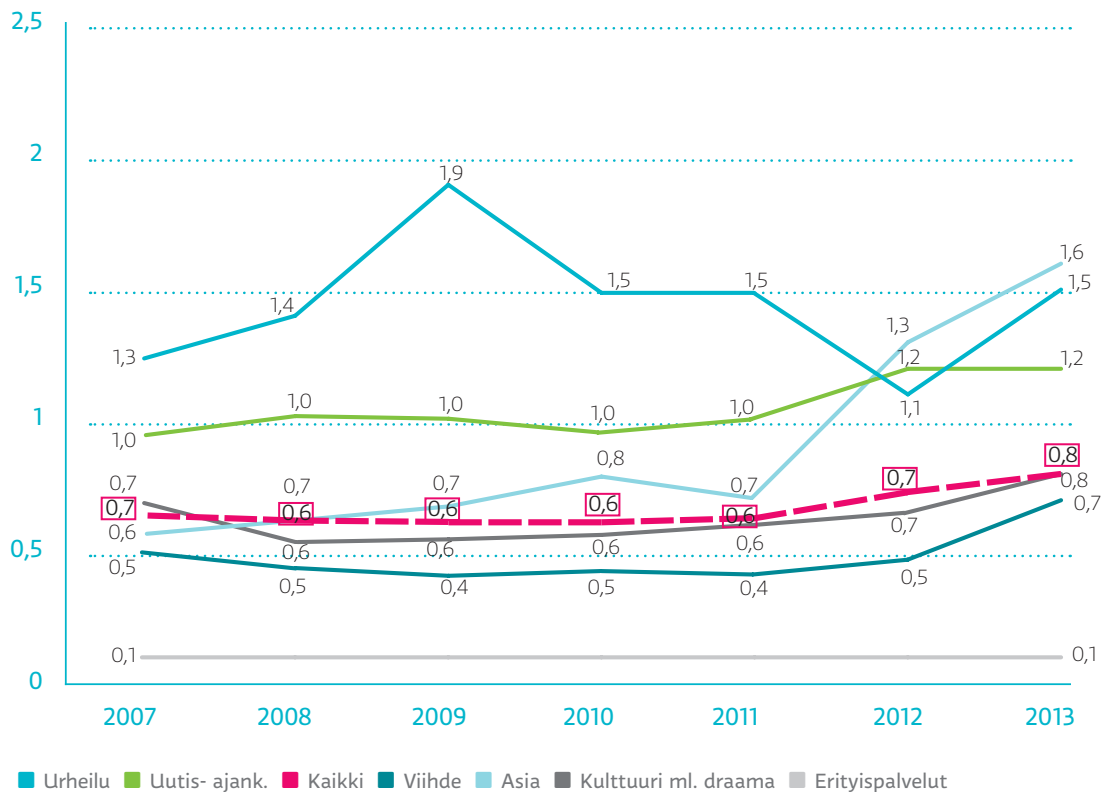
Vastaavana aikana (2007–2013) ansiota-soindeksin muutos oli 26,7 %.

Tarkastelussa olevat sisältöluokat (genret) poikkeavat edellä tässä raportissa käytetyistä Ylen sisältökokonaisuuksista, jotta lukuja voisi verrata tätä varhaisempaan aineistoon.

TV:N TUNTIHINNAT SISÄLTÖRYHMITÄIN V. 2007–2013 (t€ / ohjelmatunti)

RADION TUNTIHINNAT SISÄLTÖRYHMITÄIN V. 2007–2013 (t€ / ohjelmatunti)

7. YLEISRADION HALLINTO

7.1. POHJOISMAISIA HALLINTORAKENTEITA

Julkisen palvelun yleisradiotoiminnan organisointi vaihtelee eri maissa ja myös Pohjoismaissa on suurehkoja eroja. Kun Suomessa Ylen korkein päättävä elin on eduskunnan valitsema hallintoneuvosto, Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa järjestelyt ovat toiset.

Ruotsissa ohjelmayhtiöiden SVT, SR ja UR omistaja on säätiö, jonka 13-jäsenisen hallituksen maan hallitus valitsee eduskuntapuolueiden ehdotusten perusteella. Yhtiöt toimivat toimiluvilla (nykyiset voimassa v. 2014–2019).

Norjassa NRK on kulttuuriministeriön alaisuudessa toimiva valtion omistama osakeyhtiö. Parlamentti ja kulttuuriministeriö päättävät toiminnan puitteista radio- ja tv-lain, yhtiöjärjestyksen ja yhtiökokouksen päätösten pohjalta. Yhtiökokous, eli kulttuuriministeri, valitsee NRK:n hallituksen jäsenistä 5. Hallitukseen kuuluu lisäksi 3 henkilöstön edustajaa.

Tanskassa DR on lakisääteinen lupamaksurahoitteinen julkisen palvelun instituutio. DR:n korkein päättävä elin on hallintoneuvosto, jonka jäsenistä kulttuuriministeri valitsee 3, parlamentti 6 ja työntekijät 2.

7.2. HALLINTONEUVOSTON TEHTÄVÄT JA PÄÄTÖKSIÄ VUONNA 2013

Yleisradion ylin päättävä elin on 21-jäseninen hallintoneuvosto. Hallintoneuvoston jäsenet valitsee eduskunta vaalikauden ensimmäisillä valtiopäivillä. Hallintoneuvoston jäseniksi on valittava tiedettä, taidetta, sivistystyötä ja elinkeino- ja talouselämää tuntevia sekä eri yhteiskunta- ja kieliryhmiä edustavia henkilöitä. Eduskunnan nimeämien jäsenten lisäksi kahdella yhtiön henkilöstön nimeämällä edustajalla on oikeus olla läsnä ja käyttää puhevaltaa hallintoneuvoston kokouksissa.

Hallintoneuvoston tehtävänä on

➔ valita ja vapauttaa yhtiön hallitus ja hallituksen puheenjohtaja

➔ päättää asioista, jotka koskevat toiminnan huomattavaa supistamista tai laajentamista tai yhtiön organisaation olennaista muuttamista

➔ huolehtia ja valvoa, että julkisen palvelun ohjelmatoiminnan mukaiset tehtävät tulevat suoritetuiksi

➔ laatia palveluiden ja toimintojen ennakoarviointi suhteessa julkiseen palveluun ja viestintämarkkinoiden kokonaisuuteen sekä suhteessa siihen, vastaavatko ne yhteiskunnan demokraattisiin, sosiaalisiin ja kulttuurisiin tarpeisiin, sekä arvioinnin perusteella päättää palvelun tai toiminnon aloittamisesta tai aloittamatta jättämisestä

➔ päättää talouden ja toiminnan suuntaviivoista

➔ tarkastaa ja hyväksyä hallituksen toimintakertomus

➔ valvoa yhtiön hallintoa ja antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntonsa tilinpäätöksestä ja tilintarkastuskertomuksesta.

Hallintoneuvoston on lisäksi vuosittain huhtikuun loppuun mennessä annettava eduskunnalle kertomus julkisen palvelun toteutumisesta sekä ohjaus- ja valvontatehtäviensä toteuttamisesta edellisen kalenterivuoden aikana. Ennen kertomuksen antamista tulee kuulla Saamelaiskäräjiä.

Vuonna 2013 hallintoneuvosto kokoontui 7 kertaa.

Hallintoneuvosto hyväksyi Yleisradion hallituksen toimintakertomuksen ja antoi varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntonsa tilinpäätöksestä vuodelta 2012 kokouksessaan 26.2.2013.

Hallintoneuvoston keskeisiä päätöksiä olivat:

26.2.2013:

Päätettiin hallituksen esityksen mukaisesti talouden ja toiminnan suuntaviivoista.

Hyväksyttiin hallituksen toimintakertomus ja annettiin lausunto yhtiökokoukselle tilinpäätöksestä ja tilintarkastuskertomuksesta vuodelta 2012.

Hyväksyttiin hallituksen esitys TV Finlandin satelliittiteitse tapahtuneen ulkomaanpalvelun lopettamisesta jakelusopimuksen päättyessä 30.6.2013.

11.3.2013:

Päätettiin työvaliokunnan esityksen mukaisesti valita ennakoarvioinnissa avustavan julkisen palvelun asiantuntijan tehtävään professori Hannu Nieminen 1.4.2013 alkaen. Tehtävä päättyy huhtikuussa 2015.

Päätettiin työvaliokunnan esityksen mukaisesti valita Yleisradio Oy:n uusien palveluiden markkinavaikutusten arvioijaksi Asianajotoimisto Borenus Oy.

24.4.2013:

Päätettiin hyväksyä hallintoneuvoston kertomus eduskunnalle Yleisradion toiminnasta vuosilta 2011 ja 2012 työvaliokunnan esityksen mukaisesti.

4.6.2013.

Päätettiin hallituksen esityksen mukaisesti pyytää liikenne- ja viestintäministeriölle osoitetulla hakemuksella SVT World -kanavan ohjelmistoluvan jatkamista 31.12.2014 saakka.

12.11.2013:

Päätettiin pyytää selvitys yhtiön hallitukselta niistä seurauksista, joita Yle-veron indeksin jäädyttämisestä olisi yhtiön toiminnalle ja kotimaiselle mediamarkkinalle vuonna 2015.

10.12.2013:

Päätettiin Yleisradion hallituksen kokoonpano vuodelle 2014. Puheenjohtajana jatkaa vuorineuvos Kari Neilimo. Varapuheenjohtajana toimii professori Laura Kolbe. Jäsenet ovat vies-

tintäjohtaja Carina Geber-Teir, johtaja Heikki Hellman, toimitusjohtaja Kirsi-Marja Laitinen, Senior Partner Tuomo Raasio ja Senior Partner Ilkka Wäck.

Hallituksen palkkiot päätettiin säilyttää ennallaan. Puheenjohtajan palkkio on 25 000 euroa, varapuheenjohtajan 19 000 euroa ja jäsenen 15 000 euroa vuodessa.

Päätettiin pyytää hallitukselta palvelukuvas liittyyen Yleisradion studiokapasiteetin ulosvuokraamiseen. Hankkeeseen liittyvä ennakoarviointipyyntö saapui yhtiöön 29.11.2013. Lisäksi päätettiin, että ennakoarviointinettelyn asiakirjat ovat julkisia kokouksen jälkeen.

7.3 HALLITUS JA SEN TEHTÄVÄT

Yleisradiosta annetun lain mukaan hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä, jotka eivät saa olla hallintoneuvoston jäseniä eivätkä kuuluu yhtiön muuhun ylimpään johtoon. Yhtiön hallituksen tulee edustaa riittävän monipuolista asiantuntemusta ja molempia kieliryhmiä.

Hallituksen tehtävänä on

- valita ja vapauttaa yhtiön toimitusjohtaja sekä vahvistaa hänen palkkansa sekä muut toimeen liittyvät ehdot; toimitusjohtaja ei saa olla hallintoneuvoston eikä hallituksen jäsen
- valita yhtiön muu ylin johto sekä vahvistaa heidän palkkansa ja muut toimiin liittyvät ehdot
- päättää seuraavan vuoden talousarviosta
- kutsua koolle yhtiökokous ja valmistella siinä käsiteltävät asiat
- antaa yhtiön toiminnasta vuosittain kertomus Viestintävirastolle.

Hallitus kutsui varsinaisen yhtiökokouksen koolle 27.5.2013.

Hallitus hyväksyi vuoden 2014 budjetin 20.11.2013.

Hallitus kokoontui vuoden 2013 aikana 14 kertaa.

Hallintoneuvostolle esitettyjen asioiden lisäksi hallitus teki keskeisiä päätöksiä:

- Päätettiin hyväksyä Yleisradion ja HBO Enterprisesin (HBO) välinen sopimus ajalle 1.1.2013-31.12.2014.
- Päätettiin vastaavien toimittajien työnjaosta 15.2.2013 alkaen.
- Hyväksyttiin toiminimenkirjoittajat vuodelle 2013.
- Hyväksyttiin Yleisradio Oy:n ja Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto r.y.:n välinen sopimus vuodelle 2013.
- Hyväksyttiin Pasilan studiosuunnitelman investointipäätös kustannusarvion mukaisesti.
- Hyväksyttiin TYP-Tohloppi -hankkeen investointipäätös kustannusarvion mukaisesti.
- Päätettiin esittää hallintoneuvoston hyväksyttäväksi hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2012. Hallitus päätti esittää yhtiökokoukselle, että yhtiön tilikauden voitto siirretään edellisten tilikausien voittovarojen lisäykseksi.
- Päätettiin hyväksyä johtajien henkilökohtaiset tulokorttien tulokset ja tulospalkkiot ja päätettiin maksaa palkkiot järjestelmän tuottamalla tavalla täysimääräisinä. Päälliköiden ja esimiesten palkkiot päätettiin maksaa järjestelmän tuottamalla tavalla täysimääräisinä. Tiimikorttipalkkiot päätettiin maksaa järjestelmän tuottamalla tavalla täysimääräisinä.
- Päätettiin kutsua koolle varsinainen yhtiökokous 27.5.2013.
- Päätettiin valita Appelsiini Finland Oy käyttäjätuki- ja työasemapalveluiden toimittajaksi. Valtuutettiin toimitusjohtaja tai tämän määräämä allekirjoittamaan käyttäjätuki- ja työasemapalveluja koskeva sopimus Appelsiini Finlandin Oy:n kanssa hallituksen hyväksymillä puitesopimuksen ehdoilla.
- Hyväksyttiin selvitys yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance).
- Valittiin henkilöstöjohtajaksi Teijo Valtanen 1.7.2013 alkaen.
- Päätettiin hyväksyä johdon palkankorotukset nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan esityksen mukaisesti.
- Päätettiin nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan esityksen mukaisesti johdon auditointimallista.
- Päätettiin Pasilan kehityssuunnitelman linjauksista.
- Päätettiin hyväksyä Yleisradio Oy:n kertomus Viestintävirastolle vuoden 2012 aikana tarjotusta julkisesta palvelusta.
- Päätettiin muuttaa Yleisradio Oy:n yhtiöjärjestystä.
- Päätettiin hyväksyä sopimus draamasarjasta ”Sisar hento valkoinen”.
- Valtuutettiin toimitusjohtaja tai hänen määräämänsä jättämään tarjous jalkapallon EM-kilpailujen karsintaotteluista 2016 ja 2018 sekä EURO 2016 -lopputurnauksesta.
- Nimitettiin Eläkesäätiön hallitukseen Teijo Valtanen eläkkeelle jäävän Liisa Ojala-Walckerin tilalle. Marjo Ahonen nimitettiin Teijo Valtasen tilalle 4. varajäseneksi.
- Nimitettiin Yleisradion edustajat Palveluyhtiö Helsingin Musiikkitalo Oy:n hallitukseen.
- Päätettiin Yleisradion rahoituksen, riskienhallinnan ja vakuuttamisen periaatteet.
- Vahvistettiin nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan esityksen mukaisesti sisältöjen yhteiskunnalliselle arvolle annettava mittari.
- SVT Worldin vastaavaksi toimittajaksi nimitettiin Marit af Björkesten.
- Nimitettiin Yleisradion edustajat Platco Oy:n hallitukseen.
- Päätettiin tulospalkitsemisen kokonaisuus ja johtajien tulokorttien rakenne vuodelle 2014 ja tiimikorttien säännöt vuodelle 2014 nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan esityksen mukaisesti.
- Hyväksyttiin budjetti ja toimintasuunnitelma vuodelle 2014.
- Valittiin talousjohtajaksi Maisa Hyrkkänen 1.1.2014 lähtien.
- Nimitettiin Yleisradion edustajat Eläkesäätiön hallitukseen kaudelle 1.1.2014–31.12.2017.
- Päätettiin vuodelle 2014 johdon tulokorteista mittareineen ja johtajien henkilökohtaisista tulokorteista nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan esityksen mukaisesti. Päätettiin toimitusjohtajan tulokortista hallituksen puheenjohtajan esityksen mukaisesti.

- Päätettiin hyväksyä palkitsemislinjaukset nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan esityksen mukaisesti.
- Päätettiin hyväksyä sopimuspalkkaisten ja johdon palkankorotukset 2014–2015 nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan esityksen mukaisesti.

7.4. HALLINTONEUVOSTON JA HALLITUKSEN JÄSENET

Hallintoneuvoston jäsenet 2013

Ilkka Kantola, puheenjohtaja
 Mikko Alatalo
 Tuija Brax (23.10. lähtien)
 Maarit Feldt-Ranta
 Tarja Filatov
 Pekka Haavisto (22.10. asti)
 Leena Harkimo (27.2. asti)
 Kalle Jokinen
 Kimmo Kivelä
 Katri Komi
 Mika Lintilä
 Päivi Lipponen
 Silvia Modig
 Tapani Mäkinen
 Jaana Pelkonen
 Pekka Ravi, varapuheenjohtaja
 Arto Satonen (1.3. lähtien)
 Jouko Skinnari
 Maria Tolppanen
 Reijo Tossavainen
 Pertti Virtanen
 Mirja Vehkaperä
 Ulla-Maj Wideroos
 Henkilöstön edustaja,
 toimituksen assistentti Jukka Kuusinen
 Henkilöstön edustaja,
 toimittaja Aapo Parviainen
 Hallintoneuvoston sihteeri,
 lakiasiainjohtaja Katri Olmo

Hallituksen jäsenet 2013

Vuorineuvos Kari Neilimo, puheenjohtaja
 Johtaja Heikki Hellman
 Professori Laura Kolbe
 Toimitusjohtaja Gunvor Kronman,
 varapuheenjohtaja
 Toimitusjohtaja Kirsi-Marja Laitinen
 Senior Partner Tuomo Raasio
 Senior Partner Ilkka Wäck

Henkilöstön edustaja, toimittaja Raino Hurme
 Hallituksen sihteeri, lakiasiainjohtaja Katri Olmo

8. HENKILÖSTÖN KEHITYS JA TASA-ARVO

Vuoden lopussa Ylessä työskenteli vakituises-
sa kuukausipalkkaisessa työsuhteessa 3 173
henkilöä.

Kaikissa aikapalkkaisissa (kuukausi- ja tun-
tipalkkaisissa) työsuhteissa kertyi henkilö-
työvuosia yhteensä 3 456, mikä on 77 edel-
lisvuotta enemmän. Näiden lisäksi käytettiin
freelancer- eli suoritepalkkaisia työntekijöitä,
joita maksettujen palkkojen suhteessa tarkas-
teltuna oli vajaa 8 % työvoimasta. Vakituisen
työvoiman määrää on parin viime vuoden tie-
toisesti kasvatettu ja samalla vastaavasti mää-
rärikaisten työsuhteiden käyttöä samoissa toi-
minnoissa vähennetty.

Vuoden 2013 lopussa Ylessä työskenteli 70
vakituista kuukausipalkkaista enemmän kuin
vuotta aikaisemmin. Vakituises-
sa työsuhteessa olevien osuus palkkasummasta kas-
voi yhdellä prosenttiyksiköllä 79 %:iin. Vuonna
2014 kehitys jatkuu samansuuntaisena.

Suoritepalkkaisen työvoiman käyttö säilyi
euromääräisesti edellisvuoden tasolla. Kuu-
kausi- ja tuntipalkkaisten yhteenlaskettu palk-
kasumma nousi noin 4,3 %.

Vuonna 2013

- 279 vakituista työntekijää vaihtoi teh-
tävää Ylen sisällä, syynä oma toive tai
organisaatiomuutos
- 166 uutta vakituista työsuhdetta alkoi; näis-
tä 105 oli työskennellyt Ylessä aikaisemmin
määräaikaisena
- 99 vakituista työsuhdetta päättyi, näistä 65
eläkkeelle siirtymisen johdosta
- työsuhteen keskimääräinen kesto oli 17,2
vuotta.

Tuki- ja hallintotehtävissä työskenteli 14 %
vakituises-
ta henkilöstöstä. Luku on kaksi pro-
senttiyksikköä aiempaa vähemmän, ja johtuu

eräiden teknisten tehtävien tilastointitavan
uudelleenarvioinnista. Vertailukelpoisin kritee-
rein raportoituna tuki- ja hallintohenkilöstön
määrä säilyi ennallaan.

Työilmapiiri- eli TYKE-mittaus toteutet-
tiin vuonna 2013 lokakuussa ja siihen vastasi
74 % yleläisistä. Mittauksen mukaan työilma-
piiri oli edelleen hyvällä tasolla, joskin se laski
hieman edellisestä vuodesta. Asteikolla 1–5
kokonaisarvosana oli 3,7. Esimiestoiminta arvi-
oitiin aiempien vuosien tapaan hyväksi: keski-
arvo oli 3,9. Koetun stressin määrä oli lisään-
tynyt; vastaajista 23 % oli kokenut paljon tai
erittäin paljon stressiä. Luku kohosi edellisestä
vuodesta kuudella prosenttiyksiköllä.

Tasa-arvoa edistetään Ylessä sekä ohjelma-
toiminnassa että henkilöstöpolitiikassa. Tasa-
arvosuunnitelman tavoitteena on, että Yle on
nykyistä monimuotoisempi työpaikka vuon-
na 2014. Se tarkoittaa, että eri-ikäisiä, erilaisista
etnisistä ja kulttuurisista taustoista tulevia
ihmisiä on nykyistä enemmän Ylen työntekijöinä,
jotta henkilöstörakenne heijastaisi
paremmin suomalaista yhteiskuntaa. Moni-
muotoisuutta pyritään edistämään tehoste-
tulla rekrytoinnilla, esimerkiksi tarjoamalla
työtehtävien lisäksi maahanmuuttajataustai-
sille ja vammaisille tai muille vastaaville ryh-
mille harjoittelupaikkoja.

Ylen **palkitsemiskäytännöt** ovat talouspo-
liittisen ministerivaliokunnan 13.8.2012 anta-
man kannanoton mukaiset. Palkitsemisen
lähtökohtina ovat avoimuus, kohtuullisuus ja
tuloksellisuus. Palkitsemisen tarkoituksena
on edistää yhtiön strategisten tavoitteiden
toteutumista.

Henkilökohtaisen tulostiedon piirissä ovat
yhtiön johtoryhmän jäsenet ja ylimmissä, vas-
tuullisimmassa päällikkö- ja esimiestehtävissä
toimivat; yhteensä vajaat 140 henkilöä. Hen-
kilökohtaisessa tulostiedossa on neljä yhtiön

strategiasta johdettua vaativaa tavoitetta. Henkilökohtaisten tuloskorttien maksimipalkkio on yhtiön johtoryhmän osalta 1,9 kuukauden palkkaa vastaava määrä ja päälliköiden osalta yhden kuukauden palkkaa vastaava määrä. Johtoryhmän jäsenten tavoitteet ja tulokset hyväksyy vuosittain yhtiön hallitus.

Koko muu henkilöstö (v. 2013 2/3 henkilöstöstä mukana) on tiimikorttijärjestelmän piirissä. Tiimit laativat itse tavoitteensa yhtiön ja oman toimintonsa strategian pohjalta. Esimies vastaa, että tavoitteet tukevat yksikön tavoitteita. Koko tiimi palkitaan tavoitteidensa toteutumisesta 600–1 200 euron rahapalkkiolla.

Eriyispalkkio mahdollistaa välittömän reagoimisen yksilön tai ryhmän poikkeuksellisen hyvään työsuoritukseen tilanteissa, joita ei tuloskorttitavoitteita asetettaessa voitu ottaa huomioon. Eriyispalkkio on suuruudeltaan enintään puolen kuukausipalkan suuruinen ja niitä on vuosittain maksettu yhteensä noin 150 000 euron arvosta.

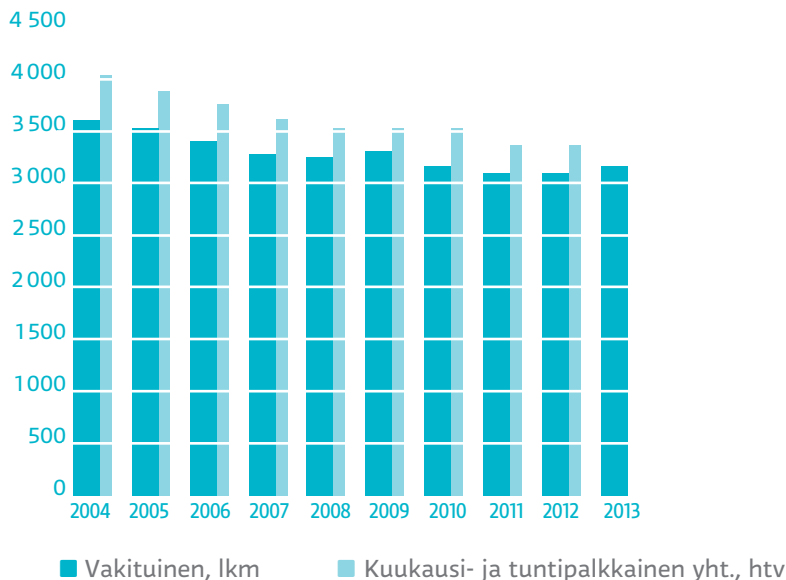
Vuonna 2013 maksettiin tulos- ja tavoitepalkkioita yhteensä noin 2,6 miljoonaa euroa perustuen vuodelle 2012 asetettujen tavoitteiden

toteumiin. Tiimikorttipalkkioiden osuus tästä määrästä oli reilut 1,4 miljoonaa euroa ja loput pääosin johdon ja päälliköiden henkilökohtaisten tuloskorttien palkkioita.

Ylen menestys perustuu ammattitaitoiseen ja luovaan henkilöstöön. **Osaamista kehitettiin** onnistuneilla rekrytoinneilla, monipuolisilla koulutuksilla, tarjoamalla mahdollisuuksia työkiertoon, kehittämisprojekteilla sekä hyödyntäen monipuolisesti työssä oppimisen keinoja.

Asiantuntijakoulutuksessa painottui edelleen vahvasti verkko-osaamisen kehittäminen. Isompana hankkeena käynnistyi keväällä vuoden mittainen ohjaajien kehityshanke. Edellisen vuoden lopussa käynnistetty huipputuottajakoulutus jatkui koko vuoden. Uusille esimiehille järjestettiin sekä keväällä että syksyllä perehdytys esimiestyön keskeisistä vastuista ja velvollisuuksista. Pidempiä valmennuksia järjestettiin 50 esimiehelle, kokeneimmat osallistuivat Ylen, Veikkauksen ja Aalto-yliopiston yhteiseen mentorointiohjelmaan sekä aktoreina että mentoreina.

YLEN HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ V. 2004–2013

9. YLEN YMPÄRISTÖ- VASTUU

Ylellä on ollut vuodesta 2009 lähtien ympäristövastuuohjelma, jonka mukaan Yle haluaa huolehtia ympäristöstä omassa toiminnassaan. Ylen ympäristövastuuohjelma edistää käytännön ympäristötekoja energiankäytön tehostamisesta luonnonvarojen kestävämpään käyttöön ja kierrätykseen. Tavoitteena on parantaa energia- ja ekotehokkuutta monin eri toimenpitein myös lähivuosina.

Ylen toiminta eri paikkakunnilla ei aiheuta merkittäviä suoria ympäristöpäästöjä tai haittaa ympäröivälle luonnolle, mutta silläkin on jalanjälkensä. Sähköisen mediatalon suurimmat ympäristövaikutukset liittyvät kiinteistöjen ja ohjelmatoiminnassa tarvittavien teknisten järjestelmien ja laitteiden energiankulutukseen sekä henkilöstön työaikana tekemiin lento- ja automatkoihin.

Toimitilojen vähentäminen lähivuosina 40 %:lla, tilankäytön tehostaminen ja talotekniset uudistukset Toholpin Mediapoliksessa ja Pasilassa parantavat energia- ja ympäristötehokkuutta merkittävästi. Lähivuosina paineita kohdistuu IT-infran sähkönkulutukseen, sillä esimerkiksi HD-tuotantotekniikka ja verkkopalveluiden kasvava käyttö vaativat lisää tallennuskapasiteettia ja tehoa.

Liikenteen päästöjä vähentääkseen Yle huomioi ympäristökriteerit ajoneuvohankinnoissaan ja matkustuspolitiikassaan. Tavoitteena on pienentää mm. lentomatkojen päästöjä lisäämällä etänevotteluja ja suosimalla joukkoliikennettä, kun se työtehtävän puolesta on mahdollista. Uudet joustavan työn tavat, kuten etätyö, vähentävät matkustamisen tarvetta ja siten myös liikenteen päästöjä. Yle kannustaa henkilöstöään ympäristöystävällisiin arjen valintoihin ja odottaa myös yhteistyökumppaniensa noudattavan ympäristöperiaatteita.

Esimerkkejä Ylen ympäristövastuusta 2013:

Energiatehokkuus:

- Ylen omistamien kiinteistöjen sähkönkulutus pieni edelleen yli miljoona kilowattituntia. Säästö vastaa noin 60 sähkölämmitteisen 120 neliön omakotitalon vuosikulutusta.
- Pasilan Radiotalo liitettiin ympäristöystävällisen kaukojäähdytyksen piiriin Toimitustalon ja Lähetyskeskuksen lisäksi
- Pasilan Studio1:n, ulkotilojen ja parkkihallin valaistusta on korvattu LED-valoilla
- Mediapoliksessa on parannettu toimisto- ja tuotantotilojen energiatehokkuutta

Liikenne:

- Ylellä oli vuoden 2013 lopussa käytössään 22 hybridi-autoa, yksi biokaasuauto ja 20 polkupyörää. Vähäpäästöisten autojen (alle 120 g/CO₂/km) osuus ajoneuvokannasta kasvoi.
- Taksien ja omien autojen käyttö työajossa väheni 10 %
- Työmatkalentojen kokonaispäästöt kasvoivat yli viidenneksen lisääntyneiden ulkomaanlentojen vuoksi. Kotimaan lentoja tehtiin hieman edellisvuotta vähemmän.

Tavoitteet 2012–2016:

- 15 % pienempi sähkönkulutus
- Hybridi-autojen tai vastaavien vähäpäästöisten (alle 120 g/CO₂/km) osuus autokannasta vähintään 20 %
- Sekajätteen osuus Pasilassa alle 10 % kokonaisjättemäärästä

Green Office

Yle noudattaa toimipisteissään WWF:n Green Office-ympäristöjärjestelmää.

Ympäristötyön tukena toimii 2–4 kertaa vuodessa kokoontuva ympäristöohjausryhmä, johon kuuluu eri vastuualojen esimiehiä. Ylen johtoryhmää ympäristöohjausryhmässä edustaa yhtiön strategiajohtaja.

10. TULEVAISUUDEN SUUNNITELMIA

Julkisen palvelun Yleisradiolla on 2013 voimaan tulleen verorahoitusmallin myötä vakaa pohja palvelujensa kehittämislle: Ylen televisio- ja radiokanavien yleisösuhde on pysynyt hyvänä huolimatta markkinoille tulleista uusista kanavista ja Ylen internet-palvelujen käyttö ja arvostus ovat maan kärkitasoa.

Hallintoneuvoston vahvistama Ylen visio vuosille 2013–2015 on, että Yle haluaa tehdä maailmanluokan julkista palvelua. Ylellä kolme strategista tavoitetta ovat:

- palvella kaikkia suomalaisia,
- tuottaa arvoa suomalaiselle yhteiskunnalle ja
- Ylellä on media-alan paras osaaminen.

Ylen Julkaisujen ensisijaisena tavoitteena on panostaa sisältöjen löydettävyyteen monimediasessa ympäristössä, toiseksi nostaa kotimaisen audiovisuaalisen osaamisen tasoa panostamalla kansainvälisen tason käsikirjoituksiin ja ohjelmapiilotteihin. Radion vahvistamiseksi verkossa lisätään kanavien saataavuutta erityisesti mobiililaitteissa ja uusitaan kokonaan YleX:n verkkopalvelu. Yhteistyötä ja avoimuutta riippumattomien tuotantoyhtiöiden kanssa lisätään. Yleisradio aikoo raportoida verkkosivuillaan tehdyistä ohjelmahankintapäätöksistä vuosittain, sekä kokonaan ostamistaan hankinnoista että yhteisrahoitteisista hankinnoista.

Ylen Uutis- ja ajankohtaistoiminta käynnistää laajan tv:n ajankohtaisohjelmien kehityshankkeen, lisää ulkomaantoiminnan resursseja ja vahvistaa Yle Urheilun urheiluviikonloppua. Eurovaalien ennako-ohjelmistoon ja verkkopalveluihin panostetaan merkittävästi ja laajennetaan 2013 syksyllä aloitettua radion Alueet RI -hanketta tavoitteena luoda koko maan kattava tuotannollinen toimintamalli. Lisäksi toteutetaan kouluille suunnattu mediakasvatusthanke vuoden 2014 aikana.

Luovat sisällöt vahvistaa kotimaista draamaa ja vie sitä kansainvälisille areenoille. Sibelius-juhluvuotta 2015 valmistellaan kansallisena ja kansainvälisenä klassisen musiikin teemavuotena. Television lastenohjelmien 50-vuotisjuhluvuotta vietetään lasten kanssa muun muassa järjestämällä koko perheen yleisötapahtuma Tampereella. Pienille lapsille tehdään myös uusia draamasarjoja. Yle Areenan lasten palvelujen tarjontaa kasvatetaan ja löydettävyyttä parannetaan. Yleisesti painopistettä omasta tekemisestä siirretään sisältöjen hankintaan, omissa tuotannossa keskitytään suoriin tapahtumiin.

Svenska Yle panostaa vahvemmin journalismiin ja sisältöjen löydettävyyteen kaikilla kanavilla.

Yle Fem-kanavan ohjelmakaaviota selkiytetään ja resursseja siirretään parhaaseen katseluaikaan. Ostettujen ohjelmien osuutta lisätään ja vahvistetaan ruotsinkielisiä sisältöjä tekevien tuotantoyhtiöiden osaamista. Lisäksi tehdään yhteistyötä Ylen muiden yksiköiden kanssa muun muassa Eurovaaleissa, koulujen mediakasvatusthankkeissa sekä pilotoimalla kevyitä tuotantomuotoja.

Ylen talouden suuntaviivoista vuoteen 2015 tehdyn päätöksen mukaan Ylen tarjonta pysyy vähintään nykyisen laajuisena ja talous pysyy tasapainossa. Ohjelmatoimintaan menevä osuus kuluista pysyy vähintään ennallaan. Vuonna 2014 taloudessa kehitetään yhtiön raportointia, siten että läpinäkyvyys ja yhtenäisyys lisääntyvät. Samalla kehitetään yhtenäistä toiminnanohjausta ja valmistellaan uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoa.

Henkilöstöstrategiassaan vuosina 2013–2015 Yle asettaa henkilökunnan määrän vastaamaan jatkuvan toiminnan tarpeita (htvtasolla n. 3 500), vähentää määräaikaisen työvoiman käyttöä ja uudistaa osaamista rekrytoinneilla.

Tuotannoissa parannetaan organisaation kyvykkyyttä ja yhdyntävän teknologian hallintaa, panostetaan kampuksiin ja operatiivisiin kumppanuuksiin. Tuotannot-yksikkö myös kehittää jakelualustoja ja tuotantotapoja sekä toimitiloja. Lisäksi se investoi verkkoon, Pasilan studiouudistukseen, toimitilakehitykseen ja aluetoiminnan uudistukseen. Yleltä vapautuviin tiloihin haetaan uusia toimijoita.

Ylen rooli monimuotoisessa suomalaisessa mediakentässä on olla riippumaton, monipuolinen ja tuottaa arvoa yhteiskunnalle. Yle-vero velvoittaa Yleä myös entistä avoimempaan ja läpinäkyvämpään toimintaan. Suomalaisen koettava saavansa vastinetta rahoilleen. Uuden rahoitusmallin myötä Ylen tuotama arvo yhteiskunnalle korostuu: Ylen on kyettävä luotettavalla tavalla osoittamaan vaikuttavuuttaan.

Yleisradiolla on vahva suhde suomalaisiin ja julkiselle palvelulle on vankka poliittinen tuki.

Ylen tulee voida vastata suomalaisten muuttuviin mediakäyttötapoihin ilman, että tv- ja radioyleisöjen palvelu huononee. Siihen Yle tarvitsee tulevaisuudessa vakaan rahoituksen. Yleisösuhte on tällä hetkellä television ja radion varassa, kun suomalaisten mediakäytön kasvu taas on kosketusnäyttöisissä mobiileissa laitteissa. Yle on edelläkävijä ja johtaa suomalaisen media-alan digimurroksen yli.

Yhä edelleen liki puolet tv-ohjelmistoista välitetään Suomessa maanpäällisen lähetysverkon kautta. Tärkeimpien tv-kanavien jakelu rinnakkain SD- ja HD-muodossa aiheuttaa merkittäviä kustannuksia tv-yhtiöille, mikä saattaa nopeuttaa kaupallisten tv-kanavien maanpäällisen jakelun loppumista. Ylen näkökulmasta perinteinen broadcasting- ja verkko-pohjainen IP-jakelu eivät ole vaihtoehtoisia, vaan päällekkäisiä jakeluteitä vielä pitkään.

Uudet mediakäyttötavat ovat lähivuosina haaste myös kansalaisten tasa-arvolle. Tablettietokone ja älypuhelin eivät ole koko kansan välineitä kuten tv- ja radiovastaanotin. Enemmistöllä on varaa hankkia laitteet ja yhteydet ja kiinnostusta ja osaamista hakeutua kiinnostavan tarjonnan pariin. Lähes viidenneksellä

suomalaisista internetin av-palvelujen käyttöä kuitenkin rajoittaa asuinpaikasta johtuva verkko-yhteyden heikko laatu. Tämä syventää digitaalista kuilua.

Tulevaisuuden mediateknologisia kehityspolkuja edustavat muun muassa jatkuvatoimisella tietoliikenneyhteydellä varustetut autot (connected car). "Puettavat" elektroniikkalaitteet, kuten erilaiset älykellot ja älylasit tulevat sekä palvelemaan älypuhelimien sovellusten ohjaamisessa että toimimaan uusien palvelujen pääasiallisina käyttöliittyminä. Näköpiirissä olevaa teknologiakehitystä edustavat myös yhä parempaa kuvanlaatua tarjoavat UltraHD- eli "4K"-tv-vastaanottimet.

Suomalaisen median tärkein tulevaisuuden kysymys on, miten säilyttää kotimaisen sisällön tuotanto ja kilpailukyky. Kun media-ala kansainvälistyy, julkisen palvelun median arvo-pohjaisuus erottuu ja Ylen merkitys kotimaisen radio- ja tv-sisällön tuottajana korostuu. Ylen rooli suomalaisen luovan alan edistäjänä on entistä tärkeämpi, sillä Yle tekee itse tai ostaa valtaosan Suomessa tehtävistä tv-sisällöistä. Ylen on pystyttävä vastaamaan tulevaisuuden kysymyksiin avoimesti ja vuorovaikutuksessa suomalaisten kanssa.

SÁMEDIGGI
SÁMITIGGE
SÁÁ'MTE'ĠĠ
SAAMELAISKÄRÄJÄT

SAAMELAISKÄRÄJIEN LAUSUNTO 6.3.2014

Viite: Yleisradio Oy:n lausuntopyyntö
**SAAMELAISKÄRÄJIEN LAUSUNTO YLEIS-
RADION HALLINTONEUVOSTON KERTO-
MUKSESTA EDUSKUNNALLE VUODELTA
2013 SAAMENKIELISISTÄ OHJELMISTA JA
PALVELUISTA**

1. JOHDANTO

Yleisradio Oy:stä annetun lain 6 §:n mukaan yhtiön hallintoneuvosto antaa julkisen palvelun toteutumisesta vuosittain edellistä toimintavuotta käsittävän kertomuksen eduskunnalle. Ennen kertomuksen antamista hallintoneuvoston tulee kuulla Saamelaiskäräjiä.

Suomen perustuslaki (PeL, 731/1999, 17 §:n 3 momentti) turvaa saamelaisille oikeuden ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamelaiset ovat Suomessa alkuperäiskansa, jolla on oma kulttuuri ja kieli. Kysymys on saamelaisten perusoikeudesta omaan kieleensä ja kulttuuriinsa. PeL 121 §:n 4 momentin mukaan saamelaisilla on saamelaisten kotiseutualueella kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto ja itsehallinnon toteuttamista varten on säädetty laki saamelaiskäräjistä (974/1995). Kielellisiä perusoikeuksia toimeenpannaan saamen kielilaililla (1086/03) ja siinä on erikseen määritelty Suomessa puhuttavat ja kielilain suojaamat saamen kielet, joita ovat inarinsaame, koltansaame ja pohjoissaame.

Saamenkieliset palvelut ovat Yleisradio Oy:stä annetun lain mukaan lakisääteisiä tehtäviä. Lain mukaan Ylen tulee kohdella ohjelmatoiminnassa yhtäläisin perustein suomen- ja ruotsinkielisiä kansalaisia ja tuottaa palveluja saamen kielellä sekä soveltuvin osin myös maan muille kieliryhmille sekä välittää asetuksella tarkemmin säädettyjä viranomaistiedotuksia ja varautua yleisradiotoiminnan hoitamiseen poikkeusoloissa. Ylen tehtävänä on tuoda monipuolinen ja kattava

julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin.

Saamelaiskäräjien hallitus on kokouksessaan 5.3.2014 käsitellyt Yleisradio Oy:n hallintoneuvoston kertomuksen eduskunnalle yhtiön toiminnasta vuodelta 2013 ja lausuu asiasta seuraavasti.

2. YLEISRADION SAAMENKIELISTEN PALVELUJEN TOTEUTUMINEN

Saamelaiskäräjät toteaa, että lakia Yleisradio Oy:stä tulee tulkita ja soveltaa siten, että perustuslain määräykset saamelaisten oikeudesta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan täyden palvelun radio- ja televisio-ohjelmiston osa-alueilla toteutuvat käytännössä.

Saamelaiskäräjät toteaa, että Ylen saamenkielisessä TV- ja radiotarjonnassa on tapahtunut myönteisestä kehitystä edelliseen kertomukseen nähden. Yle Sápmi on mm. aloittanut valtakunnallisen uutislähetysten. Viiden minuutin uutislähetys on saanut laajan yleisön ja muodostunut jopa yhteispohjoismaisia saamen tv-uutisia tärkeämmäksi uutiskanavaksi sen huonosta lähetysajastakin johtuen. Saamelainen media ei ole vain tiedonvälitystä, sillä on roolinsa myös saamelaisten yhteenkuuluvuuden rakentajana. Yle Sápmilla on pitkään ollut keskeinen rooli saamen kielten, kulttuurin ja identiteetin vahvistajana ja kehittäjänä. Yle Sápmi uutis- ja ajan-kohtaistoimitus ylläpitää perinteistä sanastoa ja tuo myös osaltaan esille modernia saamenkielistä sanastoa päivittäiseen kielenkäyttöön. Television ja radion lastenohjelmat tukevat saamelaislasten kielellistä kehitystä ja heidän identiteettiään.

➔ Ylen julkinen palvelutehtävä toteutuu osittain saamenkielisten lähetysten osalta, kun

saamenkieliset Ylen omat tv-uutiset – Yle Oddasat – alkoivat joulukuussa 2013. Viisiminuuttinen tv-uutislähetys näkyy Yle TV 1:ssä koko maassa arkipäivisin. Yle Sápmín tekstityt tv-ohjelmat antavat valtaväestölle ja saamen kieltä taitamattomille saamelaisille tietoa saamelaisista ja myös tietoa muista alkupe- räiskansoista. Pääosa uutisisällöstä on pohjoissaameksi, mutta ohjelmasisältöä uutisissa on myös inarin- ja koltansaameksi.

➔ Ylen kertomuksen mukaan Yle Sápmín ohjelma-aika radiossa ja tv:ssä lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna ja vähemmistösaamenkielten osuus radion ohjelmatunneista nousi. Saamelaiskäräjät panee kehityksen tyydytyksellä merkille.

➔ Yle Sápmi on kehittänyt palvelujaan myös internetissä ja uutena palveluna Yle Sápmín uutisia voi lukea myös koltan- ja inarinsaameksi. Uutisista on tullut myös vuorovaikutteisempia ja niitä on mahdollista kommentoida. Yle Sápmi on kehittänyt toimintaansa myös kirjallisen saamen kielen käytön edistämiseksi. Eri saamen kielillä toteutetut uutispalvelut parantavat merkittävästi saamenkielistä uutistarjontaa ja avaavat uusia mahdollisuuksia tuottaa uutispalveluja. Internet palvelee etenkin saamelaiden kotiseutualueen ulkopuolella asuvia saamelaisia. Yleisradio myös lähettää vaaratiedotteita saameksi.

➔ Kertomusvuonna on valmistunut Yle Sápmín toimitiloihin oma tv-studio sekä oma saamelaiskulttuurin mukainen lähetystudio Unná Junnalle. Kertomusvuonna maaliskuussa aloitettiin nuorten aikuisten viikoittainen suora radio-ohjelma Sohkaršohkka (Sokerishokki), joka, on uudistanut saamenkielistä radiokerrontaa, käyttänyt yleisösuhteen rakentamisessa hyväkseen sosiaalista mediaa sekä saanut positiivista palautetta energisestä ja positiivisesta ohjelmastaan.

➔ Saamelaiskäräjät pitää myönteisenä, että Yle Sápmi on kirjannut yhteispohjoismaiset saamen uutisarvot toimintansa lähtökohdaksi.

➔ Positiivisen kehittämistyön vuoksi Saamelaiskäräjien saamen kielineuvosto antoi vuoden 2013 kieliteko-palkinnon Yle Sápmille. Toteutetut muutokset ja lisäykset parantavat

Ylen julkisen palvelun tehtävää saamenkielisen uutistarjonnan osalta.

3. KESKEISET KEHITTÄMISTARPEET JULKISEN PALVELUN OHJELMATOIMINNAN TÄYTTÄMISEKSI

3.1. Yle Sápmín asema

Vaikka Yle Sápmi on parantanut saamenkielistä tarjontaansa kertomusvuonna merkittävästi, parannuskohteita on edelleen olemassa. Saamelaiskäräjät korostaa, että Yleisradiotoiminnasta annettu laki takaa Yleisradiolle pysyvän ja kasvavan rahoituksen. Yle Sápmín asema ei takaa YK:n alkuperäiskansajulistuksen artiklan 16 velvoitetta, jonka mukaan alkupe- räiskansoilla on oikeus perustaa omia, omakielisiä viestimiä ja käyttää muiden kuin alkupe- räiskansojen viestimien kaikkia muotoja ilman syrjintää.

Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan Yleisradion yhteiskunnallisten velvoitteiden täyttäminen ja toiminnan kehittäminen edellyttävät Yle Sápmín toiminnan lisärahoitusta ja lisää ohjelma-aikaa, jotta Yle Sápmi voisi täyttää sille asetetut tehtävänsä, ja mahdollistaa Yle Sápmín suurempi itsenäisyys. Yle Sápmi on nyt maakuntaradio. Yle Sápmille tulisi taata samanlainen itsenäinen asema kuin Svenska Ylellä saamelaiden yhdenvertaisuuden toteutumiseksi. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan niinä aikoina kun Yle Sápmilla ei ole toimitettua ohjelmaa, radiosta voisi kuulua esimerkiksi uusintoja, arkistomateriaalia, saamelaismusiikkia ja yhteispohjoismaista ohjelmistoa. Tämä edellyttäisi lisärahoitusta Yle Sápmille. Yle Sápmín ohjelma-aika on 7–10 ja 15–17. Ohjelma-aikaa tulisi jatkaa koko virka-ajaksi. Tämä edellyttäisi rahoitusta kahden työntekijän palkkaamiseen. Saamelaiskäräjät esittää, että Yleisradio myöntää resurssit Yle Sápmille. Se rajoittaa työssä käyvien ja opiskelevien mahdollisuutta kuunnella radiota, mutta ohjelma-ajan jatkaminen lisäksi kuulijakuntaa.

Saamen kieli on alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskevan eurooppalaisen peruskirjan (SopS149/1998) mukainen kieli. Euroopan

neuvoston ministerikomitea asiantuntijakomitean huomioihin viitaten on viimeksi vuonna 2012 kehottanut lisäämään tietoisuutta ja suvaitsevuutta joukkoviestimien avulla Suomen alueellista ja vähemmistökielistä (RecChL(2012)2). Suomea velvoittaa myös Euroopan neuvoston kansallisten vähemmistöjen suojelua koskeva puiteyleissopimuksen (SopS 1–2/1998) täytäntöönpanoa valvova ministerikomitea on kehottanut Suomea järjestämään lisätukea vähemmistöjen joukkoviestimille, mm. saamenkielisille viestimille, jotta vähemmistökielet olisivat asianmukaisesti läsnä painetuissa ja sähköisissä joukkoviestimissä (CM/ResCMN(2012)3).

Saamelaiskäräjät on jo aikaisempina vuosina kiinnittänyt huomiota siihen, että Ylellä ei ole pidemmän aikavälin strategia- ja toimintasuunnitelmaa saamenkielisen ohjelmatarjonnan osalle.

Yle Sápmin saamenkielisillä ohjelmilla on vaikutusta saamen kieliin, perinteisten termien, käsitteiden ja sanontojen säilymiseen. Tämä vaatii jatkuvaa kielenhuoltoa. Saamelaiskäräjät pitää tärkeänä että Yle Sáp mille turvataan resurssit henkilöstön journalistiseen täydennyskoulutukseen sekä kielenhuoltoon.

3.2. Uudet mediasisällöt

Yleisradio on keskeisessä asemassa saamen kielten tukemisessa ja säilymisessä sekä saamen kieliä puhuvien aikuisten ja erityisesti nuorten ja lasten identiteetin vahvistamisessa. Saamelaiskäräjät korostaa, että vaikka perinteinen radiotoiminta on tärkeää, yhä suurempi osa varsinkin nuorisosta etsii mediasisältöjä ja tietoja sosiaalisesta mediasta, tabletti- ja älypuhelinsovelluksista ja internetistä. Onkin välttämätöntä, että Yle Sáp mille annetaan riittävästi resursseja tuottaa palveluja eri mediasisällöille. Yle Sáp millä ei ole kaupallisia kilpailijoita ja saamelaiskäräjät toivoisikin, että Yle Sáp mi tuottaisi näkyvämmiin erilaisia sisältöjä, lyhytvideoita ja ohjelmia taustoittavaa ja tukevaa materiaalia Yle Areena -palvelun kautta jaettavaksi. Koska saamenkielisten ohjelmien määrä on todella vähäinen, Saamelaiskäräjät pitää tärkeänä että Yle Sáp min tuottamien

ohjelmien – erityisesti Unná Junnan – katselu-aikaa Yle Areenassa pidennettäisiin. Yle Sáp mi on Unna Junná ohjelmassa tuottanut saamenkielistä lastenmusiikkia, mikä on hyvin myönnettä. Saamelaiskäräjät toivoo, että tuotettu musiikki saatettaisiin paremmin esille Yle Areenassa ja myös ladattavaksi saamelaislasten yhdenvertaisuuden turvaamiseksi kuten Yleisradio on tehnyt Kuperseikkailun osalta.

Yle Sáp mille tulee taata resursseja tehdä saamelaiskulttuurin mukaisia nettisovelluksia ja pelejä. Pikku Kakkosella on lapsille omia nettipelejä ja sovelluksia eri alustoille. Saamelaislasten yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi myös saamelaislapsille tulee tuottaa nettipelejä ja turvata Yle Sáp mille riittävät resurssit.

3.3. Inarin-, koltan- ja pohjoissaamenkielinen ohjelmatarjonta

Suomessa puhuttavat saamen kielet (inarin-, koltan- ja pohjoissaame) ovat katoamisvaarassa. Niiden olemassaolo on uhattuna saamelaisen kotiseutualueella ja koko Suomessa. Kaikki saamen kielet on luokiteltu UNESCO:n uhanalaisten kielten joukkoon, näistä inarinsaame ja koltansaame erittäin uhanalaisiksi. Vaikka lisäystä koltan- ja inarinsaamen ohjelmatarjontaan on tullut, saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan lähetysajan tämänhetkinen lisäys ei vielä täytä Yleisradio Oy:lle asetettua julkisen palvelun tehtävää inarin- ja koltansaamen osalta. Kokonaisuohjelma-aika ei ole myöskään lisääntynyt. On välttämätöntä, että ohjelma-aikaa lisätään kaikissa kolmessa saamen kielessä. Eri saamen kielten ohjelma-aikaa tulee lisätä lisäämällä Ylen kokonaisuohjelma-aikaa, jotta ohjelmien lisäys ei heikennä muulla saamen kielellä tuotettua ohjelma-aikaa.

Edellä olevien parannuksien lisäksi Saamelaiskäräjät esittää Ylen saamenkielisten radio- ja TV-tarjonnan kehittämisehdotuksia, erityisesti inarinsaamen ja koltansaamen osalta.

3.4. Saamenkielinen lasten- ja nuortenohjelmatuotanto

Yleisradio Oy:stä annetun lain mukaan julkisen palvelun erityisinä tehtävinä on muun muassa painottaa lapsille ja nuorille suunnattuja ohjel-

mistoja. Ylellä on erittäin tärkeä merkitys saamen kielen säilymisessä ja edistämässä sekä saamelaislasten ja -nuorten identiteetin vahvistamisessa. Suomenkielisessä kulttuuriympäristössä Ylen lähettämällä saamenkielisillä lastenohjelmilla on suuri vaikutus saamelaislasten ja -nuorten oman kielen ja kulttuurin arvostuksen kohoamiseen ja kielen käytön lisääntymiseen. Oman kulttuurin ja oman kielen kuuleminen ja näkeminen mediassa auttaa osaltaan vahvan saamelaisidentiteetin luomista.

Lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen (SoPS 60/1991) 17 artiklan d-kohdan mukaan sopimusvaltiot tunnustavat joukkotiedotusvälineiden tärkeän tehtävän ja rohkaisevat tiedotusvälineitä kiinnittämään erityistä huomiota alkuperäiskansojen lasten kielellisiin tarpeisiin. Lapsen oikeuksien sopimuksen täytäntöönpanoa valvova komitea on vuonna 2011 (CRC/C/FIN/CO/4) on kiinnittänyt huomiota saamelaisvähemmistöihin kuuluvien lasten oikeuksiin ja suosittelee Suomea tiivistämään yhteistyötään Ruotsin ja Norjan hallitusten kanssa muun muassa asioissa, jotka koskevat mediasällön tuottamista saamelaislapsia varten. Lasten oikeuksien sopimuksen toteuttamiseksi on välttämätöntä lisätä saamenkielistä lasten- ja nuortenohjelmaa.

Kertomusvuonna Unna Junnán toimintaa kehitettiin ja vuoden 2013 tavoite tuottaa 30 osaa lastenohjelmaa kolmella saamenkielillä toteutui – hyvä kehitys ei saa pysähtyä. Saamelaislapsilla tulee olla mahdollisuus saamenkielisten tv-ohjelmien katsomiseen ympäri vuoden. Saamenkielisen lasten-tv:n tulee sekä taloudellisesti että henkilöresursein taan olla sillä tasolla, että vuodessa voidaan tuottaa vähintään 52 uutta saamelaiskulttuuriin sidottua laadullisesti hyvää kolmekielistä (pohjois-, koltan- ja inarin) lastenohjelmaa.

Kertomusvuonna rakennettu oma tv-studio mahdollistaa toiminnan kehittämisen ja tehostamisen, mutta sen hyödyntämiseen tulee varata tarvittavat resurssit. Oma pysyvä ja riittävä rahoitus lastenohjelmien tuotantokustannuksiin ja ohjelmatoiminnan kannalta tarpeellisen henkilökunnan palkkaamiseen on

turvattava. Saamelaislapset tarvitsevat perustuslain (17 §:n 3 momentin) edellyttämää saamelaiskulttuuriin ja saamelaiseen elämänmuotoon perustuvaa ympärivuotista omakielistä ohjelmatarjontaa identiteetinmuodostuksensa tueksi.

Saamelaislapset ja -nuoret tarvitsevat omat saamenkieliset lasten- ja nuortenohjelmansa, jotka liittyvät heidän omaan kulttuuriinsa, kieleensä, elämäntapaansa sekä saamelaiselinkeinoihin. Saamelaisista yli puolet ja alle 10-vuotiaista jopa 70 % asuu saamelaisalueen ulkopuolella, joten valtakunnallisen saamenkielisen ohjelmatarjonnan saaminen on erittäin tärkeää valtaväestön keskuudessa asuville saamelaislapsille ja nuorille.

Saamelaisnuorilla, kuten valtaväestön nuorillakin, tulee olla mahdollisuus saada monipuolista ohjelmatarjontaa sisältäen ajankoh- taista tietoa, sekä viihteellisiä nuortenohjelmia omalla äidinkielellään. Saamelaiskäräjät näkee tärkeäksi, että nuortenohjelmat ovat saamenkielillä, mutta ohjelmia on oltava myös saamelaisnuorten näkökulmasta ja heitä kosket- tavista aiheista.

Unna Junnán lisäksi televisioon tulisi saada muutakin saamenkielistä lastenohjelmaa sekä esimerkiksi dubattua ohjelmistoa. Saamelaiskäräjät pitää valitettavana, että saamelaisnuorille ei ole tarjolla omaa saamenkielistä nuoriso-ohjelmaa televisiossa. Saamelaiskäräjät kannustaa Yleisradiota antamaan Yle Sápmille resurssit saamenkielisen nuoriso-ohjelman tuottamiseen.

4. SAAMEN KIELTEN ELVYTTÄMINEN YLE SÁPMIN TOIMINNASSA

Saamen kielten elvytysohjelman on tarkoitus valmistua alkuvuodesta. Kielenelvyttämisohjelman tarkoituksena on nykyistä kokonaisvaltaisempi ja pitkäjänteisempi toiminta saamen kielen säilymisen ja kehittymisen turvaamiseksi.

Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan kielenelvyttämisohjelman toteuttamisessa myös saamenkielinen media, Yle Sápmi on keskeisessä asemassa. Saamelaiskäräjät pitää välttä-

mättömänä, että eduskunta ohjaa Yleisradiota toimimaan saamen kielten elvytysohjelman toimeenpanemiseksi. Yle Sápmi on jo vuosi-ajan tehnyt työtä, oman perustehtävänsä tiedonvälityksen ohella, saamen kielten elvyttämiseksi, sen näkyvyyden ja kuuluvuuden lisäämiseksi.

Saamelaiskäräjät toteaa, että Ylen Sápmin suunnittelema Yle Sámi Radion digitoimisprojekti osaltaan palvelee saamen kielten elvyttämistä. Arkisto sisältää materiaalia kaikilla kolmella saamen kielellä. Arkisto on vaarassa tuhoutua ilman digitointia. Arkistolaki velvoittaa Yleisradiota säilyttämään arkistot. Saamelaiskäräjät pitää digitoimisprojek-

tia erittäin kannatettavana ja tärkeänä ja Yle Sámi Radion arkistomateriaalin digitoimisprojekti on tärkeä saamen kielen tutkimukselle, opetukselle ja saamelaiselle kulttuuriperinnölle. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan digitoitu arkistomateriaali tulisi saattaa julkiseksi elävän arkiston avulla ja sen puitteissa voisi kehittää eri toimijoiden kanssa virtuaalista oppimisympäristöä.

Inarissa 5.3.2014

Klemetti Näkkäläjärvi
puheenjohtaja

Siiri Jomppanen
kieliturvasihteeri

YLEISRADIO OY

Radiokatu 5
00024 Yleisradio
p. 09 14 801
yle.fi/yleisradio
etunimi.sukunimi@yle.fi

Strategia/Talous/Viestintä

Teksti: Erja Ruohomaa/Strategia

Taitto: Heli Suurkaulio-Skogster, Yle
Kirjapaino: Kopio Niini Oy 4/2014

Sinun tarinasi